

Třetí svazek kritického vydání Spisů Jiřího Wolkra přináší Wolkrovy mladistvé práce veršem. Obsahuje tedy básně od roku 1915, od doby, kdy Jiří Wolker začínal soustavněji psát verše, až do jara 1920, přesněji do básně *Pokora*, kterou začíná sbírka *Host do domu*. Nepojali jsme do tohoto svazku ty verše, které psal mladý Wolker před svým patnáctým rokem (na př. *Jaro*, *Zima* a j.), považujeme je za nehotové dětské pokusy. Mladistvé práce veršem jsme uspořádali chronologicky do oddílů podle celků označených Wolkrem již samotnými názvy sešitů, do nichž si básně přepisoval. Za toto uspořádání, v němž poslední je oddíl *Od léta 1919 do sbírky Host do domu*, řadíme potom verše do sešitů nepojaté anebo ty, které jsme pro jejich speciální charakter z původních sešitů vybrali a zařadili do zvláštních celků. K veršům nepojatým do sešitů patří *Verše sokolské*, *Verše ze školy*, *Epigramy a verše satirické*. Ze sešitů jsou vybrána některá čísla z oddílu *Verše do památníku a blahopřání*. Básně v náčrtu a zlomky veršů řadíme konečně do oddílů *Koncepty a Fragmenty*. Na posledním místě přinášíme *Překlady*, a to nejprve ze slovinštiny, které tvoří jádro básnickovy překladatelské činnosti, a pak z němčiny.

Wolkrovy mladistvé práce veršem byly ve výběru otištěny po prvé v první posmrtné edici *Díla Jiřího Wolкера* (Praha 1924), kterou uspořádal A. M. Píša, a později souborně v II. svazku *Díla Jiřího Wolkra* (Praha 1930) za redakce Miloslava Novotného. Vydavatel tam zařadil i Wolkrovy básně z období *Hosta do domu*, které jsou v našem vydání ve svazku prvním. Verše ze školy zařadil podle chronologie před *Klytii*. *Koncepty a Fragmenty* má ve shodě s celkovým rozdělením svazku na *Jinošské verše* a *Zrání* na koncích obou těchto oddílů.

Při úpravě textu se řídíme edičními zásadami pro vydávání novočeských autorů, vypracovanými v České akademii věd a umění, praxí Národní knihovny a Knihovny klasiků a konečně praxí ostatních svazků *Spisů Jiřího Wolkra*. Neměníme tedy nic, co by se týkalo jazykové nebo zvukové stránky textu; ojedinělé odchylky od této zásady zaznamenáváme.

Původní autorovu kvantitu zachováváme; ponecháváme tedy délku ve slovech jako *azúr*, *po hrudi*, *chvílečka*, *křídélka*, *lůna*, *lýra*, *nedát*, *Perúne*, *růměnec*, *sklénka*, *tajůplný*, *urvat*, *úzdou*, — krátkost ve

slovech jako *beře, mama, nahybá se, dvě pulky, sonata, stujme, zarozeň, zbidačené, zůstávám*, — kolísání ve dvojicích jako *bujnost* × *bůjnost*, *dolů* × *dolu*, *dva* × *dvá*, *hůlka* × *hulka*, *chýše* × *chyše*, *měsíční* × *měsiční*, *po prvé* × *poprvé*, *přisahám* × *zapřisáhaje*, *slovičko* × *slovičo*, *upřímně* × *úprímně*, *vzlykati* × *vzlýkati*. Vyrovnáváme kolísání *lítý* × *litý*, *nuž*, *nuže* × *nůž*, *nůže* na podobu *lítý*, *nuž*, *nuže*. Doplňujeme kvantitu tam, kde jde v rukopisech o nedostatek grafiky, na př. *brána*, *slabá*, alejí *topolů* (místo samohlásek krátkých).

Hláskovou a tvarovou podobu slov zpravidla neměníme. Ponecháváme tedy znění jako *aby jsi, blatouch, dotknul, nedobydem, rozdýmchala, sedum, smísen, svístí*, shodu jako *slova omrzely*, dialektismy jako *špičkou botu* a pod. Abychom neporušili jazykovou stránku verše, ponecháváme kolísání *shrbený* × *zhrbený*, *svadlý* × *svadlý* a kolísání v předložce ve výrazech *se všech stran* × *s jedné strany*, *s lože* × *s lože*, *z vysoka* × *s vysoka*, *s nebe* × *s nebe*. Předložku *z*, *ze* ponecháváme proti normě tam, kde je zdůvodněna autorovou představou, na př. *nemisi z očí, zíral z osamělé stezky, kapka padla z ořechů, strach ze mě spadl*. Psaní předpony *se-* neměníme (na př. *sesílil, settledý*). Všude jinde normalisujeme psaní příponového a náslovného *s-*, *z-*, *vz-* a psaní předložky *s*, *z*. Pravopis slov *objetí* × *obět* upravujeme vždy podle smyslu. Tvary zájmena *jenž* důsledně upravujeme.

Psaní velkých písmen ponecháváme podle autora, píšeme však *bůh*, kde jde o význam citoslovecný, u osobních zájmen ponecháváme velká písmena tam, kde jest jejich užití zdůvodněno zaměřením veršů. Autorovo obvyklé *Pán Bůh* upravujeme na *Pánbůh*.

Interpunkci upravujeme nebo doplňujeme jenom na místech syntakticky nutných, a to tak, abychom nikde neporušili autorovo členění a rytmus verše.

Zřejmé tiskové chyby a zřejmé přepsání opravujeme bez poznámky.

Odstavce zachováváme podle originálu a vyznačujeme je na místech pochybných vhodnou grafickou úpravou; kde to nebylo možné, znamenáváme odstavce v několika případech v poznámkách k jednotlivým básním.

Naše vydání zachycuje vývoj textu tím, že podává různověstí. Pramenem nám byly časopisecké otisky, čistopisy v sešitech a koncepty v sešitech nebo na jednotlivých listech ze sešitu či z útržkového bloku. Hlavním podkladem pro text nám byly básníkovy rukopisy, dochované v obvyklých školních sešitech, do kterých si Wolker v časovém pořadí zapisoval definitivní znění básně, i když ovšem některé básně, určené pro tisk, měnil. Podrobný popis sešitů je v poznámkách.

Rukopisy bývají zpravidla označeny datem, někdy zřejmě připsaným i později, a bývá u nich napsáno, kde a kdy byla báseň otištěna; tyto všechny údaje uvádíme vždy v poznámkách o jednotlivých rukopisech. Dochovalo se málo čistopisů určených pro tisk, a to zpravidla jen tam, kde byl autorovi příspěvek vrácen. Básně, jejichž rukopis nebylo možno nalézt, tiskneme z opisů pí Zdeny Wolkerové nebo přetiskujeme podle vydání Miloslava Novotného, překlady pak podle knižního vydání, které vyšlo až po Wolkrově smrti. Rukopisy překladů se až na vzácné výjimky nedochovaly.

Rukopisné sešity jsou uloženy v Praze na ministerstvu kultury (v aparátu všechny rukopisy bez výslovného označení). Ostatní rukopisy a koncepty nám laskavě dala k dispozici básníková matka Zdena Wolkerová (dále jen: v archivu ZW), část Městského museum v Prostějově (dále jen: v MP), část je vyložena přímo v Pamětní síni Jiřího Wolkra v Prostějově (dále jen: ve WS)¹⁰ a některé rukopisy nám ochotně zapůjčili soukromí majitelé, jejichž jména uvádíme při každé jednotlivé básni.

Rukopisné sešity jsme pro lepší přehled seřadili chronologicky, opatřili čísly a uvádíme na př.: S 10. V úvodu k oddílu uvádíme vždy základní pramen, podle kterého tiskneme, t. j. v našem případě nejčastěji rukopis ze sešitu; otisk podle časopisu je uveden u každé jednotlivé básně zvlášť. V různocteních uvádíme znění odchylné od textu, který tiskneme, a to tak, že za číslem verše otiskujeme znění od mladšího k staršímu. Text, který tiskneme v našem vydání, uvádíme jen v tom případě (a to na prvním místě), jestliže se výjimečně řídíme textem jiným než základním anebo jestliže v daném místě jde o úpravu editorčiny. U textových změn v jediném rukopise používáme označení *pův.* a citujeme pak původní autorovu stylisaci. Škrty, případně několikeré opravené znění klademe do špičatých závorek. Tam, kde by mohlo vzniknout domněnání, že škrtnuté znění bylo nahrazeno slovy za závorkou, používáme označení *vypuštěno*. Editorčiny doplňky jsou v závorkách hranatých. V různocteních si všímáme nejen slovního znění, ale i členění v odstavce, závažné interpunkce a pod., při čemž ovšem provádíme jazykové úpravy výše vytčené. V poznámkách k jednotlivým básním jsou v úvodních údajích kursivou citáty z autorova textu, v různocteních, za pomlčkou, pak naopak zkratky a vysvětlivky vydavatelčiny. Jednotlivá různoctení jsou od sebe oddělena středníkem. Texty, které jsou bez názvu, nadpisujeme citátem z prvního verše. Pokud není uvedeno jinak, jsou rukopisy psány perem.

Nakonec vydavatelka děkuje všem, kdo jí pomohli při práci o tomto

svazku. Především paní Zdeně Wolkerové, básníkově matce, a dr. Janu Kühndlovi za laskavé zapůjčení rukopisů a za materiál k vysvětlivkám. Za velkou, obětavou pomoc a radu děkuji hlavnímu redaktovi Spisů Jiřího Wolkra dr. A. M. Pišovi. Prof. R. Skřečkovi jsem zavázána díky za cenné příspěví při kritické přípravě textu a při prapopisné úpravě. A konečně děkuji srdečně všem těm, kteří mi jakkoliv pomohli v mé práci.

Str. 7 BÁSNĚ NÁLADOVÉ.

Oddíl Básně náladové obsahuje čtyři básně z let 1915—1916, tedy z nejranějších začátků Wolkrovy tvorby. Verše jsou v rukopisné slozce (14,5×23), která má 12 stránek (A). Jsou psány perem na 3—6 stránce, další stránky jsou prázdné. Na titulní stránce je perem nadpis *Básně náladové*. a iniciály básníkova jména: *JW*.

Str. 9 *Po bouři*. Rkp. A, str. 3—4: *V září 1915*. Pod názvem je napsáno v závorce těsnopisně: *Chodívám často pozdě v noci od Machnerů domů. Tito nyní působí velmi na mne. Vše zdá se mi býti tak zvláštní a mystické.* (Machnerovi byli Wolkrovi příbuzní s otcovy strany. Wolkrova babička Františka Wolkrová se po druhé provdala za Jana Machnera.) Koncept posledních dvou strof (*r*) je na bílém lístku z útržkového bloku (10×15, v MP), tužkou, opravován perem a tužkou. — 4 *v A pův.*: na mě; 13 <A umytých> <na> <Na umytém dláždění, jež <bl[yští]> svítí se> Umyté dláždění svítí se leskem. *r*; místo 14 *v r pův.*: jen malá očka neklidné kalužky; 15 <dýchají cele> <lapají v sebe> vssávají v sebe *r*; 15 bouřného nebe. *r*; 16/17 *v r*: <Mokrá se krajina | noří zas v <obvyklém> obvyklý a tichý spánek.> Mokrý náměstí se <noří> halí | zas v <ztrnulý> ztrnulé a tiché snění; *po 17 v r škrtnuty verše*:

Úkol bouře je vykonán,
jen kapky deště bije v tvář vánek.

18 válí. *r*; 19 na mne *r*; 20 *v r pův.*: nerovných světýlek

Str. 10 *Školní sonet*. Rkp. A, str. 4: 17. III. 1916. — 3 chvílece jen pasu (jen připsáno dodatečně a škrtnuto tužkou); 5 *pův.*: Oblaka šedá (opraveno tužkou); 7 *pův.*: proplují a mizí v dáli (opraveno tužkou); 8 <a splynou> splývají; 12 *pod kolem v závorce drobným písmem*: mi kol

Str. 11 *Pod mrakem*. Rkp. A, str. 5: (*V parku 6. IV. 1916*). — 2/3 *přív.*: vlekou, | hluboký; 8 *přív.*: usedly si na různé té pleti; 11 <co všechny tlačí.> <co nás všechny tlačí.> co všechny čímsi tlačí.

Str. 12 *Samota*. Rkp. A, str. 6: *Na Štěpána 1916. Sv. Kopeček.*, a bez názvu rkp. (*r*) v kapesním kalendáři na rok 1917, s týmž označením času a místa (v archivu ZW). — 5 *v A a r přív.*: kde mě to tíží!; 6 ticho, mrtvé *r*; 7 Purpurný nach *r*; 10/11 krásné, | cosi *r*.

Str. 13 MUSA EROTICA.

Oddíl *Musa erotica* obsahuje básně (většinou s věnováním) z let 1915—1917. Verše jsou v rukopisné složce o 30 stránkách, formát 14,5×23 (*B*). Jsou psány perem na sudých i lichých stránkách. Strana 15—17 a posledních 5 stránek je nepopsaných. Na titulní stránce je název tužkou *Musa erotica*, a obyčejnou tužkou podpis *Jiří Wolker*. Na 20. straně je tužkou tato autorova poznámka: *Zvláštní je, že Tě, kterou jsem dosud ze všech zde uvedených nejvíce miloval, nemohu věnovat ani jediného verše. Bojím se svěřit tak jemnou věc, — jako jsou moje sny o Ni, slovům, která, ač jsou zvučná, přece hrubá néstí takové jemné a intimní myšlenky.* Ve složce jsou dvě básně určené do památníku, které řadíme do zvláštního oddílu. Naproti tomu zde tiskneme dvě básně, jejichž rukopisy ve složce nejsou, podle data vzniku sem však patří. Je to báseň *Když včera měsíc...*, která je vlastně psaním ve verších a není ji tedy možno pokládat za koncept, a báseň *Již otevřel jsem...*, otištěná v časopise *Sborník českého studentstva v Čechách a na Moravě*.

Str. 15 *Tibi, quae quando venibis...* Rkp. B, str. 3—4: (*psáno 1915 v list.*). Za básní jsou dvě řádky těsnopisně, první perem v závorce: *Zdá se mi nyní příliš bombastická a nepřikládám jí také žádné moc velké ceny* a tužkou 1916. Druhá tužkou: *Proč? Mluví tu slova. 1917.* — 22 ne, prosím,] ne prosím, *B*.

Str. 16 *Můj egoismus*. Rkp. B, str. 4—5: Věnování: *M. H.* [= Marie Horáková]; 21. II. 1916. — *Motto v závorce*: viděti ženu poddati se za (poddati se za *vypuštěno*); 3 květ svůj, ideál,] květ <tvůj,> svůj, ideál *B*; 17 *přív.*: *cos má ten smích.* —

Str. 17 *Růměnec*. Rkp. B, str. 6: Věnování: (L. N.) [= Milada Nedělníková]; 23. II. 1916. — 6/7 *pův.*: hled. | Krev; 9 jméno] jméno B; 14 <orůžnělé> orůžněné; 16 vypráhlé] vypráhé B.

Str. 18 *Žena*. Rkp. B, str. 7: 16. III. 1916. — 4 *pův.*: jež září ve slunci a hned pohled má kalný.; 5 <žen a mn[oho]> žen, však mnoho; 10 *pův.*: co v očích jejích hraje, (opraveno inkoustovou tužkou); 11 *pův.*: <zda milující cit, aneb jed hada.> zda milující cit, či pohled hada. (opraveno inkoustovou tužkou).

Str. 19 *Sonata naleznuté*. Rkp. B, str. 8—9: I: 10. IV., II: 22. IV. — I 6 *pův.*: probudil ty; 13 nové sladké něhy, (sladké připsáno dodatečně a vypuštěno); II 4 <zrcadlit tok> nes vrch; 5 *pův.*: cizím má; 6 máje na prsou (máje vypuštěno); 8 s <zešedivělé> šedivé; 9/10 zárem, | vše] zárem. | vše B.

Str. 21 *Při hvězdách*. Rkp. B, str. 10—11: Věnování: (P. Z.) [= Pepa Zahradníková]; 7. V. 1916. Napravo od názvu je autorem napsáno: *Formy dokonalejší: pozn. pozděj.* — 8 <Vlahý> Teplý; 15 *pův.*: stín noci; 19 *pův.*: <zem, vesmír> zemi, vesmír; 20 <ra[dě-ji]> tichý,

Str. 22 *Slečna Cantarell*. Rkp. B, str. 12—13: Věnování: (M. V.) (nepodařilo se zjistit); 28. VI.

Str. 24 *Mé srdce, já a vášeň*. Rkp. B, str. 14—15 a 19: 4. VIII. — *Název pův.*: Mé srdce a já.; *čtvrtá strofa básně má ještě jednu variantu (b) na str. 19, bez uvozovek.* — 12 a *škrtnuto a vráceno*; 19 Srdce (vášeň): »Já,] Srdce »Já, B] Srdce (vášeň): Já, b; <milý brachu,> brachu, hnán jsa B; 20 <jenž> <co> jenž b; zlíbe b; 21 v B *pův.*: z něž vášeň trýská prameny.; 22 v B *pův.*: v žhavých jeho objetích

Str. 25 *Kdybych já viděl celé Tvoje srdce...* Rkp. B, str. 20—21: Věnování: (M.) [= Marie Horáková], bez názvu.

Str. 26 *Před rendezvous*. Rkp. B, str. 21—22. Věnování: (M.) [= Marie Horáková]. — 11 *pův.*: blikavá světla

Str. 27 *Vášeň*. Rkp. B, str. 22: (*Věnováno M.*) [= Marie Horáková]. — 8 nevnímá?] nevnímá. B.

Str. 28 *Kraslice*. Rkp. B, str. 23—24: Věnování: (*Mařence zlobidlu*) [= Marie Horáková]; 2 dny před pomlázkou 1917., a koncept, tužkou (r), na dvoulistu bílého papíru (24×34, ve WS). Na 1. str. r jsou poslední dvě strofy, na 2. str. je škrtnutý verš: *Daleko zvedla slepá mě vášeň*, 3. str. je čistá a na 4. str. je jedna strofa (zaškrtná, nečitelná) a tři první strofy. Všechny opravy v B jsou provedeny tužkou, v r tužkou a perem. — 4 <a jaký> jakýže B] a jaký r; 6 <něho pak> na bříšku napsáno stálo r; 9 v B pův.: rozbil; může <!>, r; 10 že, když milou (že, *vypuštěno*) líbám, nehledím <dál,> dále, r; 11 jenom na oči, tváře jak růže, r; 12 necítím ničeho, jen <lásky pal.> lásku stále. r; 13/14 <stmívá,> stmívá. | <kdo může> Což mohu r; 16 darované. r; 17 <s milou zvečera loučím,> loučím zvečera s milou, r; 18 v B pův.: chuť mívám s sebou ji vzít.; <mám přání> chuť mívám s sebou ji vzít. r; 19 v B pův., a v r.: bych nestačil se svojí silou; 20 v B pův., a v r.: nechat vždy jít.; 21 <Proto vždy> Zato ji bouřlivě <tisknu ji> tiskávám r; 22 v tom praskne jí r; 24 darované. r; 25 Tak jsem to vyved. r; po 25 v r škrtnuto: <svojeho skutku> následku; 27 Za skutek <samý> sám B; <Skutku však samého při> Za skutek sám však při r; 28 nekladu já (já *vypuštěno*) r; před 33 v r škrtnut verš: Opravdu, skoro neželím toho; 33 a 34 v r pův.: Kol bylo krásně. Večer se <chýlil,> skláněl. | <po> Po nebi měsíček ubíhal v klusu.; 36 tehďa obdržel pusu. r; 41 polámané. r.

Str. 30 *Když včera měsíc...* Rukopisy: dopis, bez názvu a oslovení (R), na papíru barvy lila (17,5×18, v MP), zaslaný Marii Horákové: 1. X. 1917., a dvoulist (r), bez názvu a data, na nažloutlém papíru (16,5×20,5), inkoustovou tužkou. — 1 <večer> měsíc R; v r pův.: v záři stříbrnou; 2 střech <indigové stíny poléval,> <lomy, ulice a náměstí> lomy stápěl, bledé náměstí r; v r po 2 škrtnut verš: když město tiše šepotalo si; 3 v r pův.: když chvělo se polibky r; 4 <jež> a r; po 4 v r škrtnut verš: podzimní jasné noci, ve; 7 v r pův.: tu ve mně lámala se pouta nejtuzší; <a> tu r; 8 <tu zabil svoje štěstí> a štěstí zabil svoje nešťastné, r; po 8 v r škrtnut verš: a vůlí svojí rozdrtil jsem srdce.; 10 půjdu stále (stále *vypuštěno*) r; 12 na mroucí oltář lásky <nešťastné.> prvotné. r; po 12 v r škrtnuty verše:

A k Vám, jež <života> mého života
tok klidný v

13 k Vám, r] Vám, R; moje kdysi r; 15 ještě těchto (ještě *vypuštěno*) r; 16 »Já miloval Vás <, jako> celým životem<,>. r; po 16 v r

škrtnut verš: já líbal Vás jsem každou myšlenkou; 17 <o> O r; 18 <jež> o r; 19 <sníl> sníval, pro Vás r; 20 *v r pův.*: pro Vás jsem; *po 20 v r škrtnut verš*: pro Vás jsem <ruce> vzpínal ducha svého jas; 23 Vy věděla jste dobře, (jste dobře *vypuštěno*) r; 26 neb <velká láska> jako zvůli r; 29 Vám bylo zábavným jím házet, bít, r; *po 29 v r škrtnuto*: pak zase k polibku se; 31 blahosklonně rty je políbit. r; *po 31 v r škrtnuty verše*:

Jsem hrdý příliš, víte dobře též,
že mimo Vás mě nikdo nespoutal

po 36 v r škrtnut verš: Mám hrdost též, neb moc; 38 jež nejhroznější právě bylo tím, r; 39 že měnilo se <chví[li]> někdy ve štěstí. r; 40 Já zlomil jsem je, srdce padlo též. r; 41 <neb> Má láska zcela srostla se srdcem. r; 42 Já srdce r; 43 k nohám. r; *pův. pokračování 43, a 44 v r*:

Hodte si je tam,
kam všechny věci moje skládáte.

45 jiné lásky, mimo k Vám, r; 46 <jako> byla r; 47 *v r nezačíná odst. a verš je nerozlomen*; *po 47 v r škrtnut verš*: a totéž sobě, co i Vám, —; 48 a štěstí <zapomenutí.> přeji r; 49 jej r; 50 to <leží> šlapete R; to nemám již a mítí nebudu. r; *po 50 v r podpis Jirka*; 51—53 *připsáno v r dodatečně inkoustem a škrtnuto inkoustovou tužkou*; 51 přeji pak, <pak *vypuštěno*> r; 53 na moje slova, <přání,> prosby, přání má. r; *na konci R je podpis Jirka a připsáno*: Račte mi poslat po někom ty mé zápisky.

Str. 32 *Již otevřel jsem...* Sborník českého studentstva na Moravě a ve Slezsku 1917—1918, č. 2, str. 41, pod pseudonymem *Jiří Ker, Prostějov (Sb)*, a rkp. (r) na listu bílého papíru (14,5×22), inkoustem: 2. X. 1917., vloženém do sešitu *Intimní básně (S II, popsán na str. 614)*. — 7 <ztuhlé> tuhne r; 10/11 komnatu, | jen r; 11 houpala, — r; 12 *v r pův.*: svadlých květů akátu.; 17 <své štěstí> štěstí své r; 18 vypustil, r; <dech> hled r.

Str. 33 *Polibek*. Rkp. B, str. 25: 7. XI. 17. — 14 <takovým> takto by (*opraveno ink. tužkou*); 15 zrudla <by kůže mi> mi kůže (*opraveno ink. tužkou*); 16 Mráz náhle <i do kostí> do srdce; 20 v <šerou> šeré

Oddíl Náhledy do života s podtitulem *Básně reflexivní* obsahuje verše z roku 1916. Je v rukopisné složce (C) o 16 stránkách (14,5×23). Básně jsou psány perem na stránce 3–5; ostatní stránky jsou čisté. Na titulní stránce je název *Náhledy do života* perem, podtitul *Básně reflexivní* tužkou a perem iniciála *JW.* a 8. II. 1916 *započato*.

Str. 37 *Kredo*. Rkp. C, str. 3: 7. II. 1916., a koncept tužkou (r) na listu bílého papíru (14,5×23, v archivu ZW), s tímž datem. — *V r je první strofa škrtnuta:*

Proč <každou> <za každou> následuje chvíle dobra chvíli žalu stále,
proč <ve stálém> následuje tom hrozném varu
hned léto zimě, zima jaru,
proč štěstí v rukou ležící žal následuje náhle.

Druhá strofa má v r dvě znění, z nichž první je přeškrtnuto:

Ne, není lidí nešťastných, jež život s sebou vleče,
jejichž se krví napájívá,
jimž jed svůj ve tvář stále vlívá,
z jichž starých rán <jen pořád> nová krev jen teče.

Před 5 v r škrtnut verš: Ne, není takých, jež by život laskal; 5 Ne, není štěstí r; 6 <je> neb r; 6/7 <skryto|tak> skryto. | A r; 7 je stejně dobra r; 9 <zlých neb> neb dobrých a zlých lidí, (*poslední tři slova těsnopisně*) r; 11 v r, a *pův.* v C: ba není ani rozdíl v tom slůvku »ne« či »ano«; za ba v r *čárka*; 12 Vše v C škrtnuto; <jen> však každý vše nestejně tak vidí. r.

Str. 38 *U hadačky*. Rkp. C, str. 4–5. — 4 Hledím v snivé škrtnuto; 12 polibky mi (mi *vypuštěno*); 16 v <šedý> obzor; 27 <stejně> zcela; 28 *pův.*: Bolest, v druhém Radost.; 34 <roztřískám> roztříštím (*opraveno tužkou*); 36 *pův.*: oddal; 37 <»Buď sbohem, hadačko, a Jupiter tě> <»Buď zdráva, hadačko, nechť Jupiter tě> (*konečné znění je tužkou*).

Str. 40 *Dvě nálady*. Rkp. C, str. 6–7: 21. X. — 4 *pův.*: jenom a zase; 12 <světlo.> Světlo.

Str. 41 *Odešli?* Rkp. C, str. 8. — 7 mi v *závorce*, *závorka škrtnuta tužkou*.

Rukopisy této rozměrné Wolkrovy básně jsou dva: je to na ručním papíře psaná a v plátně vázaná knížka (*R*) o 96 stránkách (13×19), a tři školní sešity s původním konceptem (*S*). Na 1. str. *R* je fotografie Jiřího Wolkra s Marií Horákovou, již je báseň na str. 5 věnována k svátku: 27. května 1917.:

Mařence...

Co krásných pohádek mi v duši sní
(neb pohádky jen mohou krásné být),
jež vyzařují v chvílích samoty.

Však jednu chybu ony mají přec,
že nedají se totiž povědět...

Jirka.

V textu jsou drobné perokresby, některé kolorované, z ruky autorovy. Knížka je vystavena ve Wolkrově síni v Prostějově. První vydání Klytie (II. soukromý tisk nakladatele Václava Petra, v Praze 3. ledna 1928) se řídilo, právě tak jako naše vydání, tímto rukopisem.

Druhý rukopis, původní koncept, je ve třech školních sešitech v měkkých modrých deskách; každý sešit má 30 stránek: *S* 4 je popsán celý, v *S* 5 je popsáno 17 stránek a v *S* 6 28 stránek. Na konci *S* 6 je datum: 19. V. 1917, za 6 min. 1 h. Neměním. Sobota. Na štítku *S* 4 je název *Klytia* 1917, na štítku *S* 5 *Klytia* II, na štítku *S* 6 *Klytia* III. Báseň je psána tužkou obyčejnou a inkoustovou, je v ní mnoho škrtnáno, opravováno a přepisováno tužkou obyčejnou, modrou, inkoustovou a inkoustem. Dále označujeme rukopis v sešitech pouhým *S*. Opravy vlastních jmen (na př. *Apolla* na *Helia* a j.) v různocteních neuvádíme. Místa tištěná kursivou jsou v rukopisné knížce psána červeným inkoustem. Věnování v *S* není. Na začátku básně v *S* je po straně připsáno: *Začátek přepracovat*. Na konci I. zpěvu podobně: *první nutno skoro celou přepracovat*. — *Motto*: τὸ γαννῶς] τὸ γαννῶς *R, S*; *motto* v *R* červeným inkoustem;

I. z p ě v (str. 45): 3 <hrozného> <silného> *S*; 4 — 5 v *S* připsán dodatečně po straně a šipkou vřazen za 11; 4/5 šat <. | Však bolest necítím> a trny svými srdce drásají. *S*; 7 v *S* pův.: vztahovalo, tisíc; 8 <dravě na mě hledí.> pohlíželo na mě. *S*; 9 tajemně *S*; 11 <neb> kde *S*; tmy. *S*; po 11 v *S* škrtnuty verše:

<Já hmataje kol> A přece stále běžím za světlem,
jež vzházelo mi kdysi před časy
a teď snad, doufám, vzejde poznovu.

Vedle prvního škrtnutého verše škrtnuto: <A přece> <přece> S;
14 <dnes moje přání, přání> <toužné přání> dnes to, proč vlastně
jenom žiji <dále.> dál. S; 15 v S *pův.*: A pro světlo to ženu; 18
v S *nezačíná odst.*; Hle S; prokukuje mezi stromovím S, a *pův.* R;
20 je, S; 21 drahý, krutý můj (, krutý *vypuštěno*) S; 22 miláčku! S;
po 23 v S *škrtnuty verše*:

Ach, Foibe Apolle, při bozích všech,
<obměkči srdce, Klytii se vrať,>
jež na Olympu sídlí hvězdnatém,
obměkči srdce, Klytii se vrať,
<a> již míval jsi ty kdysi tolik rád!

24 tobě, S; 26 <jsem schopna přinést,> být sebevětší, chci vždy přinést. S; po 26 v S *verš*: Vždyť kvůli tobě krví vražednou; 29 <teprov> cele S; 30 v S *pův.*: a tehdy teprve; 33 ode mě S; 34 má sestra, bledá (*vepsán dodatečně*) S; 35 v S *pův.*: ta smutně lkajíc chmurnou mlhou již; <jíž,> tam, S; 36 <se bere> kde Lethe <ponuře> <kupředu se> chmurné vlny (chmurné *vypuštěno*) valí S; 37 <bujících.> truchlivých. S; 38 v S *nezačíná odst.*; v S *pův.*: můj, teď; 40 v S *pův.*: září, jas; 41 slast <objetí a> dlouhých objetí a polibků, S; 44 choďoval S; 45 v S *pův.*: tichounké.; 46 <Zde> jest S; 47 <ve trávě zde září rozkošně,> <kolem sní, tolik též> sní kol, tolik polibků S; 48 tož se jemně vznáší tu<,>. (tož *vypuštěno*) S; <neb> Neb polibek má duši (má duši *vypuštěno*) S; po 48 v S *škrtnut verš*: jež jsi mi kdysi dal v objetí horoucím.; *vedle* 49 v S *připsáno a škrtnuto*: <Neb> Neboť polibek též duši svoji má,> 50/51 volám dobé sem. | Ty přijdeš, neboť sestry mé <jíž není,> (mé *vypuštěno*) není již.; 51 a 52 *jsou v S škrtnuty*; 52 zas své S; 53 v S *pův.*: Pojď, miláčku, zas v moje náručí; 54 vlas. S; 55 Já, Klytie, S; och S; 57 se tiše sklouzl, (tiše *vypuštěno*) R, S; 58 v S *pův.*: <a ztichlo vše zas> a vnořilo se v spánek všechno.

II. z p ě v (str. 47): I <zahalen> zhalený S; 8 a 9 v S *pův.*:

A horské lesy hellenské, ty též
se zahalily v roucho mlhavé.

Konečné znění 8 a 9 v S *napsáno po straně*; 8 <lesy> hory S; po 9 v S *škrtnut verš*: A nymfy horalky, tak jako stín; 10 jež Helios, S; 12 <svou hrou> <hrou> svou hrou na <lýrů> lýru <doprovážíval,> <vždy božsky doprovázel,> <vždy doprovážíval,> jasně

doprovázel, S; 13 v S *pův.*: utichl a větve; 16 <z smutných krajů severních.> studenou a bouřlivou. S; 17 nymfy <horské> horalky, tak jako S; 19 Ba S; 20 v S *pův.*: tam jeden z těch, co sídlí na Olympu.; 21 myslil též i <každý silén> satyr S; 24 hlavou, <zmizel potom zas> smutně zmizel pak S; 26 zas <ze[smutněla.]> osaměla <.> (*pův. tím končil verš*) S; 31 v S *pův.*: a v sobě všechn rozmar jeho odráží; 33 světla přišla S; 34 v S *pův.*: <stála> stojí; 36 <obrázela,> <obrází,> obrázela, S] obrázela R; 38 <se> dvě S; 40 v S *pův.*: déle uvěd[omovat]; 41 v S *nezačíná odst.*; 42 v S *pův.*: jsem a doufala; 45 On <nepřišel.> nepřicházel. Noční temnota (*verš nerozlomen*) S; 46/47 <den,> den. | <neb den dnes> Dnes den se neprobudil pod <sluncem> září S; 48/49 Apollinova. | On S; 50 již] jež R, S; 51 v S *pův.*: nad Leukothoi.; 54 v S *pův.*: se znovu zjeví mi; 55 v S *pův.*: jež vzpomínky; 56 vzlykají S; 58 v S *nezačíná odstavec*; předrahe, S; 61 zavolám S; 63 *začátek verše v S*: přivedu. Nechá; 66 Ach, S; tehdy <probudil> <narodil> <rozbřeskl> zrodil tenkrát S; 67 <nočního.> noci té. S; 69 <bujně> ráno S; 71 <a> Ten S; 74 bůjnou S; 76 v S *nezačíná odstavec*; 77 v S *pův.*: dětskou; *po 78 v S verš*: <a líbala jí její šedý vlas.> a starostlivé čelo líbala.; 79 <Tak> A bouřlivě <tak> jsem otce Ochrama S; 80 <jsem objala, že chvíli> v svou náruč pojala, že bez dechu S; 83 v S *pův.*: jež Artemidy kněžkou <od mládí> stala se; 84–95 v S *chybí*; *po 96 v S škrtnut verš*: a dívek, se svou sestrou Leukothoe; 98 v S *pův.*: se rděl a usmíval a květi[ny]; 99 tvůj božský zrak, S; 100 v S *pův.*: byla rozházela; 101 <a> v své S; 102 v S *pův.*: a po lukách se páslo <spousta> mnoho stád; 105 jsme vešly, který jako kmet, S; 109–112 v S *pův. před 96*; 111 se <stápěla> ve S; 112 <co jimi za> a koupala S; 118 <daleko,> <příliš daleko,> trochu dále již, S; 119 než dolétla by S; *po 119 v S škrtnut verš*: A náhle <ze> do stínu tichého pralesa; 122 <siléna,> satyra, S; *po 122 v S škrtnuty verše*:

pak běda mi! Neb před mužem
jsem vždycky mívala strach převelký.
Však také otec můj král Ochramos
mě střehl jako zřítelnici svou
a pouštěl ven jen s kruhem přítelkyň.

<A> <Ji[ž]> Též strach jsem měla z trestu otcova.
127 <s nadějí jsem rychle> rychle s nadějí jsem S; 133 a <lask[kat]>
nechala se laskat jeho vlnami, (jeho *vypuštěno*) S; 134 mě S; 135
<odehnal.> <roztavil.> rozebral. S; 136 v S *nezačíná odst.*; *po 137*

v S škrtnut verš: <a posázena květů tisíci> a voníc omamně; 140 A <uprostřed na kopci zvýšeném,> na zvýšeném kopci uprostřed S; 141 <tam> stál S; 142 *v S pův.:* se staře usmíval; 143 *je v S nerozlomen;* 149 *v S nezačíná odst.;* 151 <jinakou> tak zcela jinakou <. Jen srdce mé,> <a se srdcem,> <a nezraněna> a se srdcem, S; 153 *v S nezačíná odst.;* 154 tu krásu <kolem.> okolní. A na klíně S; 155 *v R pův.:* věnec kvě[tů]; 156 <já tu> tu já, S; 157 <a> na domov, hodiny a S; 158 <jsem> <se rozplynuli> na návrat, sestru, S; 159 <A> Jen; 159/160 Chtěla | jsem S; 161 *v S pův.:* za krásný; 164 *v S pův.:* cítila jsem přítomnost; 165 <čehosi božského v hájku> <jak náhodou když v lýru udeří> ježž lýra vydává, když náhodou S; 166 <se do ní udeří> <udeří do ní> do ní udeří S; 167 *v S nezačíná odst.;* *v S pův.:* vzhlédla jsem a... vždyť; 169 <, jež> tak S; <šípem Erota.> <lukem Erota.> Erotem. S; *po 170 v S škrtnut verš:* se vynořil bůh <Jasný> jasný Helios.; 171 v září svaté S; 172 Helios. S; 173 *v S nezačíná odst.;* 174 *v S pův.:* jak hvězdy zářily pod bohatou; 175 <zlatou> božskou S; 184 *v S pův.:* a roz[houpala]; 185 <tehdy> lásku S; 186—188 *v S pův.:* tu bohyni ze
tu ze všech nejstrašnější bohyni,
jež za <slast olympskou> olympskou slast si Tartaru
zas dává platit mukou.

186—189 *v S připsáno po straně;* 186 <dvě nečitelná slova> jež zrakům otvírá-li S; 187 též ukazuje S; 188 platit S; 189 i stonásobným hořem. Tehdy já S; 191 k němu S; 194 *v S nezačíná odst.;* 195 *v S pův.:* rozrývat si srdce.; 196 *v S nezačíná odst.;* *v S pův.:* že kdyby všechno, vše; 197 a zdeptali mě v prach, S; 198 <nikdy ze srdce> z duše nikdy S; 199 minulá. S; 200 *v S nezačíná odst.;* <Tak> A S; 208/209 se. | A S; věnců odnes S; *po 209 v S dodatečně připsán a škrtnut verš:* a jedno srdce vášní planoucí.; 210 <vzpomínkou> provanut S; *po 214 v S:* 29. IV. 1917.

III. z p ě v (str. 54): 2 <dech,> háv, S; 4 *v S pův.:* jež slzami se; 8 <halila> smutečným S; *po 9 v S škrtnuty verše:*

<je> se dávná minulost, již vzpomínky
poutaly zla[té]

11 jaseм svým S; 13 živila. S; 14 <»Ach, dny ty zá[řivé]> »A od dob těch, vždy ráno, každý den, S; 18 *v S nezačíná odst.;* <ježž snění> ježž jemně S; 19 <na> z tmy S; 22 <tehdy zdá se nám,> ježž plyne tiše vršky borovic, S; 23 <mi> i S; 24 *v S nezačíná odst.;* <zas, kdy> zase S; 26/27 slunce zastřít tvář. | <však> Však

S; 30 v S *pův.*: tam ochladily v hloubi dálný; 31 <také> zase S; 32 v S *pův.*: a žhavá nám; 35 <Jak> Já S; 36 <jež na samém dně sluje Venuše> <jež žehnou plameny> jež na samém dně sluje vášní dlí. S; *po 36 v S škrtnuty verše:*

Po takých chvílích, jako zlomena

jsem na znak léhala <, tak bez sebe> a bez sebe

na lesní prsti okem <otevřeným> rozvřeným

37 Ó, vášni, — S; 38 <rozkoší> rozkoší S; 40 <dechem> vichrem S; *synthesy.* S; *po 40 v S škrtnut verš:* Tak žila jsem <a>, jak nevím dlouho; 41 jak dlouho nevědouc, S; 42 <celou> dobu S; 43 *vepsán dodatečně*; vzdálena, S; 45 lásce <, jež jak sen>. <Za> A jak v sen S; *po 45 v S škrtnut verš:* zas krásný byla; 47 <spěla> přišla jsem S; 48 jak <motýl letí vesel> motýlek letící ke S; 49 v náruč jeho <vbořila> vnořila S; 50/51 <med.> med, | <Tu> tu S; <vzrušení jsme byli> vyrušil nás zpěv, (jasný *vepsáno dodatečně*) S; 53 <za květy> za květy S; 55 <v zeleň bříz,> v lískoví, S; 59 <jak> <a okouzlen,> by uviděl S; 60 <by uzřel pěvkyni.> tu, která zpívala. S; 61 nic netušíc<,> (nic *vypuštěno*) S; 62 <tak būjně> nic, būjně S; 63 hlavy zvedly S; 64 v S *nezačíná odst.*; 66 nevěšila S; 71 v S *pův.*: le[skem]; 72—74 v S *vepsáno dodatečně*; 73 jsem v ní S; 74 soupeří. S; 75 v R a S *začíná odst.*; 75/76 <milejší | a já> milejší. | Já S; 79 Leukothoe vzhlédla. S; 80 v S *pův.*: chvějících a zděšeně; 81 v S *pův.*: vykřikla a; 83 míhal zelení, S; 84 až zmizel. S; 86 již v lásky souzvuku, S; 87 <a srdce mé> a poprvé S; *na str. 24 nahoře nad 88 je napsáno:* Had v srdci!; 89 A doma S; *po 91 v S verše:*

Já tehdy <k Afrodité> Afroditu bohyni

<se stále modlila a vzývala,>

jsem stále prosila, by milence

<by> mi neodnímala pryč božského.

<Však sudby přeřivo,>

93 silná S; 94 Já brzo seznala, že <pravdivě> pravdivou S; 96 v R *pův.*: změněná.; změněna S; *po 96 v S verš:* se v jiném světle zase jevila.; 100 <ničím> pálí srdce mi a S; 102 v S *verš nerozlomen*; 103 <svou> mém S; koupával S; 104 hrát <si> mne s jeho S; 108 v S *pův.*: přicházel; 110 v S *nezačíná odst.*; 112 <a živila jej tmou> tmou živila jej S; *po 114 v S škrtnut verš:* Já shodila jsem jeho; 115 z klína S; 116 jsem jej S; 118 míváte.ε; *po 118 v S škrtnuty verše:*

A

A tehdy žárlivostí šílena

jsem prchla od něho a v hlavě mé
 mi Erynie pomstu spřádaly.
 A štvána tehdy s místa na místo
 jsem <byla> bolest chtěla ukonejšit tím,
 že ještě víc jsem ránu jitřila.
 Neb bolest smrti ještě větší bol.◀

IV. zpěv (str. 58): 6 v *S* *nezačíná odst.*; 9 v *S* *pův.*: ponořené
 snilo; po 9 v *S* *škrtnuty verše*:

<A> <Tak> Jak ticho kolem, klidno. V srdci mém
 pak vřelo všechno vášní <pří[šernou.]> šílenou.

10 v *R a S* *začíná odst.*; 12 <Sa...> <Ni> <A> Ni *S*; 15 A vůně
S; 16 mně rozrývaly srdce <ubohé.> ubité. *S*; 17 v *S* *nezačíná odst.*;
 v Noci temný háv *S*; 20 <myšlenka,> mysl má, *S*; 21 lúna, skrytá
 za mraky, *S*; po 21 je v *S* *verš*: jen chvílemi mu ozářila tvář.; 22
 v *S* *nezačíná odst.*; bez vědomí, *S*; 23 <hmatajíc> kolem *S*; 24 v *S*
pův.: stěny hradní; 26 v *S* *nezačíná odst.*; 28 jak [v] lítém *S*; po-
 spolu. *S*; 31 k <věži> chrámu *S*; 33 <Kam> Tam *S*; 35 <celou
 noc> střežili *S*; po 36 v *S* *verše*:

<Těž> Tak nikdo k ní se nemoh přiblížit,
 <a> ni Eros potutelný s lukem svým.

37 v *S* *nezačíná odst.*; 40 jak mně. Neb já, již tolik střežili, *S*; 41
 v *S* *není*; 46 v *S* *pův.*: Venuše, jež; 47 <vždy> tak *S*; *nahoře na*
str. 30 je v S 4 napsáno pod sebou: Ochramos, Leukotheia, Klytia;
 48 <na jazyk> do hlavy *S*; 50–52 *definitivní znění v S psáno po*
straně; 50 v *S* *pův.*: Leč Leukothoe, bledá sestra má; po 51 v *S* *pův.*
jen tento verš: ta jiná byla, — zcela jinaká; 51 tu <přísah[a]>
 vážala přec hrozná přísaha. *S*; 52 A *S*; 53–56 v *S* *škrtnuty*; po 56
 v *S* *škrtnuty verše*:

Tak sestry rodné, zcela rozličné
 jsme měly duše, <povahy i srdce.> srdce, povahy.

57 v *R* *začíná odstavec*, v *S* *tento verš není*; 58 Tak nocí jsem se
 plížila *S*; 59/60 šla | tam, *S*; 61 Již <spící minula jsem> tíše minula
 spící jsem *S*; po 62 v *S* *škrtnuto*: Já měla; 64 Tak tíše v chodbu *S*;
 68 v *S* *pův.*: Z ní vyčisti se dalo; 68/69 v *S* *pův.*: nic, | tak; 69/70
 tvář. | Neb lúna <tvář svou právě> <sebe právě> právě sebe *S*;
 71–72 v *S* *znějí*:

chomáčem hustých mraků. Napjatě
 jsem dívala se dovnitř. Tichem tím
 však náhle projel temný jakýs zvuk.

73 A zas a zas. <Já znala jeho krok> Mi znám jest tento šum S;
po 73 v S škrtnuty verše:

a šustění to tomu podobné

se zdálo, <jako když se> jak když ke mně přikrádal

74 v S připsán po straně; 75 <se> tak tiše S; <a oči> svou rukou S; 78 v S nezačíná odst.; 79 <přec <střeží> sestru Leukothoe <mou> střeží> přece Leukothoe střeží <celou noc.> ve chrámu. S; 80, 83, 86 a 89 v S nezačíná odstavec; 82 stráž. S; 84 <jej.> jej, R; vyplašiti je, S; 86 střely bolu, S; 91 <A chvějíce se> Tak chvějíc se S; 92 v S nezačíná odstavec; 94 chodbou blížil sem, S; 95 mi hrůzou v žilách stydla všecka krev. S; 96 v S nezačíná odst.; 96/97 jej, | či S; objetí. S; 100 hovoří?] hovoří R; v S verš chybí; 101 v S nerozlomen; <Vždyt> Toť S; 103 <Toť matka> Co tiše tamto s nimi S; 106 v S nezačíná odstavec; blíží se. Hle S; 109 v S připsán dodatečně; 110 a 116 v S nezačíná odstavec; 111 matčin. S; 113 v S pův.: Ten krok mi znám.; 117 drala, do spárů S; 118 chopila a k sloupu S] chopila k sloupu R; 119 nohy pozvedla S; 120 v S není; 122 v S nezačíná odst.; matce podoben není v S v závorce; 123 <kol mě> a nezhlédl mne <šilenou.> bolem šilenou. S; 124 v S není samostatný; 125 v S nezačíná odst.; 126 <viděla,> užřela, S; 127 událo. S; po 127 v S škrtnuto: Vešel tiše; 130 se k loži <přikradl,> přikrad, <kde Leukothoe> Leukothoe kde S; 132 zhasil světlo. Ticho. Náhlá tma. (verš nerozlomen) S; 133 v <prsou> nadrech S; 136 a 138 v S nezačíná odst.; 136/137 v S pův.: dál. | Do; 138 problesklo (verš nerozlomen) S; 140 Teď více, zas a zase roz-
břesklo S; 141 se v tichu spícím. Náhle <záplavou> záplava (verš nerozlomen) S; 142 <ozářil> prožehla S; 143 <to svoje božské tělo odhalil.> <od přesladkého těla božského.> a v jasu stála božská postava. S; 144 v S není; 145 v S nezačíná odst.; jeho kštic S; 146 <celý strop.> komnatu. S; po 146 v S verše:

Bůh slunce Helios! Já úžasem

jsem byla bez sebe i bolest má

mi náhle z duše zbité zmizela.

Druhá varianta týchž veršů:

Bůh slunce Helios! Já s úžasem

jsem tiše zírala naň bez dechu.

147 v S nezačíná odst.; A nyní bez duše jsem dále zírala S; 148 jak zkameněla S] jak zkameněla R; zrakem S; 150 <tím hrozným bolem> se všechno S; po 151 v S: Leukothoe; 153 usmála. <a roz-
vřela> Bůh Helios S; 156 v S nezačíná odst.; lůna, v komnatě S;

157 se zlatými ohni S; 158 v S *nezačíná odst.*; 159—161 v S *pův. ve dvou verších*:

jak žebrák bídný, hledíc na štěstí,
zda z něho drobty ke mně nespádnou.

pak vepsán 160 totožný s R a škrtnut; po straně v S škrtnuta varianty 160—161:

jež kdysi míval, ale z náručí
<mu> tu osud vyrval mu.

*Další varianta 161: <a čeká,> Já čekala, zda mu drobty nepadnou. S; 167 sebe vrhla hned, S; 169 v S nezačíná odst.; žarným pohledem S; 170 v S pův.: svým prvosenky vzbouzí ze spánku; 171 tak <také> tím svým pohledem též v Leukothoe S; 173 že <stále> <dále jest sen,> <stále jest sen,> hrdinou jest snu, S; 176 v S nezačíná odst.; <A polibky> Svě ruce S; 178 v S pův. *jabo v R, pak*: jej objala a k sobě přitáhla.; *po 178 v S škrtnut verš*: A lůna svítila.; 179 i sestra Leukothoe (sestra *vepsáno dodatečně*) S; 181 splynuli. S; 182 v S *nezačíná odst.*; 184 <rozžhavenou> žhavou S; 186 zmíral stromů na větvích. S; 187 v S *není*.*

V. z p ě v (str. 65): *před 1 v S škrtnuty verše*:

Jak vichřice se opře do lesů

a

Jak vichři[ce]

1 v S *pův.*: Divoký; 2 ze zachmuřených S; 4 <kvílel> kvílel S; 5 <bou[řlivěji]> šíleněji S; 7 <strhával> str[h]oval S; 9 <Les> On S; 11 vzdornou vztekla (*verš připsán dodatečně*) S; 16 <Nymf zás[tup]> A Boreas S; *po 16 v S škrtnuto*: Satyrů sbor a; 17 Sbor <satyr[ů]> dryadek S; 18/19 jeskyních. | A S; 21 oběti, S] oběti R; 23 stromů S; 24 v S *pův.*: Jen slzou bohatou a rosou; 26 kol. S; 31 <nečitelné slovo> kraj celý <zpuštější> dechem vniveč obrátí, — S; 34 všecky S; 35 v S *pův.*: dřívě ubohá.; 38 (Ti také v rozvalinách <bývají.> sídlejí.) S; *po 38 v S verše*:

<Tak pomsta, žárlivost <se mi> vkradla mi>

Tak pomsty, žárlivosti had se vkrad

<se v srdce.> <se v mé srdce.> mi v srdce. Snad již odešel,

<na> <jsa> neb chladno v něm, když slunce nesvíí.

39 v S *nezačíná odst.*; 40 v S *pův.*: utekla a; smál, S] smál; R; 41 paprsky mi výsměšně S; 44 rozdrásaná tak, S; 47 <Ty> <O> Och, Helie, <ty bohu slunce,> jenž <bohem> vozem slunečním S; 49 já, — S; 51 slabá S; 51/52 má. | Má nejmočnější S; 53 v S *pův.*: nepřivábí zpět; 54 v S *pův. po 51*; 54 <ti> tvou svíjí se, S; 55

<však> neb cetka odhozená tobě jsem. S; 56 <A> <Och> O S;
59—61 v S:

<Však když ne tobě, jinak pomstím se.>
A když již tobě pomstít nemohu
se za urvání svojí mladosti,
tak pomstí se jinak dovedu.

Neškrtnuté verše (59—61) v S *vypsány dodatečně*; 62 v S *nezačíná odst.*; dnes již nebude S; 63 tvé <bledé milen[ky]> Leukothoe<.>, bledé milenky. S; 64 bez sebe jsou, naň jsem S; 65 v S *nezačíná odst.*; 66/67 během hnal. | A S; 72 volala: S; 73 Och S; *po polovině verše* 75 v S v *závorce*:

Sestru svou,
jež <bohyně> kněžkou <bohyně> Artemidy bohyně
se stala před lety a <slíbila> zřekla se
navždycky lásky, tu jsem spatřila
já včera v noci v muže náručí!

a *škrtnuto*:

Sestru svou,
tu Leukothoe bledou, kterou rod
náš od malička

76 kněžkou Artemidy S; 78 náručí! S; 79 v S *přív.*: bohyně!; 80 v S *přív.*: bez pomsty; 82 v S *nezačíná odst.*; v S *přív.*: Můj otec zbledl, zachvěl se; 82/83 zbled. | Pak S; 83 <se> tak R; se ke mně obrátil: S; 86 <matka <má> tvá> tvoje máť S; 89 <úpál sluneční ti> slunce žár ti S; 90 <vč. ty.> pomluvy. S; 94 v R *přív.*: slova zadrž; 98 <ten> to S; 100 rámě: S; 101 Helios. Teď S; *po 101 v S verše*:

A rada <tiše> starců <smutně kývala> tiše hlavami,
<šedivo[u] jež postříbřil Čas rukou>
<jež <postříbřily dlouhé> postříbřil Čas>
jež sprškou stříbrnou Čas pokropil.

103 Pak otec skleslým S; 105 v S *nezačíná odst.*; <A tehdy já jsem všechno> Já tehdy všechno jim jsem S; 107 Smrti k sestře Klytii.[!] S; 109 v S *přív.*: v ticho hrobo[vé.]; 110 <se chvěje,> bled, S; 111 <se> svým S; 112 v S *přív.*: ke mně; *po 112 v S škrtnut verš*: Jest Artemidy kněžkou; 116 <a> dle S; *po 119 v S vypsán a škrtnut verš*: Za živa v jámu zakopat se má.; 122 <A šilený-li> A nechceme-li na se S; 123 <jistě> ó S; 125 <svou> své; O soudcové, (*verš nerozlomen*) S; 126 <tu> teď tuto před vámi —] vámi R, S; 127 v S *přív.*: penáti se; 129 <při vašich> <pokorně> při vašich S; 130 v S *přív.*: <při vašich> <a při vašich> se dětech zapřísí-

haje:; 133 pomluvu! S; 134 <Artemis> lukostřelná bohyně S; 137 v S *pův. jako v R, pak*: pak, soudcové, dostojím mu jistě.; *místo* 138 v S *verše*:

Vždyť dosud tomu všemu nevěřím.

Vy <přece také znáte Leukothoe> Leukothoe také znáte přec a nad otcem se slitujete též.

140 <smutné> tiše S; 142 v S *pův.*: se nechal odvést; 144 strávil celý den S.

VI. z p ě v (str. 71): 2 v S *pův.*: Hned do chrámu; 3 v S *pův.*: jsem <spěchala> spěla Artemidina.; 4 v S *nezačíná odst.*; <opuštěn,> pust, S; 10 štkájíc S; <bohyni:> bohyni, S; *po* 10 v S *škrtnuty verše*:

, O Artemido, paní přemocná,
jež nad ženami všemi panuješ,
mne vyslyš, přebohou Klytii.
<Svou> Co událo se v noci poslední
to jistě víš, neb z lůny vidělas
jsi vše.

12 jež Leukothoe S; 13 <hněvem svým,> důkazem, S; 14 <její smrt.> <na ní trest.> její trest. S; 15 A kdyby tisíc jiných (jiných *vypuštěno*) S; 16 jsem <, že bych všechny je> sílu v sobě plát, S; 17 <ze světa odstranila.> <jich> že všechny v Tartaros S; 19 že <po smrti mé sestry Leukothoe> Leukothoe sestry po smrti S] po smrti své sestry Leukothoe R; 20 zas Helios mi vrátí lásku svou. S] <zas> že lásku Helios mi navrátí. R; 21 <A> Mou vyslyšela prosbu S; 34 <své> slib vyplniti. Když již Helios S; 38 zdrcen <osudem.> <dvojitou> ránou dvojitou, S; 39 v S *pův.*: osudu ránou.; 41 v S *nezačíná odst.*; 43/44 <že vrátí> Leukothoe že vrátí se mi zas, | a S; 45 <ke sladké se> chystají se S; 47 svou sestru nenáviděnou se propadat S; 50 v S *pův.*: a pohled; *po* 51 v S *škrtnuty verše*:

A Helios, až zmizí ze zraků,
<mu> tož také ze srdce

54 <kvete> pokvete S; *po* 54 v S *verš*: a jemně dávnou vůni vzpomene.; 57 rozžehne S] rozžehnu R; 61 tu jeho jasnou hlavu S; 62 v S *pův.*: až v[las]; 63 <ve zla[tých]> přívalech S; 65 v S *není samostatný*; 66 A jámu S; *po* 66 v S *škrtnuty verše*:

Zelené stromy, útlé květinčky
své hlavy nachýlily k sobě

71 zhalilo. S; 72 a 75 v S *nezačíná odst.*; 77 Jen <široce> okem

otevřeným široce S; 80 v R *pův.*: za hory; v S *nezačíná odst.*; 81 v S *pův.*: a klesal stále níž a níž; 86 na voze <ženoucím> letícím S; *po* 86 v S *škrtnut verš*: <se tryskem po nebi> po nebi tryskem; 88 <rozběsněných> úzdou krotě S; 89 naposledy vztáhl (naposledy *vypuštěno*, vztáhl *škrtnulo a opět vráceno*) S; 91 v S *oddělen*; zmizel za horami S; *po* 91 v S *škrtnuty verše*:

Jak státa, Leukothoe zvrátila

se náhle <v hrob>. S úsměvem a

93 <krve> slední S; 94 <jí> krvavý S; 96 Pak zhasl paprsek. Leukothoe S; 99 se v hrobu svého temnoty. S; *po* 99 v S *oddělený verš a pod ním**: Přiběhli k ní, však mrtva byla již; 100 Já chvíli hrůzou stála S; 103 <rostouce po obloze,> po obloze rostouce, S; 104 <hnala se> běžela S; 106 v S *pův.*: Sem s nadějí jsem sp[ěcha- la,]; 108 v S *pův.*: ta umírá; 113 v S *pův.*: Bolem předlouhým; 115 <na trávu klesl tvrdý buk.> do trávy klesla <. Jako tvrdý buk> v slzách vzlykajíc. S; *po* 115 v S *škrtnuty verše*:

<předlouho dutí bouře vzdoruje>

<vichřice vání dlouho <nečitelné slovo> vzdoruje <dlouho>>

vzdoruje dlouho vání vichřice,

však přece přemožený kácí se

a hrdou hlavu <k zemi> sklání pokořen.

Tak ona sedmý den a sedmou

116 Tak ona šestého dne S; 117 smrti S; 120 <a z křovin> a z hlubin S; 121 v S *začíná odst.*; 122 <té již> této patřila již S.

VII. z p ě v (str. 75): 2 k vyjízdce S; 4 od sledů bouřných mraků, S; 5 jej S; 7 Čtyřpřeží S; 12 <hnalo čtyřpřeží> oři bujaří S; 14 A pod kopyty již jim svítal den. S; *po* 14 v S *škrtnuty verše*:

Les, moře, luka, sad, vše procitlo

z tak ze spánku dlouh[ého]

20 <A stromy, velikáni> A zajásaly stromy, S; 22 se zlatým svým čtyřpřežím S; 23 po širokém etheru. S; 24 <nejbližší> nejbliže S; 25 ty pravou příčinu pochopily S; 27 kde Klytie; 28 <mrtvá> mrtva S; 30 rozhlížel S; 34 A stromy S; 36 v S *nezačíná odstavec*; 37 tiše, náhle <uzřely,> zaslechly, S; 39 v S *bez uvoz. a pův.*: Již přišlo slunce S; 40 v S *nezačíná odst.*; A leckterý S; 42 v S *pův.*: dřív, tiše; 44 v hlavičky S; 45 sbor, <ten> jenž S; 46/47 pěl <Heliovi> slávu Heliovi jasnému, | ten S; 48 a satyra, S; již | jež R, S; 51 boha Helia. S; 53—55 v S *pův. před* 45; 53 stále výš a výš. S; *po* 55 v S *škrtnut verš*: <Již> Jen jednou rukou <zlatou> zlaté otěže; 56 A bujni ořové již vznesli vůz S; 58 v S *nezačíná odstavec*;

A v jedné S; 59 Helios druhou S; 60 dolů S; 62 v S *nezačíná odstavec*; 65 v S *verš nerozlomen*; 72 v S *nezačíná odstavec*; <hlavou> srdcem S; 73 A vůz svůj řídil stále níž a níž, S; 78 v S *pův.*: Na trávě zelené, uprostřed kvítků; 81 jej. S; 83 za spánku tiše přišla S; 85 v S *nezačíná odstavec*; v S *pův.*: poslední; 86 <chtěl> než vejde S; 87 chtěl ozářit jí S; *po 87 v S škrtnuty verše*:

Neb na <rtech vybledlých,> bledých rtech, jež kdys zdvíhaly se jako rudé květy k polibku,

teď <jako> ztrnul úsměv. Jako motýlek

A jako motýl, dítě radosti

<jenž sedna na květ hned jej ozáří,> na kvěť máku,
tak úsměv

88 A jako motýl na květ <sedá si,> sedne si, S; 91 v R *pův.*: spánek; Spánek v ucho našeptal S; 92 lež, S; *po 94 v S škrtnut verš*: A stopy dřívějšího zármutku; 95 v S *nezačíná odst.*; na lících S; 96 <jak stopy> <jak zbytky> co stopy dřívějšího zármutku. S; *po 100 v S škrtnut verš*: Hle, oběť tvoje, krutý osude!; 101 Ach, S; 102 přichystal! S; 104 svoje klenoty. S, a *pův.* R; 105 Já sestru <tvoji a ty zase mne.> tvoji, ty pak zase mne. S; 106 v S *nezačíná odstavec*; Hle nyní chápu <boj> bol S; 107 jeho smutnou S; 108 a ty tu ležíš zcela mrtva již. S; *po 108 v S škrtnut verš*: a nemohu tě tedy; 109 <život> sestru S; 110 <a> mou milenkou, S; *po 111 v S odstavcem neoddělené verše*:

Již nehněvám se, neboť poznávám,

<že oba tatáž zmítala nás>

že nad námi byl jeden, tentýž bič,

jenž hnal nás v hrůzy tyto pění krev.

114 mne S; 118 sestru bledou S; 119 v S *nezačíná odstavec*; *po 120 v S škrtnut verš*: jak zmítá organ v moři kocábku; 121 v S *nezačíná odst.*; v kolebku S; 122 božství <jas,> slavný jas, S; 123 moc <jako Boreas kocábku> mnou zmítala S; 124 v S *pův.*: jak kocábku na moři S; 125 <A v pohledu, jenž> A <jed[iný]> pohled sladký S; 126 <ten na> hned S; 128 uvrhla <, tu> a nemohl S; 129 jsem ani zachránit ji svým (ani *vypuštěno*) S; 130 v srdci <rozžehly> rozdraném S; 133 tebe jistě S; 134—135 v S *není*; 140 jen dál S; 141 a dál pryč od ní vlekli. Zadržet S; 142 v S *není*; 143 jsem nemoh vůz, S; 144 je hnala síla dále, — (dále *vypuštěno*) S; 145 v S *nezačíná odst.*; 146/147 mé, | vše S; 148 v S *nezačíná odst.*; 149 myšlenek. S; 150 v S *nezačíná odst.*; 151 zacelil S] zocelil R; 152 v S *verš nerozlomen*; 153 v S *pův.*: nejkrasší; *po 154 v S škrtnut verš*: jenž

září krásou; 154 mé. S; 155 v S *nezačíná odst.*; mne zvedlo S; 157 <a štěstí nikdy nevrátí se ti.> a štěstí pták již tobě odletěl S; 158 <do> v S; <chmúr> smutků S; 160 <v růžových> na dlaních S; 161 Afrodite S; 162 v S *nezačíná odst.*; Tys zlomena, S; 163 v R *pův.*: bývalá.; 165 radostí, S; 167 a 171 v S *nezačíná odst.*; 172 a krása S; 174 jsem, S; 176 <Ty dřímáš v H[adu]> Ty <bloudíš v> temnotou S; 178 v S *pův.*: bez slunce. A řeka; 180 vše. S; 181 v S *není*; 182 v S *nezačíná odst.*; 184 pro mě žilo, pro mne zemřelo: S; 186 v jasnou ruku svou S; 187 prstí S; *po* 188 v S *verš*: Tak zaplašil hned všechna božstva zlá.; 191 Pak tiše odtud v lesy odešel. S; *po* 191 v S *škrtnuty verše*:

Již přešla zima, sněhy roztály

a zazelenal zas se všude luh.

Pak Venus přišla, v zeleň <prostřenou> prostřela

<všem přichystala velkou hostinu>

na hostinu, jež Podzim přichystal

193 <, tu> a S; 194 kde stála S; 199 Slunečnice. S; 202 v S *nezačíná odst.*; jako <ona> za živa S; 204 <točila.> otáčí. S; 206 v S *není*; 207—209 v S.:

<pohlédl> pohlédne dolu, květ se <pozachvěl,> pozachví,

<k slunci> lupeny zlaté k slunci <zvedly se,> zvednou se,

pak <zase klesly> klesnou ve dřívější mlčení.

211 <a> zpěv S; 217/218 <pozírá.> pozírá | <Svou> a S; 218 v S *je samostatný verš*; 219 <zavolá:> zavolá, S; 220 <Má Leukothoe bledá, Klytie,> <rva stařecké si vlasy:> rva si vlasy stařecké: S; 221 a 222 *připsáno v S po straně*; 221 <smutná> smavá S; 222 milá moje S; 223 *celý v S pův.*: kde jste?«; 223 v S *pův.*: Jen nymfa Echo zpět; 226 kde?« S.

Str. 85 MÉ BÁSNĚ.

Oddíl Mé básně obsahuje verše z konce roku 1917 a z téměř celého roku následujícího — 1918. Rukopisy jsou ve školním linkovaném sešitě obvyklého formátu, nadepsaném na štítku *Mé básně.*, s datem 7. XI. 17. Sešit (S 10) má 152 stránek a je v tuhých černých červeně mramorovaných deskách. Básně jsou psány perem a je v nich opravováno tužkou obyčejnou, červenou a modrou. Některé opravy nepokládáme za opravy Wolkrovy. Na 3. str. předního přideščí je motto s datem: 7. XI. 17., vzadu na str. 152 a na 1. str. zadního přideščí

je autorem sestavený obsah sešitu. Na 3. str. zadního přideští je těžko čitelný, těsnopisem psaný koncept, pravděpodobně dvou básní:

A život svedl nás po jedné cestě,
dnes loučím se s vámi — kde budu zítra —
půjdu dál (*nečit.*) cestu si klestě,
či zapadnu v šeru příštího jitra.
Já vzpomenu, až někdy (*nečit.*)
až život tíhou svou mně hrdlo zduší,
já sklonil jsem se kdysi k něžným kvítím.

Druhá báseň je náčrtem k veršům *Do památníku* (viz přísl. oddíl):

Pár kroků šel jsem s vámi,
tu se cesta dělí
a přece nad hlavou
se ještě (*nečit.*)

Str. 87 *Bouře*. Rkp. S 10, str. 3—7: 7. XI. 1917, a koncept (*r*), tužkou, ve školním sešitě v měkkých modrých deskách, nadepsaném na štítku: *Praská-li struna, zavzlyká všemi melodiemi, které kdysi zpívala...*, a obsahujícím dramatickou scénu téhož názvu (S 7), str. 29—35: 9. X. 17. — *V S je podtitul v závorce, v r není podtitul*; 1 jen *r*; 2 <jak z jedné strany chmurná noc> Již na západě zhasnul den *r*; 3 <děs> běs *r*; 5 *v r pův.*: Nic neboj se, má milená; 6 <ještě chvíli> chvíli ještě *r*; 7 a 8 *v r pův.*:

Skloň bílé líčko ke mně <níž> <blíž> <víc> níž
a přitul se jen ke mně blíž.

8 víc. *r*; 9 *v r pův.*: <Ach milý můj, — co hučí tak> Ach milý můj, hleď bouře dech *r*; 10 <hrozný by tam> by tam hrozný *r*; 13 <klam.> blud. *r*; *v r* 13 *škrtnut*; 14 z svojí *r*; 16 jsem, — nač *r*; 18 <mé srdce> má prsa *r*; 19 <zrak> mrak *r*; *verše šestého odstavce jsou v r přeházeny*:

<Ty říkáš, že mě ráda máš?
On uchvátil ji v náruč svou.>
<Běž, tedy běž> A nepůjdeš-li, — a pamatuj,
že zítra nepřijde hoch tvůj.
Já <prosníti chci> s tebou chtěl snít šťastný sen
a ty, ty vidíš hrůzu jen.

Pojď, děvče mé, pojď vstříc těm tmám,
ať vím, zda milovat tě mám.

A ráda-li mě trochu máš,
nezděsí tě ni satanáš.

*Poslední dva verše byly původně prvním a druhým veršem čtyřverší.
Další verše v r znějí:*

<Šli v temnou noc, šli v pustou dál
<V tmě> dvě hvězdy ve tmách probleskly>
<Dvě zalesklo se ve <tmách> tmě hvězd>
Dvě <hvě[zdy]> hvězdy ve tmách vzplanuly
a tiše k zemi skanuly,
<tam zapadly> zapadly v trávu, zhasly též.
<»Tož veď mě, drahý, kam sám chceš.«>
»Tak veď mě, milý, <sám> kam sám chceš.«

24 v S *pův.*: mám?; 31 v trávu, — (, — v S *tužkou*); 34 <již>
<nečitelné slovo> jim r; 35 A v hrozný, tichý noční r; 36 v r *pův.*:
<jen srdce slyšeli> slyšeli <srdce svoje> <srdce své jen> jenom
srdce; po 36 v r *škrtnuty tyto verše:*

A ticho, ticho, ticho jen.

<Však náhle> Tu náhle v tichu <táhlý> bolný sten, —
Vítr se <zvedl> <zabouril> zahučel <vráz.> hlas,
výkřik se ozval. Zas a zas.
<Stíny své> Tmy svoje ruce ztrnule vztáhly,
do noci zařval hromu hlas táhlý.
Tisíce stínů se pozvédlo vráz,
jak by je ze spánku probudil <ďas> ďas.
<v šílený tanec> V šíleném tanci od země k nebi
tisíce postav rve se a šklebí.

37/38 vstal, | jak <zlosyn> ďábel r; 39 <on v širou noc.> tu jeho
hlas. r; 40 <Výkřik se ozval.> Vykríkl kdosi. Zas... a zas r; 41
<tak bolně> tak bolně S; tak žalně r; 42 <Jen jako divý> <Hlas
hromu jako pustý smích> <A náhle hromu pustý> Jen vichřice
zněl pustý smích. — r; po 42 *škrtnut v r verš:* Tmy vztáhly ruce
ztrnulé; 43 a 44 *jsou v r psány po straně pravé i levé*; 43 <Blesk
projel tmou. Tam na pláni> (*nad škrtem nadepsáno: a hromu řev*);
A mraky nebem uhání, r; 44 <Hrom> tam z dále slyšet hřímání. r;
po 44 v r *verše:*

<A zase v ticho>
<A znovu v dále kdosi vzkřik>
A v dále kdosi zaplakal

45 <a> <A stíny, které klidně dřív> Sta stínů <zved[lo]> po

<tanč> 47 : 4 V | das [S a | sep [a | 'sap 47/69 : 4 'zpa se oipavz
tance r; 49 v r pův.: <tisíce stínů zavíří.> <zavíří <temných>
stínů temných <roj.> rej.> rej temných stínů zavíří.; 49 <zdví-
hají> zvedají r; nad 49 v r připsáno: sem a tam; po 50 v r škrtnuty
verše:

Teď zablesklo se. V <dálnou> sinou dál

Teď zablesklo se, — bledý jas.

Uchopil dívku...

»Má milá, pojď, <již> pojď, věřím rád.

51 <»Již> »Už r; domů r; 52 v S pův.: pojď! —; pojď! — Nesly-
šíš! r; 53 <hledíš, —> zíráš, — ztrnulý máš <zrak,> hled, r; 54 proč
r; po 54 v r škrtnut verš: Ah, Bože můj,; 57 <A oko> <Zrak roze-
vřený dokořán> dokořán otevřený zrak, — r; 58 škoda jen, že r; 59 v r
začíná odstavec; 63 a <ticho> zase tma. r; 64 v r nezačíná odst.;
<A> Tu r; 66 k zemi, blíž r; 67 a 68 připsány v r po straně; 69
vše klesá, padá v jeden ráz, — r; 69/70 vráz. | Pak] vráz. | pak S]
vráz, — | pak r; 70 pak <zase ticho, —> umlká vše, — ticho zas. r.

Str. 90 Z cyklu »On a já«. Rkp. S 10, str. 8—11 (I), 11—13 (II):
16. XI. 17., a koncept (r), bez názvu, tužkou, na linkovaném listu,
přeloženém na poznámkový formát, psáno přes linky na všech čty-
řech stránkách (v MP). — Motto v r pův.: Pojďte za mnou opustivše
sítí; bez určení Bible kralická.; varianta začátku v r:

Nach večerní se tiše houpal

<Pad smavý,>

Již slunce zapadlo.

Nach temných stínů

se tiše rozložil na galilejských vlnách

a od hor zavál chladný

2 sláň galilejská, <když> člun když <do[plul]> přistál r; druhá
polovina 3 v r škrtnuta: V dále ohňů žár; 3/4 v r pův.: Znaven
přešel čelo | si rukou svojí drsnou, prací zhroublou; 5 pak posadil
se na zádi r; 6 v <smutné> <tiché> jemné noční r; po 6 v r
škrtnuty verše:

Večer se <tiše> spouštěl z ocelových nebes.

Cos jako smutek pohnulo se v duši.

Tak seděl tiše přemýšleje v duši.

Tam z dále doléhal hlas <jeho> jeho bratra

Ondřeje. Lovil ještě

7 se táhle nesly r; 8 jež dosud svoje síta r; 9 ven <z kalné> nevy-

táhli z hloubky *r*; 10 A od břehu, *r*; 11 <večerní mlhou,> v mlhavých stínech, *r*; *po 12 v r verše*:

Noc skláněla se nad zem galilejskou
jak vlídná matka nad kolébku děcka.

13 *v r pův.*: Cos bolestného ozvalo se; 14 <Petra, cosi> Petra. Cosi (*opraveno tužkou*) *S*; Petra, cosi <roztesknilo> uvolnilo *r*; *po 14 v r škrtnut verš*: mu srdce, cosi jako touha; *po 15 v r verš*: a ztrácely se v ruchu těžké práce.; 20 *v r pův.*: se válí těž; 21 Však <zdálo se, jak> bylo mu, jak *r*; *po 23 v r škrtnuto*:

A duší táhly
Sta jasných mysl[enek]

24 myšlenek <svých> těch *S*; A v <své> hlavě cítil dechy myšlenek *r*; 25 <spaly> snily *S*; jež <dosud snily> nemyšleny *r*; 27 jim <křídla k jejich> velká křídla k letu. *r*; 28 <čekal,> snil, *S*; kdo <čeká na přítele> s touhou vroucí *r*; 29 až <na zápraží> přítelovy kroky na zápraží *r*; 30 houstly, houstly *r*; 31 v šedou ocel. *r*; 33 pomalu hasly. *r*; 34 a ponořil *r*; 40 *v r pův.*: jak holubice <večere> předvečerním; 41 a za ním <sta se vlekla bídnych stínů> vlekla sta se temných postav *r*; 42 z tisíciletí, do tisíciletí. *r*; 43 <proč za Ním, za Ním, za Ním?> plíží se jen za Ním? *r*; II *v r není*; 14 <plamen lásky.> lásky plamen.

Str. 94 *Zastavení*. Rkp. *S* 10, str. 14–15: Věnování: (*Sl. Z. V.*) [= Zdenka Velechovská]; 18. *XI. 17.* — 5 <tváří> zjevů (*opraveno tužkou*).

Str. 95 *Rokoko podzimní*. Rkp. *S* 10, str. 16: 13. *XII. 17.* — 2 <plát> hrát

Str. 96 *Tanec*. Rkp. *S* 10, str. 17: Věnování: (*Mařence na věnečku*) [= Marie Horáková]; 15. *XII. 17.* — 3/4 *pův.*: ztichlé, | nuž; 8 *pův.*: pospěš, pospěš, —; 11 Jen <blíže,> ještě

Str. 97 *Rondeau o tvých očích*. Sborník českého studentstva na Moravě a ve Slezsku 1917–1918, č. 6, str. 106, pod pseudonymem *J. Ker, Prostějov (Sb)*, bez věnování a s názvem *Rondel o tvých očích*, a rkp. *S* 10, str. 18: Věnování: *Z. V.* [= Zdenka Velechovská]; 16. *XII.* Pod názvem v *S* v závorce tužkou: *otištěno v 6. čís. Sborníku*. Názvu v *S* dáváme přednost, protože báseň je skutečně *rondeau*. — 2 a 8 ty tvoje snivé, zádumčivé oči! *S*; 3 do duše *S*; 4 ze stínů

temných večerního šera. S; 11 z očí S; 12 a vzlykám štěstím v skřípot svého pera: S; 13 zpodvečera!« S.

Str. 98 *Kdes v knize maně zhléd jsem zvadlou růži...* Sborník českého studentstva na Moravě a ve Slezsku 1917—1918, č. 6, str. 102, pod pseudonymem *J. Ker, Prostějov (Sb)*, rkp. S 10, str. 19; tam pod názvem v závorce tužkou: *otištěno v 6. čís. Sborníku*, a koncept začátku v sešitku osmerkového formátu (12×16,5, v archivu ZW), s názvem na štítku *Vocabula, J. Wolker*, str. 8. — *Tam verše znějí:*

Mám v knize kdesi zastrčenou růži,
<krvavou růži jako zaschlou krev>
jak zaschlá krev jest krvavá a rudá.

Na str. 12 *tamtéž*: <Zaschlá> Zeschlá růže; Mám ve své jedné knize <zaschlou> zeschlou růži; 3 <Jak tichounce se <ke> blíže> Dech vzpomínek se tiše S; 4 trpkou píseň S; 6 zmizela mi S; 7 o srdci ještě neumlklem zcela, S; 9 <cítil jsem,> cítím teď, S; 10 Tu S.

Str. 99 *Propast*. Rkp. S 10, str. 20—22: Věnování: Z. [= Zdenka Velechovská]; 15. I. 1918. — 10 *pův.*: štíhlých doubrav do šera, z nichž každá; 18 *pův.*: ve ž[luté]; 26 <neb> mně zdálo se; 32 náručí] náručí S.

Str. 101 *Ne samým chlebem...* Rkp. S 10, str. 23—26: 5. I. 1918. — 46 <a pokřivoval> a kříži potom třemi

Str. 103 *Otakarovi Theerovi*. Rkp. S 10, str. 27—28: 6. I. 1918., a rkp. (r) na 1. str. nelinkovaného dvoulistu, vytrženého ze sešitu (majetek B. Bezecného z Ostravy). — 2/3 byly. | Zahořklé r; 6 vichřici r; 10 vídal r; 12 <dlouho> pevně S; 14 <kosí.> klestí. (*opraveno tužkou*) S; blesk tě srazil, r.

Str. 104 *Disonance*. Rkp. S 10, str. 29: 8. I. 1918, dva koncepty (a, b), tužkou, ve školním sešitě v měkkých modrých deskách (S 12) o 40 stránkách, nadepsaném na štítku *Chemie*, str. 18—19, a koncept (c) na 3. str. nelinkovaného dvoulistu, vytrženého ze sešitu (majetek B. Bezecného z Ostravy). — 1—3 jsou v b ve třech variantách:

<Modrý> Šedý, dusivý kouř se válí sem a tam<,>.
<co> Kdo na podiu zpívá. <kdos v řinčení sklenic> Není ho ani vidět

Kouř <dusivý se válí místností.> šedý, dusivý se sálem válí.

Kdos zpívá <u klavíru.> v mlze. <Jako z dále>
<se nese hlas a opile se motá.> tón nese se a hlas opile se motá.

Kouř šedý, dusivý se sálem válí.

Kdos zpívá <v mlze.> cosi. Opile se motá

hlas chraptivý, jak <zněl by> zazníval by z <velké> dále

1 <šedý, dusivý> šedivý a šum a; válí. a; 2 <motá> motá a; 4 a klavíru jen někdy břinkne nota b; Klavíru zabřinkne jen někdy nota c; před 6 v b škrtnuto: Břinkají skleni[ce]; 6 břinká o tácy a, b; 7 dvéře. c; 8 v a, b nezačíná odstavce; <Sta> Má a; 9 o <světu> svitu S; o svitu hvězd <chladných> čistých snít by chtěla, b; o svitu hvězd <jasný[ch]> čistých c; 10 jak o měsíci, b; 11 Však nechce kdosi a; v b pův.: Však nechce cosi odtáhnouti s čela; 12 <ruku.> dlaň. b; 12 není v a, b rozlomen; nedopita. c.

Str. 105 *Polsko*. Rkp. S 10, str. 30—31: 8. I., a tři nedokončené koncepty tužkou (a: 18 veršů, b: 7 veršů, c: 14 veršů) ve školním sešitě (S 12), popsaném na str. 559, str. 32—34 a 36. — *Název chybí v a, c; Polsku. b; 1 Och, bledý a, b; <Vyžilý> Och, bledý c; 2 mlhavým žitím a, b; nohou. a, c; 3 a 4 v a:*

Jest smutno mi, když vidím plížiti se
tvou postavu tak blednou, přebohou.

3—7 v b:

<což> zda myslíš, že tě, vyžilého psance,
věkové příští vzbudit k žití mohou?
Jest plno hrůzné tragiky v tvém skonu.
Lež srdce, jazyk, rozum strávila ti,
jen gesta heroická zanechala

3—14 v c:

<Či> Zda myslíš, vyžilče, že alkoholu
injekce vzkřísí <tvoje> chabé tělo mohou?
Jak zhýřilec se vláčíš po hampejzích,
tvé ženy podvádí tě každé noci.
<Však blízko chvíle, v kterou na ulici>
<až jednou zrána> Vždyť ty též zrána někde na ulici
<kdys pozdě k ránu> <jak Poe kdysi> v kaluži bláta
zhyneš bez pomoci.

<Již hnisají tvé rány. Z chorých prsou
se derou chorobné a těžké zvuky.>

<A> Stín jako černý havran sleduje tě.

<stín černý> Až vypadne ti z rukou láhev whisky,
 <tu> ruce si zamne, pozatáhne pejzy,
 <a> tvou nachytá krev zchřadlou do své misky.
 4 v S *pův.*: poká[cet]; 7 <a přece rety ve zjizvené tváři> <a jako
 nemoc, tak i tělo svoje> a nezdravé a chudé svoje tělo (*opraveno
 perem*) a; 8 <pod frakem černým, bezvadným tak tajíš.> jak mrtvolu
 pod frakem černým tajíš. (*opraveno perem*) a; 9 <Tvým> <A>
 <Plam> Jen a; 10 <jen jako polky jak Chopinovy pasáž,> jak
 Chopinovy mazurky jak pasáž, a; nad 10 v a *připsáno autorem perem*:
 píseň žhavá; 11 a 12 v a:
 pak ale <ztichne> zlomí vše se <tupým zrakem> v tupém zraku,
 <jímž srdce svoje stále, stále drásáš.>
 neb vidíš propast, kterou srdce drásáš.
 14/15 v S *pův.*: zbylo | to; 15 <tam> též S; <Snad ráno pocítíš,>
 To pouze připomíná, že též kdysi a; 16 tam v Polsku u vás cosi a;
 17 <A víme> Teď hýříš majetkem a duší svojí. a; 18 Však cítím,
 jak se ruka tvoje chvěje. a; 20 pomoci?] pomoci. S.

Str. 106 *Vichřice*. Rkp. (r), perem, na listu nažloutlého papíru
 (17×21, v MP), s pseudonymem *Jiří Ker*, určený k publikování; za
 básní je napsáno: *Jiří Wolker, stud. gymn., Prostějov.*, a rkp. S 10,
 str. 32–33. — 6 Vyhublých bledých S; 8 <vět[rem]> vichrem r;
 10/11 nebe, | a S, a *pův.* r; 13 Ach, světci S; 14 vlající jasnou S; 16
 <já> též S.

Str. 107 *Balada o jedné zemi*. Rkp. S 10, str. 34–39: 25. I. 1918. —
 14 rozprávěli;] rozprávěli S; 30–32 *závorka tužkou*; 39 *pův.*: náš
 dobrý lid se; 49 Tu řekl kdysi (řekl *vypuštěno*); 55 <tiše,> klidně,
 (*opraveno tužkou*); 57 <A> Tu (*opraveno tužkou*); 61 <Bij,>
 Řvi; 71 *pův.*: Ku svým polím v svoji zem již spějte, (*konečný
 text tužkou*); 72 <neb> již

Str. 110 *Naše mládí*. Rkp. S 10, str. 40: 29. I. 18. — 2 *pův.*: jako
 bych tisíc

Str. 111 *Vůle a moc*. Rkp. S 10, str. 41: 29. I. 18.

Str. 112 *Modlitba*. Junák roč. IV, č. 2–3, 15. února 1918, str.
 22–23 (J), jako autor je uveden *Jiří Wolker, skaut 18. oddílu*, a rkp.
 S 10, str. 42–44: 4. II. 18. Pod názvem v S tužkou v závorce při-

psáno: *recit. 10. II. o Sokolském dnu v před. sále a tužkou: Otišť. v »Junáku« ? čís. 1918. — V J celá báseň v uvozovkách; 3 <dosti> dlouho dost jsi ved nás nocí, která vzteky S; 15 v svojim S; 17 Vem za ně zlehounka S; 25 v S nezačíná strofa; 26 vítru, S] větru, J; 27 skály, S; 28 vzdáme slávu — S; 30 Amen. S; v S ještě další varianta posledních veršů:*

Ten, Bože, dej již uvítat nám plamen
a <odnes> sval nám s ramen onen těžký kámen
Amen

Vedle této varianty připsal autor těsnopisně: Působilo by komicky. Za posledním veršem varianty je připsáno tužkou a škrtnuto: přibýlo by upomínky a neškrtnuto: působilo by komicky.

Str. 114 *Západním lesům*. Rkp. S 10, str. 45—48: 6. II. 18., a rkp. (r) ve školním sešitě českých komposic ze VII. tř., str. 4—6 (majetek Boh. Bezecného z Ostravy). — 2 <Přepjaté> Mé nervy přepjaté jak struny praskají (praskají *vypuštěno*) r; 8 A štván tak divými běsy r; 11 v S pův.: bolící (opraveno tužkou); svým celým srdcem, celou bolící duší r; 13 celou <tou> bolestí, jež srdce mi kruší, (*vepsán dodatečně*) r; 14 lesy. r; 15 lesy hluboké jak moře, <neskonale smutné,> <smutné neskonale,> smutně zachmuřené, r; po 15 v r škrtnut verš: se zavátýma cestama, se zrakem moudrých starců!; 16/17 polední! | ponuré r; 18 si usedá r; nezvířené <.>, r; po 18 v r škrtnut verš: Mé lesy poledního ticha, <opojně vonící> <sluncem vonící,> opojně vůně dýchající; 19 v r není; 20 chci myslet, vzpomínat a o vás snít. r; 22 Prudce cos voní. A v dáli r; 26 srdce bije jak r; 27 Tak ticho tu kolem. Hebký vítr laská se r; 28 a <střásá jim ze klínu zářící zlato k zemi.> jim ze klínu zlato zářící k zemi střásá. r; 29 <Stíny se pomalu> Stíny kdes ukryté r; 30 <pomalu> tiše jak <kněží> mniši (opraveno tužkou) S; velebně jak <zasm[ušilí]> kněží zasmušilí r; 31 <pod klenbou> pod dlouhými alejemi (pod *vypuštěno*) r; po 31 v r škrtnuty verše:

Jak varhany zpívají lesy
Těžké větve

32—35 v r není; 37 a 38 v r:

Těžké větve se sklánějí plně vážné noblesy
<a kdosi> jak velké ruce nad varhany.

39 <tichem> klidem (opraveno tužkou) S; tichem r; 41 klidně odevzdána. r; 42—46 v r není; 47 nerozlomen v r; se ke mně shybá r; 48 líbá. r.

Str. 116 *Jdu...* Rkp. S 10, str. 48—50, bez názvu, a rkp. (*r*), bez názvu, ve školním sešitě českých komposic ze VII. tř., str. 6—8 (majetek Boh. Bezecného z Ostravy). — 2 *Jdu...* Slunce (*Jdu...* *vypuštěno*) *r*; 5 *Jdu.* *r*; 7 purpurné krůpěje <příští> řinou se z nich *r*; 9 *Jdu r*; 10 podivně *r*; 11/12 skučí. | Slunce] skučí | Slunce *S a r*; 13 *Jdu. r*; 17 *Jdu. r*; 20 <poutník> poutník *r*; 21 *Jdu r*; 22 již snesly se *r*; 23 *v r pův.*: v dále se k sobě <tulí> stulí již; *nad pův. zněním v r nadepsáno* vesnické a škrtnuto; 25 *Jdu r*; 27 <v rybníku> <pod hrází> v rybníku <tiše se kou[pá]> v šeru se koupá, *r*; 29 *Jdu r*; 30 <Čekám, že náhle se v temnotě zjeví> Kontury laňky se v křovinách zjeví. *r*; 31 a 32 *v r*:

Stojí jak skála. Cos tuší, však neví,
stát-li, či jíti dále.

33 *Jdu. r*; 35 stále *r*; 37 *Jdu r*; 38 Po zvlhlých stezkách se vracím již domu. *r*; 39 Tak rád bych děkoval, *r*; 40 <Srdce je dnes tak velké.> Srdce mi bije tlukotem. *r*; *vedle 40 je připsáno v S tužkou v závorce*: Srdce mé dnes je tak velké.; 41 *Jdu. r*; 42 domu. Již, domečky za plotem, *r*; 43 <se> <krčí se> zdá se mi, *r*.

Str. 118 *České ženě*. Rkp. S 10, str. 51—52: 10. II. 18. — 4 *pův.*: spí bledé dí[tě,]; 7 *pův.*: popel <je šedý jak dnešní den.> tak šedavý, jak dnešní je den. (*opraveno tužkou*); 10 *pův.*: V dále, kde obzory hoří, tváří v tvář smrti; 10—11 *v závorce*.

Str. 119 *Reminiscence*. Rkp. S 10, str. 53—54: 15. II. 18. — 2/3 z výše. | Sta] z výše | Sta *S*; 3 *pův.*: tetelí se tiše.; 3/4 tiše. | Tam] tiše | Tam *S*; 6 <plamen,> paprsek; 8 <ďáblí kletí.> ve zakletí. (*opraveno tužkou*); 9/10 ulekaně, | zář] ulekaně. | zář *S*.

Str. 120 *U krbu*. Rkp. S 10, str. 55—57: 15. II. — 4 stane, — (, — *tužkou*); 8 *nad vůní nadepsáno* dech; 11 *pův.*: hrozněji; 17 *pův.*: plazí.; 18 <Nuž povídejte> jak rudí hadi! (*opraveno tužkou*); 25 <vlétla.> vzkvetla. (*opraveno tužkou*); 33 *pův.*: okna zlíbá (*opraveno tužkou*).

Str. 122 *První své dítě posílám dnes do širého světa*. Rkp. S 10, str. 58: 16. II. 1918, bez názvu. — 1 *pův.*: posílám do širokého; 5/6 zpátky. | Neb] zpátky, | Neb *S*.

Str. 123 *Nekyia*. Rkp. (*r*), perem, na pěti listech bílého papíru

(15×21, v MP), psáno jen na lichých stránkách, s pseudonymem *Jiří Ker*. Rkp. byl zaslán dne 21. II. 1918 (datum poštovního razítka) do Zlaté Prahy, Praha, a vrácen v nerozlepené obálce s poznámkou *nepřijato 23/2* a nečitelnou šifrou na zadní straně obálky. K rkp. byl přiložen průvodní dopis: *Vážená redakce! Dovolují si poslati tento příspěvek. S úctou Jiří Wolker, stud., Prostějov, Nám. Frant. Jos. 22.* Další rkp. je v *S* 10, str. 59–64: 19. II. 1918. — 1 v r a v *S* pův.: »Teiresie; 10 v r pův.: Persefoně; 13 ke mně z těchto tichých *S*; 15 do Hadu *S*; 19 skoro v těchto stínech. *S*; 20 v *S* pův.: povědět ti; 22 tvého!« *S*; v *S* *nezačíná odstavec*; 25 v *S* pův.: díváš, — tvoje; po 26 v *S* v závorce verš: bolestnějšího, nežli Phlegetonu; 29/30 v *S* pův.: jiní, | jim; 34 a srdce jejich bušilo jak štíty *S*; 35 bojů. *S*; 44 pochodní pohřebních.« *S*; 44 »Teiresie, *S*, a pův. r; 46 síle. *S*; 47/48 zranit. | A *S*; 51 zadumaný? *S*; 53/54 útroby, | sta *S*; 55 <, tisíce> a všichni *S*; 57 A slunce *S*; 60 tíži věků. *S*; 61 v *S* *nezačíná odstavec*; 63 zdravých. *S*; 67 zcela, *S*; 68 bolesti a smrti. *S*; 70 v *S* verš *nerozlomen*; 72 sní nejkrasší sny. Po běhu *S*; 73 kde teče Lethe, asfodel kde voní, *S*; 75 v *S* pův.: A tolik toho, co mám (*těsnopisně nadepsáno*: Mám a chci, viz *definitivní text*) *S*; 76 celé věky. *S*; 77 všeho žití, *S*] všeho snění, r; 78 <v zapomnění> ve svém snění. r; tak budu šťasten, bloudě v zapomnění, *S*; 79 že zdá se *S*; 80 její ruce *S*; 81 v *S* *nezačíná odstavec*; 82 v moci mojí *S*.

Str. 127 *Maeterlinck*. Rkp. *S* 10, str. 65–66: 20. II. 18. — 2 <dí- vých> černých (*opraveno tužkou*); 9 <černých> temných (*opraveno tužkou*); 13/14 vznítí | a] vznítí. | a *S*.

Str. 128 *Před odchodem*. Rkp. *S* 10, str. 66–67: 26. II. — 10 tělo v *S* škrtnuto; 14 <jasnou> svěží

Str. 129 *Noc*. Rkp. *S* 10, str. 68: 8. III. — 8 <Jsem> Já byl jsem vyhnán (*opraveno tužkou*).

Str. 130 *Edgar Allan Poe*. Rkp. *S* 10, str. 69–70. — 6 <ze tm[y]> z <chmury> chmury; 11 <Jitro> Půlnoc

Str. 131 *Náš úděl*. Rkp. *S* 10, str. 70–71: 13. III., a koncept (r), tužkou, ve školním sešitě v měkkých modrých deskách, s nadpisem na štítku *Gramatická cvičení do latiny, Jiří Wolker VII.*, str. 1–2 zezadu, s názvem *Naše cíly*, beze strof (majetek B. Bezecného z Ostra-

vy). — Před 1 v r škrtnut verš: Šly někdy větší mraky po nebi než nyní?; 3 zře[ly] spěly S; Toužebněji někdy k nebi zřely zraky, r; 4 vzejde, r; vedle 4 a 5 v r připsán rým: vroucí | broucí; 7 v r pův.: divé bou[ře]; 8 ve kolébku r, a pův. S; 9 horských lomů, r; po 10 v r škrtnuty verše:

Tam <stožár> navzdor větrům prapor na stožáru
vytýčit hrdě, barvy jasně bílé
12 pevný, silný jako naše víra, r; 13 <a kolem víří> byl ve tmách
vřela r; 14 <v nás božská> byl všecko padalo, v nás nikdy neumírá
r; 15 <jas našich cílů.> to naše cíly. r; 16 v S pův.: Je; 16—20 v r:
<Jest slunce za mřížemi mraků,>
Jest slunce věznem mraků za mřížemi,
však vichřice i <těžké mříže zláme znova> zláme pouta kletá.
<Však> Tu slunce věčné pohlédne, zas k zemi,
<můj> <náš prapor na žerdi se jasně zatřepetá>
radostně na žerdi se zatřepetá
náš prapor bílý.
17 <klatá, —> kletá, — S.

Str. 132 *Sirény*. Rkp. S 10, str. 72—75. — 18 <z dálky přicházejících> přicházejících z dále; 22 <moji> mou (*opraveno tužkou*); 38 jak růžová <těla> slunce; 39 <na> ve; 44 nad <lesy,> zemi; 45 *pův.*: nad zástupy; 51 *pův.*: pouta!; 52 <vám zpí[vat,]> vašim tupým lebkám zpívati; 53 <které> kterých (*opraveno inkoustovou tužkou*); 55 kterou mi Siré[ny] (mi Siré[ny] *vypuštěno*); 56 připsán dodatečně.

Str. 134 *Návrat*. Rkp. S 10, str. 76—77: 21. III. 1918, a koncept (r), tužkou, na listu linkovaného papíru, vytrženém ze sešitu; za konceptem jsou škrtnuty dva verše psané perem:

Jsou domy vlny, jež zkanuly kdysi,
jež hñout se nesmějí
Před 1 v r škrtnuty verše:
Zapadlo krvavé slunce, hory oddechly si
Znám návraty

2 <po nebi.> západem. r; 3 smutná <, snad> a r; 4 <a> že r;
5 <dolů,> k městu, r; 6 v širokých závojích. r; 7 <a> Již S; 8 <dýchá> čiší r; 9 Jsme cizí r; 10 se <tisknem k sobě blíž.> k sobě tiskneme. (tiskneme *vypuštěno*) r; 11 zchřadlé listí r; 12 se chvějíc padá r; za 12 v r škrtnuty verše:

Jdem bez mluvení, jsou <olověná slova> slova jako kámen
a v ltrudí šedý mráz.

Vyhasla vášeň, <pusta>

13 *v r začíná strofa*; 14 popelů. *r*; 15 Však nikde jiskry, <a trusky>
jsou všude trusky *r*; 16 z pocelu. *r*; 17 *v r začíná strofa*; <zvedá
město> město zvedá *r*; 19 Zde rozejde se, ta <lásk[a]> naše láska
bledá, *r*; 20 <s sluncem> se dnem *S*; večer *r*.

Str. 135 *Rozchod*. Rkp. *S* 10, str. 78—79: 25. III.

Str. 136 *Té, která se za mnou ohlédla*. Rkp. *S* 10, str. 80: 25. III.,
a koncept (*r*), perem, na křídovém listu (16,5×21, v archivu ZW). —
Před 1 v r škrtnuto:

Já volný tak,

Já svobodně a

1 *v r pův.*: Vy květy očí svých jste podala mi náhle; 2—4 *v r znějí*:

<tak vesele a krásně,>

když šel jsem šedou ulicí tak zasmušilý.

<Jak v duši se mi>

A vůně jejich náhle duši rozjasnily,

jak ze svěžích luk vane pozdrav ranní.

4 *v S pův.*: luk svěžích jako (*defin. text ink. tuškou*); 5 <smál se>
<tančil> zpíval *r*; 6 <neb vaše oči ke mně přišly jak dvě víly>
neb v srdci vykvetl mi kalich bílý, *r*; 7 <mně květy očí svých> že
květy očí mně *r*; 8 když šel jsem šedou ulicí tak zasmušilý. *r*; 10 a
v tanec chtěly vzít mě <neznámé ty> smavé dvě ty *r*; 11 byly,]
byly. *S*; Bych odepřel vám, nikdy nebudu mít síly, *r*; 12 neb ne-
známá *r*; 13 *v S pův.*: mně květy očí svých podala; mně květy očí
svých jste dala *r*.

Str. 137 *Spoutaná svoboda*. Rkp. *S* 10, str. 81: 26. III.

Str. 138 *Slzy*. Rkp. *S* 10, str. 82—84. — 17 je <rodí> smutek
s touhou rodí; 25 <poloslepé> otupené; 27 <hnětů,> smetí; 28
<noha> pata

Str. 140 *Čekání*. Rkp. *S* 10, str. 91—92: 3. IV. — 3 <již> tu; 25
<z> v amfory; 31 chvěji, <na nějž> před nímž

Str. 142 *Nápis na starém hrobě*. Rkp. S 10, str. 93: 4. IV. — *Druhá varianta na téže stránce je škrtnuta a označena autorovou poznámkou: toto jsem škrtnl.*

Poutníku, pohleď, náhrobní kámen
sešlehal dešť i sluneční plamen,
jmeno mé zmizí, zapadne v zem.
Čas tudy přejde tichý a něm.
Pod jeho kroky sníží se hory,
zašeptnou k sobě: Memento mori.

Str. 143 *Píseň osamělých chodců*. Rkp. S 10, str. 94—95: 15. IV. — *Před refrémem osamělí přidáváme všude čárku; 20 vpřed] před S.*

Str. 144 *Písně zklamání*. Rkp. S 10, str. 96—99: 17. IV. — *Podtitul v závorce; Moderato: 11 <že mě též> též že mě; Andante: 7 <zahnal mé> odehnal; 8 <bojácné, nesmělé> tiché mé, bojácné (opraveno tužkou); Allegro finale: 10 pův.: smál jsem se, zpíval a jásal. (definitivní text tužkou); 16 po straně jiná varianta v závorce: stojím tu bídný a tupý.*

Str. 146 *Poslední serenáda*. Rkp. S 10, str. 99—100: 17. IV. — 10 pův.: sražené; 11 pův.: zvonce; 12 pův.: sražený

Str. 147 *Povzdech básníkův*. Rkp. S 10, str. 100: 17. IV. — 5/6 záda, | dělej] záda<.>, | Dělej S.

Str. 148 *Portréty mých klasiků. Caesar*. Rkp. S 10, str. 101: 19. IV. — 7 <pokoříš> zašlapeš; 13 <svoji> meč i

Str. 148 *Ovidius*. Rkp. S 10, str. 102. — 4 duši naši, (naši vypuštěno).

Str. 149 *Virgil*. Rkp. S 10, str. 103. — 2/3 pův.: stkány, | květ; 3 čisté panny (čisté vypuštěno).

Str. 149 *Homér*. Rkp. S 10, str. 104. — 8 pův.: v cesty v půli; 11 my <jsme> jen; 14 <rek> rek

Str. 150 *Cicero*. Rkp. S 10, str. 105.

Str. 151 *Nemocné milé*. Rkp. S 10, str. 106—110: 24. IV. — 10 <stojí> chodí; 23 Duší] Duší S; 40 *přív.*: oči; 59 <ty> mé

Str. 154 *Když nazvedl kdos víko rakve tvojí...* Rkp. S 10, str. 111—112: Věnování: *Mrtvému příteli Jurečkovi.*; 3. V. (Jaroslav Jurečka byl v r. 1918 septimánem prostějovské reálky. Ačkoliv Jiřího Wolkra k němu nepoutaly žádné vřelejší city, náhlá smrt mladého a veselého chlapce jej hluboce zdrtila). — *Poslední čtyři verše byly připsány dodatečně.*

Str. 155 *Na hřbitově*. Rkp. S 10, str. 113: 3. V., a koncept, tužkou, ve školním linkovaném sešitě S 15 v měkkých černých lesklých deskách, obsahujícím scénu *Mrtvá*, str. 64. Celý koncept je škrtnut a na konci je autorova poznámka: *Není nálady!*. — *Koncept v S 15 zní:*

<Sedím tu vedle vás na úzké lávce>

Sedíme tu jak mrtví vedle sebe.

Lavička úzká jest a <nečitelné slovo>

Jak mrtví sedíme tu vedle sebe.

Strom nad námi se sklání. <Střásá> Slzy těžce <, těžce> střásá.

<Jak prší. Za zídkou se zdvíhá kalné nebe.>

Dešť tise šumí z šedivého nebe.

Jak slizcí hadi tráva po hrobech se plazí

9 slizcí hadi (slizcí *vypuštěno*); 10 <závistivě> závistně se (*opraveno ink. tužkou*); 12 Třeba již je (již je *vypuštěno*).

Str. 156 *Já výkřik tehdy čekal...* Rkp. S 10, str. 114. — 2 v temnou noc (temnou *vypuštěno*); 4 horských spirál. (horských *vypuštěno*); 6 a onu ruku (onu *vypuštěno*); 7 <Však ani> Ni; 10 <osiřelá> smutná

Str. 157 *V svých lásek zahradě...* Rkp. S 10, str. 115. — 8 <jež> a (*opraveno tužkou*).

Str. 158 *Nad Catullem*. Rkp. S 10, str. 119—120: 10. V. — 1 u tebe nám, (nám *vypuštěno*); 12 našem *vepsáno tužkou*.

Str. 159 *Já*. Podtitul v závorce. I Rkp. S 10, str. 121: 13. V. — 3 <z daleka> z neznáma (*opraveno tužkou*) zní <zpěvy> hudba

Str. 159 *II* Rkp. S 10, str. 122: 13. V. — 2 pův.: své hraje; 6 pův.: v ozvěnu <tesknou zpívám stínům, které rostou,> (tesknou vypuštěno) zpívám stesk těm stínům, které rostou, (definitivní znění tužkou); 7 *nezačíná strofa*. Na slova této básně složil Wolker píseň.

Str. 160 *III* Rkp. S 10, str. 122—123. — 3 <To obraz dívky byl.> Byl obraz dívčí to. (opraveno tužkou).

Str. 160 *IV* Rkp. S 10, str. 123. — 2 kdys] když S; 3 <již> co; 7 *nezačíná strofa*.

Str. 160 *V* Rkp. S 10, str. 124: 13. V. 18. — 3 <že již> již že (opraveno tužkou); 4 <lících.> zracích. <opraveno tužkou>; 7 *nezačíná strofa*; 7/8 hlavy. | Kdos] hlavy | Kdos S.

Str. 161 *VI* Rkp. S 10, str. 128: 14. V. 18. Omylem nadepsáno: *Páté rispetti ze sbírky: Já*. U první strofy po straně je tužkou připsáno *srdce*, u druhé *rozum*. — 5 *nezačíná strofa*; 8 <se naň> naň se (opraveno tužkou).

Str. 162 *Svátek duše*. Rkp. S 10, str. 125: 14. V. — 8 pův.: Tu všechno zhaslo. Já šel zase dál. (definitivní text tužkou).

Str. 163 *Píseň rozséváčova*. Rkp. S 10, str. 126—127: 14. V. — 7/8 stačím<,>. — | <přichází> Hruď; 22 pův.: V zemi až padnu sklán tíží let,

Str. 164 *V lese*. Rkp. S 10, str. 129: 19. V. *Sv. Kopeček — Stinava*. — 3 <dešť> pel

Str. 165 *Večerní písnička*. Rkp. S 10, str. 130: *Sv. Kopeček 19. V.*, s pův. názvem *Písnička*.

Str. 166 *Svatý Kopeček*. Rkp. S 10, str. 131: 21. V. *Prostějov*. — *Název*: Svátý] Sv. S; 3 <vůni> písni; 4 <dechem> vůni; *za básni je připsáno*: Latina — řečtina.

Str. 167 *Vystřízlivění*. Rkp. S 10, str. 132: 25. V. — 5 pův.: Ó;; 6 pův.: s kvě[ty]; 8 <co bo...> než ze

Str. 168 *Jitřní píseň*. Trocnov roč. I, č. 1 a 2, 15. června 1918, str. 10 (*T*), dva úplně totožné rkp. (jeden 13×15,5, druhý 14,5×23) přiložené k dopisu E. Chalupnému ze dne 4. VI. 1918 (*CH*), rkp. *S* 10, str. 133, a rkp. (*r*), tužkou, jako zakončení proslovu *Přátelé!* na různém listu (13,5×22), se škrtnutým názvem *Radostně*. (Emanuel Chalupný — sociolog, horlivý sokolský pracovník, publicista a redaktor. Dopisoval si s Wolkrem, kritisoval jeho mladistvé verše a radil mu). — 5 klidni, *S*; 8 jsme. Ale teď, — chcem žít! *S*; žít. *r*; 11 Ach věřte jen, — a věřte celou duší *CH*; O, věřte jen, — a věřte celou duší *S*; Ach věřte jen a věřte celou duší *r*; 12 unesem. *r*.

Str. 169 *Já plakal...* Rkp. *S* 10, str. 134: 4. *VI*.

Str. 170 *Nálada*. Rkp. *S* 10, str. 135: 11. *VI*.

Str. 171 *Půlnoc*. Rkp. *S* 10, str. 136: 14. *VI*., před datem připsáno *Ledajácký sonet*; a koncept (*r*) v linkovaném sešitě *S* 18 v lesklých černých měkkých deskách o 68 stránkách, který obsahuje většinou samé koncepty různých básní z r. 1918. Báseň *Půlnoc* je na str. 31, z data tužkou je čitelný pouze měsíc: *VI*. — 2 stačíž *r*; 3 k <šťestí> smíchu *r*; 3/4 více. | Však jeden zklame-li, — tak *r*; 4 <Však> a *S*; v *S* 4 v závorce; 9 <celou noc,> přes půlnoc, *r*; 10 v *S* pův.: <Ach> Jak vždycky ztěžkne; <těžká> těžka *S*; Ach vždycky ztěžkne *r*; 11 *r*, a pův. *S*: zchladnou ve dne; 12 v *r* začíná strofa; 13 krátí... *r*; 14 Chci půlnoc míti zas, — a věčně, věčně spáti. *r*.

Str. 172 *Na zábavě*. Rkp. *S* 10, str. 137: 14. *VI*. 18.

Str. 173 *Žebráci*. Rkp. *S* 10, str. 138: 18. *VI*.

Str. 174 *Pojď, milenko!* Český svět roč. XV, č. 6, 11. října 1918 (*Č*), a rkp. *S* 10, str. 139: 24. *VI*., s názvem *Pojď, milá má!* Vedle názvu tužkou v závorce: *Český svět*. — 1 *Pojď, milá má!* *S*; 2 <teď> dnes *S*; 3 v *S* začíná strofa; 7 jest *S*.

Str. 175 *Dnes o černých jsem očích snil...* Rkp. *S* 10, str. 140: *Sv. Kopeček* 12. *VII*., a dva koncepty (*a* a *b*) v *S* 18, oba bez názvu, str. 1—2. — a zní:

Dnes o černých jsem očích snil,
jež démonicky plápolaly,

<vlas havraní je v stínu kryl,>
 o tvrdých nadrech smavých víl,
 jež ke hříchu mě <stále zvaly,> vyzývaly.
 <o dlouhých, prudkých objetích>
 Snil o prudkých jsem polibcích,
 <a polibcích, jež spalovaly>
 jež v křeči srdce spalovaly.
 <mi srdce v křečovité smích>

4 <mě prudce> k hříchu <vyzývaly.> srdce rozhoupaly. *b*; 5 *v S*
pův.: po objetí; 6 jež <v plamen> duši by <mně> mi *b*; 7 *v b pův.*:
 dvou rtů; 8 *v b pův.*: jež chtěl jsem líbat; 8/9 síly | <Dnes> a *S*;
 po 8 *v b* dva verše škrtnuty:

Dnes chtěl jsem běsné ve
 Dnes chtěl jsem běsné ve závrati

9 Dnes ucítil jsem <první> vůni kvítí, *b*; 10 <nečitelné slovo>
 jež *b*; 11 <Dnes tu jsem toužil svojí míti,> Dnes onu chtěl jsem
 celou míti, *b*; 12 <ji> <jež> co *b*.

Str. 176 *Ztracené dny*. Rkp. *S* 10, str. 141: *Sv. Kopeček 12. VII.*,
 a dva koncepty tužkou k básni *I* (*a* na str. 3, *b* na str. 47 zezadu),
 a jeden koncept k básni *II* (*c* na str. 3) v *S* 18; pod *c* je napsáno
Proncimory. — *I* 1 Den celý jsem vidiny po lesích honil, — *b*; 2
 <však> jež zmizely náhle, sám — nevím kam. *b*; 3 hlavu <svoji>
 k noci sklonil. *a*; Ted' šedivý <večer> sou[mrak] se nad hory sklo-
 nil. *b*; 4 domu *a*; <a já nyní domu utíkám.> Já <zastařen>
 zneklidněn domu utíkám. *b*; *II* <žhavé> jasné *c*; 4 nemučí, *c*.

Str. 177 *Výprava*. Rkp. *S* 10, str. 142—144: *Kopeček 14. VII. 18*,
 a koncept (*r*) se 17 prvými verši na listu vytrženém ze školního se-
 šitu a vloženém do *S* 11, tužkou, bez názvu; na druhé straně listu je
 úryvek z prózy *Jízda*. — 2 <pojdte> krácejte tiše za mnou. *r*; 4
 klamnou, *r*; 5 důvěřiví! *r*; 6 *v r* *nezačíná odstavec*; 7 starobou omšelý,
 sivý, (omšelý, *vypuštěno*) *r*; 9 <vě[ky,]> léty, deštěm (deštěm *vypuštěno*)
r; 10 <tajně> divně *r*; 12 <Praotci naši> Rusalky tan-
 čily kdys tu své reje, *r*; 13 pohanští otcové naši (naši *vypuštěno*) *r*;
 14 <dříve než> aby pak *S*; dříve než <odešli v boje,> s vírou
 odešli v <divoké boje,> seče. *r*; 15 <by donesli> Prameny krve
 na jeho lících chladly, *r*; 17 *v r* *nezačíná odstavec*; <cestičkou>
 stezičkou úzkou, *r*; 18 záru<.>, *S*; 19 *v S* *pův.*: <Noci> Krví se

cesta stala vlhkou a kluzkou.; a opojení (a *vypuštěno, definitivní text tužkou*); 32 v *S pův.*: zjasnění silou

Str. 179 *Měsíčkovi — závistníku*. Rkp. *S* 10, str. 145—146: *Sv. Kopeček 26. VII. 18.* — 10 <máš> tvář jaksi máš; 15 <že ale na> ale tu na

Str. 180 *Čekám vás...* Rkp. *S* 10, str. 146: *I. VII. 18.*, a rkp. (*r*), bez názvu, tužkou, na 4. straně dvoulistu bílého papíru (20,5×33,5, v *MP*): *I. VIII. 18.* Na 1. str. *r* je koncept básně *Můj měsíčku*, zařazené do oddílu *Koncepty*. — *Před 1 v r verše*:

Čekám vás. Sotva přijdete.

Slunce již k západu blízko.

1 <Čekám vás, —> Já čekám vás, — však <sotva přijdete,> nepřijdete as, — *r*; 2 západu tak blízko. (*před blízko drobným písmem nahoře připsáno horám*) *r*; 5 v *r pův.*: nejdete, však slunce níž a níž.; 6 v *r pův.*: Nepálí, mé žhavé písně; Nepálí: *r*; 7 Tak v životě to <lidi> lidském bývá již: *r*; 8 <sen> že *r*; *před 9 v r škrtnut verš*: Však přijde noc a miliony hvězd; 9/10 čekání<, >. | <ztracenou> Ztracenou *r*; 12 <kus> stín *S*; kus *r*.

Str. 181 *Modlitba před bouří*. Rkp. *S* 10, str. 147: *Sv. Kopeček 27. VII. 18.*, a koncept (*r*), bez názvu, tužkou, v *S* 18, str. 48—49 zezadu. — 2 <noční> těžké *r*; 3 mračným řadám *r*; 5 <Pojď se mnou,> Přijď ke mně, *r*; 7 <svou lampu> jas naděje mi <postav> všlehní *r*; 8 rána. *r*; 9 <A> Mou duši nasýt tichem <hlasu svého,> svého hlasu, *r*; 10 <v mých očích rozsvít hvězdy svojí touhy.> a puť ji tam, kde bouře hřímá třeskem. *r*; 11 <Až> Pak *r*; *za r je verš*: Jas naděje mi všlehní do nebes a škrtnuty porůznu rostroušené verše:

Zarmoucen, večerem jdu k Tobě, Bože můj.

Svou píseň, Pane, za obět Ti

Tvůj oltář, Pane, září božským jasem,

že ztichl jsem

K. velebným oltářům

Str. 182 *Epilog*. Rkp. *S* 10, str. 148—151: *2. VIII. Sv. Kopeček 1918.*, a koncept (*r*), inkoustovou tužkou, v *S* 18, str. 19—21 zezadu. Za básní v *S* je napsáno: *Divi et salvavi animam meam*. Osobní zájmena v *r* psána s malým písmenem. — *Před 1 v r škrtnuto*:

Beř, otevřená tlamo mámivého přeludu,
krvavou obět mé duše!

1 <Nesměj> Neškleb r; 2 v r *nezačíná odstavec*; vrážím ti r; 4
<tvorení.> mého těla. r; za 4 v r: Beř to a spolykej, ale nedívej se
dále na mě.; 5 v r *nezačíná odstavec*; v S *pův.*: a šlehem (proč *ve-
psáno tužkou*); Proč přišel jsi dnes a <světlem> šlehem r; 6 a 7 v r:
můj ubohý klam, <mou>

mou malost a mé blábolení,

8 proč r; 10 v r *pův.*: ani boha, ani šťastného zvířete; 11 pod jehož
rukou sny mění se v <ubohé> šedivé bláto r; 12 a jehož r; 13 od
<stálého> marného zvedání se k nebi. r; 14 v r *začíná odstavec*;
tisíce hvězd, r; 15 postavil jsi nás mezi slunce a měsíc, r; 16 <jis-
kry> ozvěny své tvorby, r; 17 <světélko,> plamen, (*opraveno tuž-
kou*) S; 19 <plá> zmítá se ve zpuchřelém majáku mé duše (mé
duše *vypuštěno*) S; 20 postaveném na břehu (postaveném *vypuštěno*)
S; v r místo 17—20:

kteřá stává se nejkrutějším zoufalstvím,
když dáš nám prohlédnouti.

23 v r *celý zní*: které je ubily; 24 v S *pův.*: které zlomily; a osleplé
světlem šedivých očí Tvého dne — r; 25 Proč, proč konečně, Iro-
nický, r; 26 dáváš mně dnes prohlédnouti, r; 27/28 že všechno jest
marnost<,>? | <jistě,> Jistě, r; 29 a 30 v r *spojeny*: až omámí mě
spánek v tichu lidského doupěte; 31 v S *pův.*: života; <svým (*neči-
telně slovo*)> prachem života, r; 32 který padá z nebe snění a fan-
tasie, r; 34 a 35 v r *spojeny*: uškrtil jedovatým pohledem; 36 v r
nezačíná odstavec; v r *celý zní*: a břemenem mých písní; 37 <které>
písní bez křídel, jako (jako *vypuštěno*) r; 38 které jako skřehotaví,
opelichaní havrani r; 39 teď navzájem si r; 41 Ironický. <Slizké jsou>
Oslizly r; 43/44 zavři znovu mi oči, | neboť, zdá se, shořely již r.

Str. 185 ÚSMĚVY SATANOVY.

Tento oddíl obsahuje básně od 15. V. do 21. V. 1918; jejich
rukopisy jsou ve školním sešitě v měkkých modrých deskách (S 17),
na jehož štítku je název *Úsměvy Satanovy*. Sešit má 40 stránek,
rukopisy jsou psány pouze na stránkách lichých, kromě básně *Já
nechtěl... a Zahrejte!*. Na 1. str. je opět název *Úsměvy Satanovy*
s podtitulem *Sbírka groteskních stínů*. a s datem 1918, 15. V. —
Poslední báseň *Ach odejděte, stíny zkrvavené...* je na oranžovém líst-

ku z útržkového bloku (12×14,5), psána tužkou, a je vložena do sešitu.

Str. 187 *Ďábel se mi ve snu zjevil...* Rkp. S 17, str. 3 a 5: 15. V., bez názvu. K verši 15 je poznámka inkoustovou tužkou: *To znamená namáčel jsem si do obličej (??)*.

Str. 188 *Čekání Neznámého*. Rkp. S 17, str. 7, 9, 11, 13: 15. V. — 11 jakýs vysoký (vysoký *vypuštěno*); 19 <teď> tu; 21 <Dál> My (*opraveno tužkou*) čekali jsme. <Venku boj> Boj zuřil venku dále.; 30 zhaslo] zasló S; 37 *pův.*: Vás černá půlnoc do moci mně; 38 *pův.*: slabí; 44 <temn[ých]> nových

Str. 190 *Ďáblice...* Rkp. S 17, str. 15 a 17: 15. V. — 1 Vivacem akordů (akordů *vypuštěno*); 2 <zazní.> vzletí.

Str. 191 *Žijme!* Rkp. S 17, str. 19 a 21: 15. V., bez názvu. — 7 <groteskní> bizarní (*opraveno tužkou*); 12 vlastních] vlastních S; 14 plameny ohně, (plameny *vypuštěno*); 17 <věčného> děsného

Str. 192 *Objetí*. Rkp. S 17, str. 21. — 6 <nervů když> v jícen pěn

Str. 193 *Já nechtěl...* Rkp. S 17, str. 22. — 4 <černá voda Smrti> voda černé Smrti

Str. 194 *Osumnáctiletý*. Rkp. S 17, str. 23 a 25: 16. V. — 2 <rána spatřil svoje> Rána spatřil, tvé že; 3 v purpurný] purpurný S; 11 muce?] muce. S; 21 *pův.*: Nuž,

Str. 195 *Nevěstky. I* Rkp. S 17, str. 27: 16. V. — 1 V <tmách> tmě

Str. 195 *II* Rkp. S 17, str. 29: 17. V. 18. — 1 <žití,> Žití; 2 <osud> Osud; 7 posléz všechny (posléz *vypuštěno*).

Str. 196 *Vy...* Rkp. S 17, str. 31: 17. V. — 5 <hříchů> hřichu; 9 *pův.*: k tragediím nejhroznějším; 12 <tu se> se tu (*opraveno tužkou*).

Str. 197 *Zahrejte!* Rkp. S 17, str. 32: 28. V. 18., a rkp. (r) na linkovaném dvoulistu (12×19,5, majetek Ladislava Svobody z Lovo-

sic), tužkou, bez názvu, s tímž datem. Zde na 1. str. je strofa čtvrtá a pátá, na 2. str. třetí, 3. str. je prázdná a na 4. str. je strofa první, druhá a varianty třetí. — 2 v r pův.: <vřesknější> prudší a vřesknější reje.; 4 jak <vždyt> r; 6 v r pův.: suknice rudé k svým bokům.; 7 Šenkýři, <po kraj mi naplň číš.> <naplň mi znovu číš, —> <naplň znovu mi číš, —> cožpak nevidíš, r; 8 <Za chvíli prázdná zas bude.> číše má prázdná <jíž> že bude. r; první škrtnutá varianta třetí strofy v r:

Pojď ke mně na klín, <ty> neznámá!

Och, tvoje tělo tak pálí.

Všechno, <nečitelné slovo> co bylo, je za náma,
co nám kdy dali i vzali.

Vedle posledního verše první varianty je *; druhá škrtnutá varianta třetí strofy v r:

Neznámá, <nečitelné slovo> <chci> toužím tě obejmout.

Och tvoje tělo tak pálí.

Na nic dnes nechci vzpomenout,
co mně kdys

Mezi oběma variantami je škrtnut verš: <Myšlení> Minulost zašlápnú nohama.; 9 v S pův.: dej mi svůj; Neznámá, dej mi svůj žhavý ret. r; 10 pálí. r; 12 co mi kdys dali, i vzali. r; 15 <až> <chci> až S; v <zardělých> zvrácených r; 17 však se r; 18 Přízrak vždy r; 19 <Zemřelých hvězd <bys uzřela> by jsi zřela rej,> Mrtvého zřela bys obličeje, r; 20 pustou a zoufalou duši. r.

Str. 198 *Slepci*. Rkp. S 17, str. 33: 19. V. Sv. Kopeček. — 7 zažral] sažral S.

Str. 199 *Šilenci*. Rkp. S 17, str. 35: 19. V. Sv. Kopeček. — 10 pův.: tajemstvím

Str. 200 *Đábel k ženě*. Rkp. S 17, str. 37: 21. V. Prostějov. — 4 v <jeden> děsný; 4/5 spojí, | poznáš,] spojí | Poznáš, S; v těch <nejsladší že> že nejvonnější; 7 <tělem tě> vysílení; 9 potom zaškrutím (potom škrtnuto tužkou).

Str. 201 *Vůně šeríků*. Rkp. S 17, str. 39: P.[rostějov] 21. V. 19[!]. — 1 <zavoněla.> zavála.; 2 čistě:] čistě; S; 6 <ke> mě; 8 pův.: já do bláta zas, ženo, padl na tě. (definitivní znění na str. 38.)

Str. 202 *Ach odejděte, stíny zkrvavené...* Rkp. (r) popsán v úvodu k oddílu, bez názvu. — 2/3 prokleté. | Mou] prokleté, Mou r; 4 pův.: a dnešní; 5 pův.: Ah,; 8 pův.: na pŕlnočním srdci

Str. 203 POESIE 1918—1919.

Rukopisy tohoto oddílu jsou v linkovaném školním sešitě (S 19) o 76 stránkách, v tuhých černých deskách, nadepsaném na štítku *Poesie 1918—19.*, s datem (29. VIII. — 2. IV.) a s podpisem *Volker Jiří*. Básně jsou psány perem a je v nich opravováno tužkou a inkoustem. Báseň *Oči*, která je v dopise M. Horákové, jsme zařadili podle data na začátek oddílu.

Str. 205 *Oči*. Rkp. v dopise M. Horákové z 8. VIII. 1918 (16×22, v archivu ZW).

Str. 206 *Dnes v noci přšelo...* Rkp. S 19, str. 3: 29. VIII. 18. — *Druhá strofa je v S posunuta vpravo.*

Str. 207 *Vichřice*. Rkp. S 19, str. 5—6: 11. IX. 18. — 2 a 4 v S posunut vpravo.

Str. 208 *Noc*. Rkp. S 19, str. 7, a koncept (r), bez názvu, inkoustovou tužkou, na 8. str. rukopisu povídky *Krahujec*, která je psána na lichých stránkách čtyř listů nažloutlého papíru, velkého nenormalisovaného formátu. — *Druhá strofa tam zní:*

Jdu jaksi rozteskněn,
jdu, ani nevím kam.
Ponurou alejí
v noc kráčím sám a sám.

6/7 <kam. | Zda> sám, | zda S.

Str. 209 *Kvetoucí strom*. Rkp. S 19, str. 8—9, a rkp. (r), ink. tužkou, bez názvu, na 6. str. rkp. povídky *Krahujec* (viz pozn. k předcházející básni); na 8. str. téhož rukopisu je jiná varianta začátku s názvem *Kvetoucí strom*. Za variantou jsou dva řádky nečitelného těsnopisu. O vzniku této básně napsal Jiří Wolker 19. X. 1918 E. Chalupnému: »Nemohu pochopit, že někdo může být na podzim veselý, — na mě působí velice tesklivě. Snad jsou tomu i vinny mé samotářské

procházky po hřbitovech, zapadlých alejích, — ale já si vždycky od-
tamtud odnesl toho tolik, že podruhé toužil jsem jít tam zase, ač
viděl jsem zřetelně, že kráčím jaksi nepřírozně. Vždyť 19letému
chlupci není toto stanoveno. Já mám být plný života, krve a snů ještě
nedozrálých! Z těchto bolestných pochyb vyrostla má báseň o kve-
tícím stromu. Snad není dobře pověděna a nevystihuje, co chtěl
jsem říci, — ale je v ní mnoho mých úzkostných bolestí a přemítání. »

— *Varianta na 8. str. zní:*

Mé pupeny se rozkvetly, když všechno <ještě> tiše spalo.

Já slyšel jsem: cos bolestně v tmou noční zavolalo.

Však všechny stromy sousední

v tmách dřímaly jak dřívě.

<Vždyt> Jim teprv březen rozvěsil

v haluzích mlhy sivé.

1 v r *pův.*: Mé pupeny se rozkvetly v chlad předbřeznové noci.; 2
<březnové> dubnové S; <a jaro <větre> březnovým je>
<a jaro nocí březnovou> Já slyšel: V noci březnové r; 3 chmurné
r; 4 Jest šedou mlhou potáhlé a ještě stále zebe. r; 5 Já zahradou se
rozhlížím. Spí <dosud> všechny stromy ještě. r; 6 Ach vím, ti doma
bojí se: mhy, chladu, sněhu, deště. r; 7 <A> Je S; A ticho kolem,
ticho tak, r; 9 <V mou korunu se opírá> A v nocích, vítr březnový
když korunou mi r; 10 <bolnou> těžkou r; 11 mdlý pohled r; 12
ze křovisk se <pozdní> plazí pozdní mrazy, r; 13 jež květy r; 14
vše <vše>, S; <co dychtivě se> že marno vše, co dychtivě se r;
15 <Když> Však S; <Když slunce zaplá> Však slunce když vzplá
polednem, tu <jaksi> volněj oddechnu si. r; 16 v S *pův.*: <nebe
dobré jest> slunce nezhaslo; <Snad první plody přinesu. Vždyt někdo
začít musí.> Nač strach? Vždyt nebe není zlé a někdo začít musí. r.

Str. 210 *Jarmark*. Rkp. S 19, str. 10—11. — 4 *pův.*: Okouknout
může, kdo nuzný; 10/11 <sčítají> čítají jen: | Vydrží | jen; | Vy-
drží S; 15 *pův.*: Kráčí s tím ztrnulým úsměvem v líci. (*definit. text*
inkoustovou tužkou); 16 <má> chce

Str. 211 *Večer na Hané*. Rkp. S 19, str. 12—13. — 12 *pův.*: Jest
prázdný však a nic již nepřináší. (*definit. text těsnopisně*); 16 *pův.*:
a kdosi modlí se, dřívě nežli usne...

Str. 212 *Podzimní rokoko*. Rkp. S 19, str. 14. »...jest báseň

z oněch,« píše Wolker 19. X. 1918 v dopise E. Chalupnému, »v kterých hledám tajemství a zvuk slov. Chtěl bych vniknouti do jejich podstaty, pochopiti jejich vůně a barvy, abych potom zachytil ty jemné, podzimní nuance, pro které je potřebí barev delikátně tlumených a slov dobře volených.« — 5 <na něj čekat.> po něm toužit. (*škrtnuto a vráceno na původní text*); 7 *pův.*: a všechno usne pod uvadlým listím, (*konečný text těsnopisně*); 10 *pův.*: Již marno čekat. Nic se nezachvěje, (*konečný text těsnopisně*).

Str. 213 *Oči*. Rkp. S 19, str. 15—16. — 7 <Tou> Tam

Str. 214 *Podzimní deště*. Rkp. S 19, str. 17—18: 1. X. 1918. — 5 *pův.*: zmirají

Str. 215 *Hřbitov*. Rkp. S 19, str. 18, a koncept (*r*), tužkou, v S 18, str. 24 zezadu. — 1 <Vše> Tu *r*; 2 <, vždyt> a *r*; 3 <přec si> přece S; jako doma přec si *r*; 4 <jen <nečitelné slovo> hrobaři,> jen knězi, *r*.

Str. 216 *Mé lásky*. Štítný roč. I, č. 11, 5. března 1919, str. 114 (*Š*), rkp. S 19, str. 19—20; vedle názvu, tužkou, v závorce: *otištěno ve Štítném 11. čís.*, a koncept (*r*) tužkou v S 18, str. 25 zezadu. — *V S a r nejsou čtvrté verše strof posunuty vpravo*; 1 letní, smyslné S] letní smyslné *Š, r*; 2 marno, marno, — S; vše marno, — nemohu již vrátiti se k vám. *r*; 3 Jest podzim <tu, ten teskný, smutný podzim.> [tu] v své záři plápolavé *r*; 5 unaven a S; Já zbledl jsem a *r*; 6 snést. *r*; 7 Mlh podzimních, hle, S; Hle podzimních mlh *r*; 9 *v r pův.*: <A (dvě nečitelná slova) slova má i roztráštěné číše>; 11 Teď chodím v loubí ukrytá a stinná S, *r*; 12 si zaplakat. *r*; 13 *v r nezačíná strofa*; bledé <jaro> slunce *r*; 15 pak, — milenky mé, s duší očištěnou *r*; 16 k Vám. S; zas přijdu k Vám! *r*.

Str. 217 *Housle*. Rkp. S 19, str. 21—22, s druhým názvem v závorce *Osamělí*. Věnování: *Mrtvému příteli F. Hýblovi*; a koncept (*r*), tužkou, bez druhého názvu a bez věnování, v S 18, str. 54 a 56 zezadu; v *r* báseň začíná na str. 55, pokračuje na str. 54 a končí na str. 56. (František Hýbl, Wolkrův prostějovský přítel, povoláním knihář, byl nadšený hudebník. Zemřel v mladém věku na tuberkulosu). — 1 <V okně, kam poslední paprsky zlaté> Tam v okně, které <do nádvoří hledí,> hledí do nádvoří, *r*; 2 <zadumaně visí.> visí za-

dumaně. *r*; 3 *v r pův.*: Den rukou <zkrváčenou> zkrvavenou noc již vede; <posledních> západních *r*; 4 *v* zlatý pel se temně *r*; první varianta druhé strofy *v r škrtnuta*:

Poslední paprsky <se do strun svezly> už v strunách vzplály,
<a krvavými prsty rozechvěly>
je prsty rozechvěly krvavými,
<a melodií zvláštní> tlumenou melodií zavolaly
a marně na kohosi zavolaly

6 *v r pův.*: <nečitelné slovo> a zachvěly v nich prsty krvavými.; 6/7 krvavými. | <Však> Pak marně *r*; 8 <potichouнку> zamýšleně *r*; dvě varianty 9 a 10 *v r škrtnuty*. První varianta:

<A> Nepřišel nikdo. Ticho <, ticho kolem> ve světnici,
<jen zvadlé listí kolem oken padá>
jen kolem oken padá zvadlé listí

Druhá varianta:

<A> Již nikdo nejde. Plaché ticho kolem,
jen venku zvadlé listí <klidně> zvolna padá.

9 Nepřišel *r*; 10 zašustí list <jen,> <cos,> jen; 10 <nečitelné slovo> padne. *r*; po 10 *v r škrtnuty verše*:

však <potom někde do (nečitelné slovo)> pokorně pak do závěje žluté
<se> Kdes v dáli zakrátko se světlo žluté
Však vše tu klidné, nepohnuté kruté,
<jen v květináči> v květináčích květy bleděžluté,
<jichž>

12 zkomírá a vadne. *r*; po 12 *v r verš*: <Jen> A v okně vzdychly
<květy muškátové,> muškátové květy; a škrtnut verš: že někdo smutný, truchlivý a bledý; 13 A v okně <rudé květy> <květy>
<muškátové květy šeré> pozdní muškátové květy *r*.

Str. 218 *Nemocné děti*. Rkp. S 19, str. 23, a první verš tužkou v S 18, str. 52 zezadu: *Nemocné děti se zrakem záhadně sladkým*

Str. 219 *Poledne*. Rkp. S 19, str. 24–25: 15. X. — 17 *pův.*: tichých hodů

Str. 220 *Ironický pastel*. Rkp. S 19, str. 26: 15. X., a pouze název, tužkou, v S 18, str. 27 zezadu. — 8 *pův.*: posledním bohatstvím,

Str. 221 *Radosti!* Skaut-Junák roč. X, č. 5–6, 29. února 1924, str. 68, s názvem *Radosti*. V článku Triumf mrtvého v témž čísle říká

A. B. Svojsík, že báseň *Radosti* mu J. Wolker poslal 30. října 1918. Rkp. S 19, str. 27—29: 16. X. — *Název*: Radosti! S] Radosti J; 7 z bouřících S] z kouřících J; 14 v S *přv.*: koupou své čisté, zlatisté vlasy; 15 velkého jitra. S; 20 princezna, o níž nelze mi pěti, S; 22 nitrem mým orlové letí, S; 26 jako ty bujné, veselé děti... S; 27 — ne, dnes mi nelze o tobě pěti. — S; 28 v S *nezačíná odstavec*; jenom výskám k nebeským výším, S; *místo 29 a 30 v S*: ve kterých ozvěny slavné se budí; 32 v S *chybí*; 33 planoucím výkřikem svobodné hrudi. S.

Str. 223 *Jed.* Rkp. S 19, str. 30—32. — 3/4 kšticí. | A] kšticí | A S.

Str. 225 *Akáty.* Rkp. S 19, str. 33, a koncept (*r*), tužkou, na poslední straně sešitku většího slovníčkového formátu, na jehož štítku je napsáno *Plato.* a *J. Wolker* (v archivu ZW). — 3 a 4 v *r přv.*:

co vzpomínek, když spatřím vás,
se myslí mojí žene.

5 v *r nezačíná strofa*; 6/7 jde tisíc černých lidí. | Zda *r*; 7 <a> pod *r*; 9 v *r nezačíná strofa*; si vás nevšímá, *r*; 10 jen <já vás vidím, —> dva vás zřímé, — braši, *r*; 11 <a onen plamen lucerny,> to já a malý plamínek, *r*; 12 straší. *r*.

Str. 226 *U okna.* Rkp. S 19, str. 34—35: 2. XII. 18., a koncept (*r*, 12 veršů), inkoustovou tužkou, v S 7 (popsán na str. 555), str. 37. Koncept je psán souvisle, beze strof. — 1 ležel všude *r*; 5 <Bez citu civí nebe.> <Lhostejně> <Bez citu leží země.> A bez citu jest zem. *r*; 6 <země.> nebe. S; Bezcitně *r*; *po 8 v r škrtnut verš*: Vyzáblé střechy domů; 9 Ach *r*; 11 <Kontury> Pár stromů *r*; *po 12 v r škrtnuty verše*:

Kol kostela u hrad[eb]
vyzáblé, černé střechy.

21 <Jen> A S; *vedle 23 a 24 v S jiná varianta, v závorce, škrtnutá inkoustovou tužkou*:

Ah nechce se mi věřit,
že někdy slunce vzplane.

Str. 228 *Sám.* Rkp. S 19, str. 36—37. — 8 vlhké, slizké, (slizké, vypuštěno).

Str. 230 *Nuž, ještě jeden tanec...* Rkp. S 19, str. 38. — 1/2 pův.:
tanec, | jen

Str. 231 *Vidění.* Rkp. S 19, str. 39 a 40. — 4 <spokojení,> radostní,

Str. 232 *Večer.* Rkp. S 19, str. 41—42: 17. XII. 18. — 13 co <ne-
byla tu u> nepřišla sem

Str. 233 *Rty milenek.* Rkp. S 19, str. 43. — 4/5 pův.: bílý. | Však;
8 <ke rtům> k ústům

Str. 234 *Přátelé.* Rkp. S 19, str. 44—45: 8. I. 19., a koncept (r),
inkoustovou tužkou, v S 18, str. 32—33. — 1/2 v r pův.: pad, | když
teskný soumrak; 3 A v slavné, <tiché> <klidné> jasné radosti r;
po 4 v r škrtnuty verše:

i okna všechna zavřel jsem, jež <vedla> v ulici hleděla
a na svůj stůl jsem prostíral jak k <tiché> svaté hostině
a lenošky své široké jsem k ohni přestavil
svou komnatu jsem

5 <V své komnatě jsem> A v komnatě své z úcty k vám a k slavnosti
těch chvil, r; 6 v r pův.: já moje (*nečitelné slovo*) intimní jsem; po
6 v r škrtnut verš: Svých sklepů víno nejstarší <jsem>, v něm r;
7 <Své lenošky jsem> I lenošky své (*své přepsáno nezřetelně tužkou
na svoje*) S; Své lenošky jsem přistavil tu v koutku, r; 8 <by>
<ku> kde r; nejsvatější tiš, r; 9 v S pův.: (co v něm se skrývá
sil!); svých sklepů víno nejstarší (v něm tolik skryto sil) r; 10
<jsem> já r; postavil, r; 11 a loutnu svoji prastarou, (ach slyšeli
jste ji?) r; 12 jsem zladil znova r; 13 <ti[ché]> smutné; šeptávám,
r; 14 v S pův.: modlím se tak sám,; modlitby svoje pokorné, jež
modlím se tak sám, r; po 14 v r škrtnuty verše:

ozvěny ozvěn setřelé, a tichý stínů stín,
svou radost, bolest, předtuchy a (*nečitelné slovo*)

a tyto *neškrtnuty*:

<stín> jas matný stínů vybledlých, a ozvěn ozvěny,
jež v kytaru mou zapadly jak akord zlomený,

16 a půvab r; 17 v r pův.: I bledé písně milostné,; a písně r; místo
19 a 20 v r verše:

a všechno to, co nechalo mi v strunách jaký sled,
ach všechno to jsem, přátelé, vám chtěl dnes vyprávět.

21 <Však pozdě již> Však měsíc vyšel. Pozdě již a marně čekat dál, *r*; 22 že z ulic ostře dlážděných by někdo zavolal. *r*.

Str. 235 *Milenko moje...* Rkp. *S* 19, str. 46—47: 15. *I.* 19., bez názvu. — 2 *přv.*: skrýval, (*dvojtečka tužkou*); 3 <den> den; 5 <vše> to; 6 a 7 <vše to jsem> to, co jsem; 8 <toho> čeho; 8/9 <hledal, | — však> hledal. | — Však

Str. 236 *Prosba*. Rkp. *S* 19, str. 48—49: 15. *I.*, a koncept (*r*), tužkou, bez názvu, v *S* 18, str. 44—46 zezadu. Na str. 46 nahoře je napsáno inkoustovou tužkou: *V tvou ruku*. — Na str. 44 v *r* je *varianta začátku*:

Obzory mé jsou zkalené
a jimi černé mraky plují,
tak dávno slunce svítilo,
že nepamatují.

A těžké, umáčené dny
mi v duši vnesly plno bláta
6 svítí *r*; 8 jest *r*; 10 kamsi *r*; *po* 12 v *r* *škrtnuty verše*:
a na okamžik ukaž mi
<červánky nad horami>
západní, jasné hory,
kde červánky

13 v *r* *přv.*: kde v ticho svaté, bezhlasé; 15 v náručí teskných večerů *r*; *pod* 16 v *S* napsáno a *škrtnuto inkoustovou tužkou*: cestičkou bílou; *po* 16 v *r* *škrtnuty verše*:

Ach, jenom jednou dovol mi,
bych zřel jich <rusou> čistou

před 17 v *r* *škrtnuto*: zapomenem; 17 Jen na okamžik *r*; 18 v *r* *přv.*: nebe; 19 v *r* *přv.*: jeho; 20 už na vše *r*.

Str. 237 *Západ*. Rkp. *S* 19, str. 50—51: 16. *I.* — 2 <ležíme> stojíme; 11 <vonného> vonící (*obě opravy provedeny tužkou*); 18 <podzimních> planoucích; 25 <opití> zmámeni; 26 *přv.*: po květech domů. (*opraveno tužkou*).

Str. 238 *Píseň sněhové vločky*. Rkp. *S* 19, str. 52—53: 17. *I.*

Str. 239 *Rozchod*. Rkp. *S* 19, str. 54—55: 29. *I.* 19.

Str. 240 *Zimní odpoledne*. Rkp. S 19, str. 56—57: 30. l. 19. — 6 tiše v dále. (tiše vypuštěno); 9 pův.: v saních; 10 <z vrchů> srázy; poslední strofa je slabě přeškrtnuta tužkou a pod ní je uvedena tužkou nová varianta v závorce a také přeškrtnuta:

A ztratil-li jsi vše a <byl-lis zrazen> oklamán jsi všemi
i jsi-li odsouzen, bys samotén šel věčně,
tu náhle pochopíš, — jsa blízko nebi, zemi,
že ještě pokladů ti zbývá nekonečně.

Str. 241 *Romance o hradní bráně*. Rkp. S 19, str. 58—60. — 16 <řetězy> veřeje; 23 tak brána — (když] tak brána (— když S; 24 pův.: veřeje skřípaly, skřípaly, skřípaly jen.; 36 plavným] plavným S.

Str. 243 *Rekonvalescence*. Rkp. S 19, str. 61—62.

Str. 244 *Nejistoty*. Rkp. S 19, str. 63—64.

Str. 245 *Prstýnku!* Rkp. S 19, str. 65. — 6 opravu pořadí slov na teď jsem, která je provedena očíslováním tužkou, nepokládáme za *Wolkrovu*.

Str. 246 *Jarní noc*. Rkp. S 19, str. 66. — 14 pův.: proč nejsi se mnou!

Str. 247 *Večer*. Rkp. S 19, str. 67.

Str. 248 *Okno mé milé*. Rkp. S 19, str. 68. — 3 pův.: — ah; 5 padly mi (mi vypuštěno); 7 <tiše> jemně (opraveno tužkou); 9 <říše,> Země, (opraveno tužkou); 10 pův.: bolestí dmou, (dopsáno tužkou).

Str. 249 *Dopis*. Rkp. S 19, str. 69—70. — 11 <stín> <šeř> říš (opravy tužkou); 14 <Tam> A (tužkou); 18 <půlnoční, hvězdnatý> růžový, předjitřní; 20 <bolestně> úžasně (tužkou).

Str. 250 *Modlitba*. Rkp. S 19, str. 71—72: *Půlnoc*. — 9 <Vzcházely> Vzcházel

Str. 251 *Já zhlédl tě dnes...* Rkp. S 19, str. 73—74: 2. IV. — 7 <cítilas> tušilas (opraveno ink. tužkou).

Str. 252 *Epilog*. Rkp. S 19, str. 75: 2. IV. 19. — 8 <úsměvů> radostí

Str. 253 LYRIKA OD JARA 1919 DO LÉTA 1919.

Tento oddíl obsahuje básně v časovém období od 7. IV. 19. do 6. VI. 19. Rukopisy básní jsou ve školním linkovaném sešitě S 22 v měkkých modrých deskách. Na štítku je název: *Lyrika od jara 1919* — a podpis *J. Wolker*. Na vnitřní straně desky je datum 9. IV. 19. Sešit má 38 stránek, které jsou všechny popsány; rukopisy básní jsou psány perem a je v nich opravováno tužkou obyčejnou a inkoustovou a inkoustem.

Str. 255 *Má bývalá milá*. Rkp. S 22, str. 1: 7. IV. 19. — 6 řv.: ukrutně zavolaly; 9 <jed[nou]> naposled

Str. 256 *Hledání*. Rkp. S 22, str. 2—4: 9. IV. Za datem je připsáno těsnopisně: *napsáno*. — 22 že, až (že, *vypuštěno*); 24 řv. *spojen s 23*.

Str. 258 *Že...* Rkp. S 22, str. 5—6: 13. IV. — 3 řv.: žel

Str. 259 *Andante sostenuto*. Rkp. S 22, str. 7—8: 15. IV. *po filharm.* — 10 *ponecháváme kvůli metru halady*

Str. 260 *Velký pátek*. Rkp. S 22, str. 9—10: *Na Velký pátek 1919*.

Str. 261 *Mystická meditace*. Rkp. S 22, str. 11: *Neděle velikonoční 19.* — 7 <jak> se; 10 je] jej S.

Str. 262 *Jitřní probuzení*. Rkp. S 22, str. 12—15: 25. IV. — 38 <(které bych> (já bych je (*opraveno tužkou*); 44 <slovičko svaté> svaté to slovičko; *za poslední strofou je další strofa škrtnutá tužkou (opravy v ní jsou provedeny také tužkou)*:

<Pak budu čekat.> Čekal bych potom. Hlavu <si skryji> bych ukryl

v <podušky> podušku bílou na tvójích prsou.

Ty <mi ji zvedneš. Uzřím> bys ji zvedla. Zřel bych tvé oči, — na nich <pak> <tvou> pak odpověď nekonečnou.

Str. 264 *Chtěl bych...* Rkp. S 22, str. 16: 25. IV. *ve vlaku do Olomouce*. V témž znění byla báseň otištěna v Lidových novinách roč. XXXIX, č. 70, 8. února 1931, s poznámkou: Z netištěného souboru básní. — 11 <radostí> radostných (*opraveno tuškou*).

Str. 265 *Prvnímu květnu*. Rkp. S 22, str. 17—19: 27. IV. 19. — 2 *pův.*: čistě a bíle, (*opraveno tuškou*); 12 *pův.*: stužky (*opraveno tuškou*); 14 <nes[mírně]> zázračně; 18 *pův.*: tím městem (*opraveno tuškou*).

Str. 267 *Nemocné jaro*. Rkp. S 22, str. 20: 5. V. 19. — 8 <než> už; 12 *pův.*: jak by mě milá má dnes

Str. 268 *Broučku, kterého jsem našel v bytici od milé*. Rkp. S 22, str. 21—23: 12. V. *v noci*. — 5 <neznám> nevím; *pův.*: jmeno; 8 *pův.*: Beřu; 19 *pův.*: měsíčních; 20 *pův.*: aby jsi; 24 *pův.*: přátelé; 27 <šťastně> vesele; 28/29 *pův.*: bílých. | Svolej

Str. 270 *Touha*. Rkp. S 22, str. 24—28: 17. V. 19. — 6/7 *pův.*: dvěře | bývám; 15 kterou] který S; 44 <zataj[eny.]> roztroušeny; 67 *pův.*: moje radost

Str. 273 *Povzdech jednoho večera*. Rkp. S 22, str. 29: 21. V. 19.

Str. 274 *Než půjdu spát...* Rkp. S 22, str. 29: 24. V., bez názvu.

Str. 275 *Zvoník*. Rkp. S 22, str. 30—31: 24. V. 19. — 1 *pův.*: mé srdce jest kovový (*pořadí slov opraveno tuškou*); 3 <vyhlížím> vyhlídám; 12 <ranní> jenom; 13/14 *pův.*: jas. | Jako; 24 se <srdcem> zvonem (*opraveno ink. tuškou*).

Str. 276 *Otevřené okno*. Rkp. S 22, str. 32—33: 25. V. — 1 *pův.*: tvé bylo dnes; 2 <víš, kdo tu radostně> pod ním kdo toužebně; 13 <vášnivě> rád; 16 <podivnou> čarovnou; *poslední čtyři verše zněly pův.*:

Hvězdy, ty mívají kolikrát podivnou moc,
nežli se naděješ, zvednou tě v nebeskou výš.
Ach, moje milá,
ničím se, ničím dnes nevyzbrojíš?

Před definitivním zněním posledních čtyř veršů je napsáno Oprava: a škrtnuto inkoustovou tužkou.

Str. 277 *Návrat ze Slavnosti*. Rkp. S 22, str. 34—35: 1. VI. v noci. Za datem je napsáno těsnopisně: (*po hodech*). — 3 < síly > duše; 13 a který (a *vypuštěno*); 21 vracet < a >.

Str. 279 *Dva večery*. Rkp. S 22, str. 36—38: 6. VI. 19. — 3 *pův.*: její vzdechnutí; 6 *pův.*: radosti zvolna se; 24 *pův.*: chce se mi jenom; 32 *pův.*: jež Zpráva ukrutná, zlá,; 33 včera mi (*včera vypuštěno*).

Str. 281 NA HORÁCH.

Básně, obsažené v tomto oddílu, psal Jiří Wolker za letního pobytu ve Stražově na Slovensku o prázdninách roku 1919. Podle chronologie patří tento cyklus mezi báseň *Před odchodem* a *Doma* z následujícího oddílu. Rukopisy jsou v linkovaném školním sešitě v měkkých modrých deskách (S 25) o 40 stránkách. Na štítku je napsáno *Na horách.*, na první straně *Stražov, v létě 1919.*, a pod monogramem *JW* ve stříbrném pečetním vosku je fotografie účastníků stražovských prázdnin před chatou, v níž prožili šest neděl. Koncepty několika básní tohoto oddílu jsou v linkovaném školním sešitě (S 24) v měkkých modrých deskách, označeném na štítku *CH-I*; sešit má 28 stránek a koncepty jsou psány tužkou. Báseň *Bouře* a *Bílý kůň* poslal Wolker v dopise E. Chalupnému (*CH*), 12. VII. 1919. Básně jsou psány perem na bílém papíru (11×7,5), *Bouře* na dvoulistě, *Bílý kůň* na jednom listě. Při volbě textu dali jsme přednost znění v S 25. Domníváme se, že text básní v S 25 je pozdějšího data než text v dopise E. Chalupnému; dopis je totiž poslán ze Stražova, kdežto básně v S 25 jsou patrně přepisovány z S 24 později.

Str. 283 *Zrání*. Rkp. S 25, str. 3—4: 7. VII. — 17 *pův.*: jak horské vody,

Str. 284 *Světlušky*. Rkp. S 25, str. 5—6: 7. VII. 19. — 8 < stříbrné > zlatisté; 19 *pův.*: »Jsme tvoje slzy,

Str. 285 *Vykřikl někdo do noci...* Rkp. S 25, str. 7: 7. VII. 19., bez názvu. — 5 *pův.*: V daleku milá před spaním vlas zlatý rozplétá si.

Str. 286 *Dešť*. Rkp. S 25, str. 8—9: 8. VII. 19., a neúplný koncept (r), bez názvu, v S 24, str. 1: 8. VII. Druhá strofa v r není, první strofa je až za strofou čtvrtou. — *Báseň v r začíná veršem*: Stříbrný dešti, soudruhu mých stesků; 2/3 po chvoji. | <Krok> <Pak> a r; 4 v r není oddělen; světlu a <ty jsi čekal v tmách> tys čekal v temnotách. r; 6/7 šel <?>, | <Viď, —> viď, — S; 9 mých, — a bolestivých chvil, — r; 10 <sice> mnoho dnes se smál, — já prudce šťasten byl, — r; 12 nemyslel, co časem zabolí, — r; 13 v r *nezačíná strofa*; <dnes> <tu> jsem zde r; 14 <přišel jsi —> <přece přišel jsi —> ty jsi přišel sem — nuž, pojď <už> jen ke mně dál. r; 15 v r *pův.*: Pojď, chci si zaplakat.; 16 <pojď, — mám tě stále rád.> pojď dále, — mám tě rád. r.

Str. 287 *Bouře*. Rkp. S 25, str. 10—12: 9. VII. 19., rkp. z dopisu E. Chalupnému (CH), a koncept (r) v S 24, str. 2—5. — *Původní začátek v r*:

U okna sedím a do noci se dívám.

Hoj, — to je šílení, běsnění, vzteku.

Giganti po sobě horami hází.

Kdosi tam rozžhavl do běla řeku,
nemá už břehů svých, nemá už hrází, —

Hoj, to je šílení, běsně[ní]

4 výš, stále výš, — CH; 5 srdce CH; srdce mé <zlekané, —> dětské, — neslyšíš, — r; 6 jak jejich ohromné, kovové pěsti — r; 7 o nebe CH; <o nebe> s nebesy r; *druhá strofa v r je nedopsána*:

Kdybych byl králem, — och jistě bych utíkal ven, —

<Zsinými vůněmi opojen, —

Nejvyšší hora mi byla by cílem.>

navzdory bleskům, vichřici, divému dešti.

<Do zlatých sevřel by[ch]>

Srdce <mé> své do zlatých sevřel bych kleští,

<nevydral by se z něj žádný sten.>

9 vyřítíl bych se CH; 11 pochodeň — sevřel bych do zlatých kleští CH; 14 vzhůru, dál CH; 15—18 v r *není*; 18 <ohnivé nebe> ohnivých nebes S (*opraveno tužkou*); ohnivě nebe bych dobýval. CH; 19 Kdybych byl, kdybych byl králem! (Kdybych byl, *vypuštěno*) S; Kdybych byl, — kdybych byl králem... CH; Kdybych byl králem, — — — r; 20 v r *pův.*: Jsem pastýřem pouze; 21 v r *pův.*:

v černém, prastarém lese.; 22 *v r pův.*: Ovce své, — jako myšlenky bílé.; 23 <pásávali> <pásávám sobě pro> po stráních <pasu, v tesklivé chvíle> slunečních pasu. V tesklivé chvíle *r*; 24 <hrám si> <hrávám si> pískám si *r*; 26 o mě *CH, r, a pův. S*; 28 <a já jsem pastýřem jen, —> po srázích divokých, skalnatých stěn. *r*; *po 28 v r škrtnuty verše*:

<však> Však, — čekám, — vždyť ruce mám bílé jak mléko, —
<v jizbě mé teplo teď, útulno, měkko, —>
<venku je> venku-li bouř a u mě tak teplo a měkko, —
<mohu mít něco, — co nemívá král>
čekám, nač nemůže čekat ni král.

29 sedím, dívám *r, a pův. S*; *po 29 jsou v r tyto verše, z nichž první je škrtnut*:

Nechci mít koruny, nechci být král.
Cítím, že ruce mám bílé jak mléko, —
cítím, že u mě je teplo a měkko —

30 — <jsem> Jsem pastýř — a čekám. — *r*; 31—35 *v r není*; 34 výš, stále výš, *CH*; 35 <divoké,> dychtivé, *S*; *po 35 v S škrtnuty verše*:

Nechci, — oh, nechci být král, —
Dědeček v pohádkách]
Cítím, že ruce mám bílé jak mléko, —
cítím, že u mne jest teplo a měkko, —

36 *v r nezačíná odstavec*; Nechci být král. *r*; 37 <Někdo mi kdysi> Dědeček <v pohádkách mi> kdysi mi v pohádkách povídal, — *r*; 38 <tenkrát, — <kdy> když bouře běsní v> tenkrát, když bouře honí se *r*; 39 <se víly u pastýřů schovávají.> rusalky k pastýřům se schovávají. *r*.

Str. 289 *Cikánka*. Rkp. *S* 25, str. 13—14: 9. *VII.*, a koncept (*r*) *v S* 24, str. 6—7. — 1 <Polední cesta vedla mě kol skal,> Co mě to vedlo <cestičkou> v poledne podle skal<,>? *r*; 4 se <bál, —> něčeho bál, — *r*; 5 vidím <nad skalní> tu chatrč pod skalní *r*; *po 6 v r škrtnut verš*: štíhlou jak <strunu> pru[t] a mladou jak léto, —; 7 <oči dvě> černé dvě oči, — *r*; 7 léto, — *r*; 8 se za mnou dívaly, *r*; 9 cos teple *r*; *po 9 v r škrtnuty verše*:

Hoj, — jaké květy rozkvetly kolem
Dřív byly bílé, — dnes jsou už rudé.

10 voní. — *r*; *po 10 v r škrtnut verš*: Krvavě rozkvetly náruče luk.; 12 <Jest mi tu> Proč je mi hrozno dnes <cítit se> býti <tak>

tu mlád? *r*; 13 chvějí se, *r*; 14 nebe, *r*; 15 *v r* *nezačíná odstavec*; 16 do prudce vonící trávy, *r*; 17/18 plápolavý, | chce *r*; 20 <vbořit> bořit *r*; 21 *v r* *nezačíná odstavec*; 22 <zabouřil> zabušil *S*; <mlá-
dí,> žehu, *r*; 23 který mou uzrálou vášeň, touhu <a> i stříbr-
nou něhu, (uzrálou *vloženo*, stříbrnou *vypuštěno*, *snovu připsáno a*
opět škrtnuto) *r*; *po* 23 *v r* *škrtnut verš*: zapálí tak, — jak oči cikán-
činy...; 24 všechna ta dychtivá světla a <hořící> toužící stíny *r*;
25 zapálí tak, — jak oči cikánčiny. *r*.

Str. 290 *Dopoledne*. Rkp. *S* 25, str. 15—16: *Io. VII. 19.*, a koncept
(*r*) v *S* 24, str. 9—10, s původním názvem *Rispetti*. — *I* sním. *r*; 4
svatým, vášnivým. *r*; 5 <leže> tiše *r*; 5/6 pohlížím. | Jest *r*; 6 do-
kola<>, *r*; 7 ach *r*; 8 až o polednách půjdu *r*; *v r* *jsou tyto tři*
varianty třetí strofy:

První varianta je škrtnuta:

Mám oči rozpálené dnes.
Jdou bílé mraky nade mnou
<a> šeptají píseň tajemnou.

Druhá varianta:

<A nad hlavo[u]>
A nad skalami, v širou dál
jdou bílé mraky nade mnou,
lákají písní tajemnou.

Třetí varianta je psána napříč:

Mrak bílý nad horou se vznes,
a běží, běží v širou dál,
jak ruku by mi podával.

Za třetí variantou je verš: Stříbrně rozesmál se les; první varianta
čtvrté strofy je škrtnuta:

Les stříbrně se rozesmál.
Kdes prudce rozvoněl se květ
a sladce, jak mých dvacet let.

12 les — *r*; 13 <náhle> blízko *r*; 14 prudce, *r*.

Str. 291 *Ti, kteří ráno...* Rkp. *S* 25, str. 16, bez názvu, a taktéž
bez názvu rkp. (*r*) v *S* 24, str. 10:

Ti, kteří ráno probudivše se říkají:
»Ach, kde budeme večer?« — nemají jitra.

Str. 292 *Smutek*. Rkp. S 25, str. 17—19: II. VII. 19., a koncept (r)
v S 24, str. 14—17: II. VII. — *Před 1 v r škrtnuty verše:*

Tak daleko jsi, že srdce své celé <bych>

bych mohl mezi nás položit...

Měl jsem tě rád. —

Měl jsem tě rád, —

1 Býval jsem rád, — r; 2 když byla jsi <plamének bílý,> světluška bílá, r; 3 <kterým> kterou jsem <slýchal> <cítil> vídával v duši <se smát,> své plát, r; 4 <který> která r; 7 <voněly> dýchaly S; Dny moje <voněl[y]> dýchaly r; 8 <Ač jsem tě neviděl> Neviděl jsem tě docela, r; 9 <na očích přec jsi> neboť jsi v očích mých mi seděla, r; 10 <věděl jsem dobře: jsi moje.> věděl jsem přece: jsi <moje,> blízko, jsi moje! r; *po 10 v r v závorce verše:*

Dnes však jsi daleko, že srdce své celé

bych mohl mezi nás položit.

11 Proč jsi dnes z mých očí (dnes *vepsáno*) r; 12 bílá, r; 13 v S *přev.*: dnes počal jsem snít?; když ráno dnes počal jsem snít? r; 14 Proč nebylas září, — proč bylas již <sebou> vidinou zlatou, r; 15 dychtivou, rozesmátou, — r; 16 <si> jsi sedla r; 17 proč, r; 18 moh r; 19 <velké tvé oči,> rty tvoje rudé, zlatý tvůj vlas, — r; 20 zmizelas? r; 21 jak by ses ani, má milá, r; 22 zpátky v mé oči nevrátila, r; *po 22 v r škrtnuty verše:*

v podobě <světlušky> záře, o které <nevím,> oči mé neví,
v kterou <však doufám,> tuší, v kterou však <věřím,> věří.

A dál v r škrtnuty verše:

Rty moje <bolí,> bolejí, ruce mi do klínu padly.

<ruce> Květ, který chystal zpívat se dnes

Na okna zafukal den <ponurý,> sedmý, svadlý.

Oči mám chudé <, vidí>. Vidí jen smutek.

Ubledlé ruce mi do klínu padly.

Srdce mé <pták> jest sražený v letu<.> pták.

Bojím se věřit <, — snít.> i snít.

<Jest mi tu úzkostno, úzkostno tak,>

<Ty jsi tak> <A ty jsi daleko, —> Ty jsi dnes, milá, — daleko tak,
že srdce své celé

bych mohl mezi nás položit.

23 <Zklamané ruce mi do klínu padly.> Neznámé stíny v luhy mé padly. r; 24 V suchu mé <radosti> květy pojednou zvadly. r; 25 <Oči

mám chudé, vidí jen> Vidím jen smutek, oči mám stmělé. *r*; 26 <Srdce mé> Radost má v letu je *r*; 27 <Bloudím a bojím se> <Bloudí a bojí se> *r*; 28 *v S pův.*: jsi daleko tak; — A ty, <moje> dnes, má milá, — jsi daleko tak, *r*; 30 bych mezi nás mohl položit... *r*.

Str. 294 *Svých oken na noc nezastru...* Rkp. *S* 25, str. 20—21: *II. [VII.] 19.*, a koncept (*r*), bez názvu, *v S* 24, str. 18. — 1 *Své okno r*; 1/2 *nezastru*. | <Noc> *Noc r* | *nezastru*; | *Noc S*; 3 <dnes> *Dnes <vítr> mraky r*; 5 *v r nezačíná strofa*; A oči <dnes> *své dnes r*; 13 *v r nezačíná strofa*; *Své okno r*; 15 *z noci někdo r*.

Str. 295 *Bílý kůň*. Rkp. *S* 25, str. 22—23: *II. VII. 19.*, rkp. z dopisu E. Chalupnému (*CH*), a koncept (*r*) *v S* 24, str. 19—21. — 2 *v r pův.*: na dolních, zšeřelých strání[*ch*].; 3 slyšel, *CH, r*; *po 8 v r škrtnut verš*: Pojedem nocí. Já a kůň bílý.; 10 *Koníčku r*; 11/12 *stání!* | *Lučky se slzami orosily. r*; 13 *v r nezačíná odstavec*; *Sednu r*; *po 13 v r škrtnut verš*: Pojedem nocí, sami a sami.; 15 *to r*; *po 16 v r škrtnuty verše*:

Pojedem spolu. Sami a sami.
<Vlasy> *Hřívy své necháme do noci vlát.*
Pojedem roklemi, dolinami,
<dáme se vichřicí ovívat, —>
budem se podivně usmívat.
Pojedem k pasece, k černému kříži.
Hoj, jaký bude to šílený spád.

19 *dolinami, r*; 20 *Hoj, — jaký bude to šílený spád! CH* | *Hoj, — jaký bude to šílený spád. S* | *hoj, jaký bude to šílený spád. r*; *po 20 v r škrtnuty verše*:

Zaslechnem tesklivé půlnoční pláče.
Dáme jim smutky

21 *půlnoc <, — na její dlaně>. <Na svoje dlaně> Ona pak vezme r*; 22 <slóžime hoře> <převezme <pláče> hoře tvoje i mé.> na sebe hoře jeho i mé. *r*; 23 *v r nezačíná odstavec*; <pak stoupneme> se vrátíme *r*; 24 <*v mlhách pak ranních*> do mlhy ranní *r*; *definit. znění posledních čtyř veršů je na str. 21.*

Str. 296 *Horské rúže*. Cesta roč. III, 1920—1921, č. 17, str. 245 (*C*), rkp. *S* 25, str. 24—25: *15. VII. 19.*; za básní tužkou: *Otištěno v »Cestě«*

1920, a koncept (r) v S 24, str. 22—23, se škrtnutým názvem *Neděle*. — 1 růže, C] růže S a r; 2 nesmělé vůně, r; 4 do nocí díváte, — r; 5 stříbrným pohledem toužící panny, — r; 6 neutrženy, — nezlibány, r; po 6 v r škrtnuty verše:

Kveteme pro sebe. Kveteme pro luka radostiplná.
Do nocí zpíváme, — <cesty> někdo nás slyší.
<Tiše nás objímá pokorná vlna>
Tehdy se dáváme, když všechno se kolkolem ztiší,
měsíci, vílám, stráním a lukám,
dobrým a pokorným rukám.
Kveteme pro sebe. Nebudem
»Nekvetem naplano.

7—9 v r je za 10—17; 7/8 naplano; | U nás r; 8 jest S, r; 8/9 rozdáno. | U S; 9 u nás už dávat, — znamená žít. r; 11 neslyšně rosteme do nebe, r; 12 a 13 v r škrtnuty:

kvete pro radost tichou jak stesk,
kvete pro bolest sladkou jak úsměv.

14 jest S; Do nocí zpíváme — někdo <nás slyší.> jest vždy, který nás slyší. r; 15 když všechno S, r; 18 <Kveteme, rosteme, zrajeme rády,> <Kveteme, kvete> Zrajeme, kvete, rosteme rády r; 19 pro jedno tiché, šťastné, poslední: ach, S; pro jedno tiché, šťastné a <bolestné:> poslední: ach, r; 20 kterým si vzdychnem, až na rukách S, a pův. r, pak r doplněno: jedenkrát na rukách (v r: vzdychnem); 21 vítr nás roznese po lukách.« S, r.

Str. 297 *Tři dny už po lesích chodím...* Cesta roč. II, 1919—1920, č. 23, str. 443, s názvem *Tři dny už po lese chodím...* (C), a rkp. S 25, str. 26—27: 6. VIII. 19., bez názvu; za básní modrou tužkou: V »Cestě« č. 23, II. roč., 5. XII. 19. — 2 Nezpívám, — nevolám, — S; 4 pod ním že S; 7 jak S] jako C; 8 který <jde lesem a>, jda lesem, říká si: »Snad...« S; snad v C bez *uvozovek*; 10 ku S; 10/11 vracím; | — zarostly S; 15 stezička S; 19 volal: předvčirem, — večera. S; 20 zavolá, — <poběžím> poběhnu za ním? S.

Str. 298 *Bůh*. Rkp. S 25, str. 28—29: 7. VIII. 1919., a koncept (r) v S 24, str. 1 a 21 zezadu. — *Začátek v r má tyto varianty:*

Tisíc mám bohů, —
když <zpívám, já sám> tančím a já sám, zpívám.
Po stráních hor se za nimi rozletět mohu, —
rukama dosáhnou nad oblohu, —

Tisíc mám bohů,
když tančím, jásám a zpívám.
<Jsou růžoví> <jsou růžoví, přede mnou běží k zeleným nivám,>
<Za nimi>

Svá růžová těla vzdávají zeleným nivám.
Přede mnou běží, — za nimi běžeti mohu, —
vzpínat své ruce na všechny strany

*Dál pokračuje koncept v r až od 10; 12 vysokých hor. r; 13 Nemlu-
vím — r; 14 na stezky zarostlé kladu svůj vzdor, — r; 15 a na srdce
r; v r místo 16—20 jsou tyto verše, z toho první tři škrtnuty:*

Ze šera <podivné> stíny podivné vstanou,
tiše se klaní mi na uvítanou,
<hostí mě steskem> za ruku berou mě. Třeba je <nečitelné slovo> jíti.
Stříbrné rosy plny jsou stráně.

Tolik jí leží tam, že se až v očích mých svítí.

Vím, že je osušit mohou jen jediné dlaně.

Stesk má jen <jednoho,> jeden klín, který jej ztiší.

18 v S *přv.*: svého smutného Boha.; 19 <bolest> <smutek> hoře S.

Str. 299 *Melancholie*. Rkp. S 25, str. 30—31: 21. VII. 19. — 5 pode-
zřele | podezřel S; 15 <Měl> Mně

Str. 301 OD LÉTA 1919 DO SBÍRKY HOST DO DOMU.

V tomto oddílu přinášíme básně z období od 23. června 19. do 23. IV. 1920. Rukopisy jsou ve školním sešitě (S 31) o 150 stránkách (psáno na stránkách lichých i sudých perem), v tuhých černých žlutě mramorovaných deskách. Na štítku je údaj *Od léta 1919 — do léta 1920*. Na straně 127 začínají básně ze sbírky *Host do domu*, takže náš oddíl sahá až do str. 126. Šest básní z tohoto oddílu je v rukopisném sešitku osmerkového formátu o 8 stránkách, který dal Jiří Wolker *Slečně Helence Wichterlové za léto, podzim a zimu — J. W.*; *V Prostějově 7. ledna 1920*. Jsou to básně *Unavená, Samota, Jednou...*, *Na konci pohádky...*, *Ohně a Reka*. Poslední báseň je pouze v tomto jediném rukopise. Textu v sešitku, který dále označujeme *HW*, dáváme přednost, protože jde o mladší zpracování.

Str. 303 *Lampa*. Rkp. S 31, str. 3: 23. VI. 19. — 4 <pokorných,> pokorným, (opraveno ink. tužkou); 9 <cestičkou,> důvěřiv,

Str. 304 *To známe všichni dobře*... Rkp. S 31, str. 4—5: 23. VI. — 15 pův.: zla[tem,]

Str. 305 *Před odchodem*. Rkp. S 31, str. 6—7: 25. VI.

Str. 306 *Doma*. Rkp. S 31, str. 8—9: 13. VIII. 19.

Str. 307 *Noc*. Rkp. S 31, str. 10: 15. VIII. 19. — 7 <stále čeká, čeká,> ve tmách stále čeká,

Str. 308 *Slavnosti*. Rkp. S 31, str. 11—12: 17. VIII. 19.

Str. 310 *Zelený palouk*. Rkp. S 31, str. 13—14: 19. VIII. 19. — 23 pův.: Vidím:

Str. 311 *Večer*. Rkp. S 31, str. 15—16: 27. VIII. 19.

Str. 312 *Dešť*. Rkp. S 31, str. 17: 30. VIII. — 6 <zpíval> snil

Str. 313 *Deštivé večery*. Prostějovský rozhled roč. IX, č. 35, 4. září 1919 (P), pod značkou J. W. a s datem za básní 30. VIII. 1919, a rkp. S 31, str. 18—19: 30. VIII. (vlastně už 31. VIII. v noci o 2. h.), u obou věnování v závorce: *Miloši Krapkovi* (Miloš Krapka byl synem známého dělnického žurnalisty, politika a spisovatele Josefa Krapky Náchodského. Zemřel v Prostějově 25. srpna 1919 ve čtyřicetiletých letech). — 1/2 příteli; | za S; 4 hledá si pokojně po šeru S; 6/7 promluví. | On S; 13 nesměli, — S; 16 V slzách mých nebude bolestí <pálčivých> palčivých ran. S.

Str. 314 *Kam půjdu?* Cesta roč. II, 1919—1920, č. 23, str. 441 (C), a rkp. S 31, str. 20—21: 1. IX. 19.; za básní modrou tužkou: *V »Cestě« 23. seš., II. roč., 5. XII. 19.* — 6 slevím... S; 7 v S nezačíná odstavec; <Kdykoliv> Kdykoli vracím se, — S; 10 můj, — S; 14 <Život> <Půlnoc> <Sen můj> Jaro (opravováno tužkou) S; 15 k smrti utančiti. (k smrti vypuštěno) S.

Str. 315 *Dny*... Rkp. S 31, str. 22—23: 8. IX. o 1. v noci.

Str. 317 *Sen. Rkp. S 31, str. 24—25: 15. IX. 19. — 19 <říkat:>*
šeptat:

Str. 318 *Kytice růží. Rkp. S 31, str. 26: 18. IX.*

Str. 319 *O mé milé, která je v dalekém městě. Rkp. S 31, str. 27—29:*
19. IX. (o 1/2 s půlnoci). — 1 pův.: da[lekém]; 19 pův.: vybírá ve
velkých, bohatých; 24 <stříbrnou,> zavlhlou; 28 pův.: a do tiché
samoty poběží

Str. 321 *Nárožní lucerny. Rkp. S 31, str. 30—31: 21. IX. 19. —*
4 a plamének (a vypuštěno); 18 pův.: z milostivé; 19 budu i moci
(i vypuštěno); 21 pův.: rozsvítit znova.

Str. 322 *Šaty. Rkp. S 31, str. 32—33: 22. IX. 19. — 4 pův.: tak*
rozcuchané, tak; 7 pův.: trůhlu; 10 pův.: přece tak překotně, tak;
13 pův.: u[mačkané, —]

Str. 323 *Romance o princezně a loupežníku. Rkp. S 31, str. 34—37:*
22. IX. 19.

Str. 325 *Dnes housle utlumím si sordinou... Rkp. S 31, str. 38:*
29. IX. 19. — Po 8 škrtnuty verše:

Ztlumím je sordinou. Neb do dále

by příliš volaly a příliš plakaly.

9 a 10 je připsán autorem dodatečně modrou tužkou.

Str. 326 *Réveillon. Rkp. S 31, str. 39—40: 29. IX. 19., a koncept*
(r) na listu linkovaného papíru ze školního sešitu (15,7×20,5, ma-
jetek Frant. Kubici z Jihlavy), s týmž datem. — 5 Hle víno r; 6 tak
příliš dobré, — r; 10 kol. r; 13/14 v r pův.: vzal? | To, —; 15
<pijeme, —> hodujem, — S; Teď hostím vás — kdo dál by vzpo-
mínal, r; 16 když ticho je r; 19 v S pův.: réveillon, —; 16—20 v r:

Slyšíte ve tmách onen zvláštní tón,

<jak tvrdošijně chodí kolem nás?>

Jej nezvali jsme na svůj <réveillon,> Réveillon,

a kdyby přišel, — zaženem jej vráz.

Za touto variantou jsou v r další čtyři verše:

Nuž zpijme se, — a bolest pomine!

A <jezte, —> jezme, dnešní dort by brzy ztvrd.

Vše život bere, mimo jediné,
co věčně patří nám, a to je Smrt.
Za básní v r je tužkou připsáno jiné znění veršů 16—20, podobné znění v S:

Slyšíte ve tmách tvrdošijný tón?
Kdos chodí tam a stále bližší je.
Přijde-li neznán na náš réveillon,
nuž srdce dáme mu, — ať si je vypije. —

Str. 327 *Strach*. Rkp. S 31, str. 41—42: 2. X. 19. *Ještě Prostějov*. (t. j. dosud doma před odjezdem na právnická studia do Prahy). — 1 *přv.*: Už je tu noc.; pořadí třetí a páté strofy bylo původně obrácené.

Str. 328 *Ohně*. Rukopisy: HW, str. 7: 17. X. Praha, a S 31, str. 43—44: 17. X. 19. Praha. — 2 můj, — S; 6 nad sebou, — pod sebou hrst suché, prastaré S; 8 v S v *uvozovkách*; 10 v S *přv.*: nimi.; 11 v S *přv.*: rukami tesklivými; 13 <radosti,> srdce, S; 15 dívám se. Nemám vás. Vy mě však máte... S.

Str. 329 *Churavé srdce*. Rkp. S 31, str. 45—47: 23. X. 19. — 5 *přv.*: vím —; 24 <daleké> budoucí; po 31 *škrtnut verš*: úsměvům vstříc.

Str. 331 *Řeka*. Rkp. HW, str. 8: 26. X. 1919. Praha.

Str. 332 *Sníh*. Rkp. S 31, str. 48—49: 30. X. 19. — 3 <v> k; 5 ostnatý ledový (ledový *vypuštěno*); 9 na lovce jednoho (jednoho *vypuštěno*); 10 <brzo si do> v mlhavá; 12 po kterém] po kterým S.

Str. 333 *Štafeta*. Cesta roč. II, 1919—1920, č. 50, str. 973 (C), a rkp. S 31, str. 50—51: 1. XI. 19., s původním názvem *Píseň zpívaná do větru* v závorce a s názvem *Štafeta* připsaným nad původní název inkoustovou tužkou; za básní ink. tužkou: *Otištěno v 50. čís. II. roč. »Cesty«*. — 9 stánou S; 14 Srdce mé stane se podkovou <zlatou.> bílého hřebce. S; 16 trást, — S] *chyba*: hřást, — C; 17 <duši> tělo (*opraveno tužkou*) S.

Str. 334 *Tepló*. Rkp. S 31, str. 52: asi 6. XI. 19.

- Str. 335 *Podzimní přátelství*. Rkp. S 31, str. 53—54: 15. XI. 19.
- Str. 336 *Jednou...* Rukopisy: HW, str. 5: 23. XI. 19. Praha, a S 31, str. 55: 23. XI. 19.
- Str. 337 *Večer na ostrově*. Rkp. S 31, str. 56: 25. XI. 19.
- Str. 338 *Monotonní písnička*. Rkp. S 31, str. 57—58: 25. XI.
- Str. 339 *Zrána*. Rkp. S 31, str. 59: 3. XII. 19. — 10 pův.: řeklo —; 11 <Myslil> Viděl
- Str. 340 *Shledání*. Rkp. S 31, str. 60—61: 8. XII. 19. Prostějov. — 15 průzračný vzduch. (průzračný připsáno dodatečně a vypuštěno).
- Str. 341 *Ztracená procházka*. Rkp. S 31, str. 62—63: 12. XII. 19.
- Str. 342 *Apostrofa*. Rkp. S 31, str. 64—66: 12. XII. 19. — *Původní název* Nová apotheosa života škrtnut; 28 pův.: staneš se vteřinou (hořící dopsáno tužkou); 35 pův.: rozzvoníš se?
- Str. 344 *Samota*. Rukopisy: HW, str. 4: 17. XII. 19. Sv. Kopeček, a S 31, str. 67: 17. XII. Sv. Kopeček, s názvem *U krbu*. — 1 pole; S; 9 potápím se. S; 12 Snad přijdete S.
- Str. 345 *Paseka*. Rkp. S 31, str. 68—69: 17. XII. Sv. Kopeček. — 18/19 pův.: neodpověděla. | Jen
- Str. 346 *Tančilo mé srdce...* Rkp. S 31, str. 70—71: 27. XII. 19. — 19 pův.: neb svým mrtvým; 20 <promění> zaklejí
- Str. 347 *Unavená*. Rukopisy: HW, str. 3: 30. XII. 19., s názvem *Unavena*, a S 31, str. 72: 30. XII. — 5 v S pův.: bílé ruce; 6/7 v půli: | Klín S; 8 <dlaně prázdnem> prázdné dlaně S; 11 s očí S.
- Str. 348 *Oblak a mrak*. Rkp. S 31, str. 73—74: 29. XII. 19. — 1 posunut na střed.
- Str. 349 *Lampa*. Rkp. S 31, str. 75: *V Praze na Novákovi, v listopadu* (t. j. na přednášce literárního historika Arne Nováka na filo-

sofické fakultě v Praze. Jiří Wolker z počátku chodil i na některé přednášky na fakultě filosofické).

Str. 350 *Pálnoc*. Rkp. S 31, str. 76—77: 4. I. 1920. — 3 málo, málo (málo, *vypuštěno*); 8 zvučivý] zučivý S; 20 šatky <jim> jak

Str. 351 *Na konci pohádky*. Rukopisy: *HW*, str. 6, a S 31, str. 78: 6. I. 1920, s názvem *Na konci pohádky*. — 2 v S *pův.*: až na ztracenou výspu v teplém večeru; 3 s rtu a s bledých čel S; 7 <Dál pro nás> Cest pro dva S; 8 Jak slunce zapadne, se zvolna rozejdem. S.

Str. 352 *Setkání, které by mě nepoznalo*. Rkp. S 31, str. 79: 15. I. 1920.

Str. 353 I. *Poutníčku, který v srdci mém chodíš...* Rkp. S 31, str. 80—81: 20. I. 1920. — 10 dvakrát] dvákrát S.

Str. 354 II. *Poutník zpívá*. Rkp. S 31, str. 82—83: 20. I. 1920., za názvem dvojtečka. Pod datem v závorce připsáno: *odpověď neúmyslná*. — 7 <zahnilým> zbabělým (*opraveno modrou tužkou*); 8 dlaně?] dlaně. S; 15 *pův.*: pojď!

Str. 355 *Kdybych byl s tebou sám a sám...* Rkp. S 31, str. 84: 24. I. 1920, bez názvu.

Str. 356 *Nechoď za mnou!* Rkp. S 31, str. 85: 22. I. — 11 <v mlhách> ve snech (*opraveno modrou tužkou*); 12 <zaklety.> zaklety! (*opraveno modrou tužkou*).

Str. 357 *Zbloudilý v lese*. Rkp. S 31, str. 86—87: *Praha 28. I. 1920.*

Str. 358 *Jmenování*. Rkp. S 31, str. 88: 28. I. 20.

Str. 359 *Vězeň*. Rkp. S 31, str. 89—90: 4. II. 1920. — 11 *pův.*: přijmeš mě; 13 *pův.*: Pak měsíc pobledne a noc se nakloní, (*definitivní znění nadepsáno tužkou*).

Str. 360 *V hospodě U brabantského krále*. Rkp. S 31, str. 91—92: 5. II. 1920.

Str. 361 *Rytíř*. Rkp. S 31, str. 93: 7. II. 20. — 2 *přív.*: říkal; 6 *přív.*: z pevných sil,

Str. 362 *Odletěli ptáci*. Rkp. S 31, str. 94. — 6/7 nedoletí. | Oči,] nedoletí, | Oči, S.

Str. 363 *Brána*. Rkp. S 31, str. 95. K rkp. básně byla dodatečně přilepena kresba tužkou, představující bránu (5×7,5); podpis na kresbě: Hana [Wichterlová]. Na zadní straně je připsáno prof. J. Kamenářem, že kresba patří k této básni.

Str. 364 *Poledne*. Rkp. S 31, str. 96: 16. II. 20.

Str. 365 *Únorová jitra*. Rkp. S 31, str. 97—98: 26. II. 20.

Str. 366 *Březen*. Pramen roč. I, č. 6—7, 10. června 1920, str. 278 (P), a rkp. S 31, str. 99—100: 27. II. o r. h. *zrána*; za básni tužkou: *Otištěno v »Pramenu« 6—7 čís., I. roč.* — 3 splavné, S; 5 z nebe S; 7 ah, S; 8 své okno bílé. S; 15 okna S; 18—20 v P i S *bez uvozovek*; 19 v S *přív.*: Hlas veliký z daleka (*opraveno inkoustovou tužkou*); 20 <dcero!> sestro! S; 22 v S *přív.*: do dále, (*opraveno inkoustovou tužkou*).

Str. 367 *Vykoupení*. Rkp. S 31, str. 101—102: 1. III. 20. — *Název*: Moje Vykoupení. (Moje *vypuštěno*); 19 Jaro <,> <!>. ; *po* 19 *škrtnut verš*: — teď na mně je: jíti a říci!

Str. 368 *Stařeček umřel*. Topičův Sborník roč. VIII, sv. 4, leden 1921, str. 148 (T), bez věnování, a rkp. S 31, str. 103—104: Věnování: (*Stařečku Machnerovi †*); 8. III. 1920; za básni ink. tužkou: *Otištěno v 1. sešitu Topič. Sborníku 1921*. Báseň vznikla pod dojmem smrti Wolkrova nevlastního dědečka ze strany otcovy, Jana Machnera (zemřel 6. března 1920), s nímž si básník již od dětství dobře rozuměl. — 2 slunečných S; 9/10 <vidával, | byly> vidával. | Byly S; 10 v měsíční S; 15 Stařečku, — S.

Str. 369 *Matičko...* Rkp. S 31, str. 105—106: 17. III. 1920. *Už zas Prostějov*, a rkp. (r), bez názvu, na listu bílého papíru (34×21, majetek dr. Vlasty Kvíčalové z Prahy). — 2 *myslila*, — r; 4/5 *budou*, — | a r; 6 v r *nezačíná odstavec*; *vidíš*, — r; 7 *lásku*, — r; 9

odevzdanou, r; 10 a myslíš, že najdu i lásku i soucit i moudrost? r; 11 v r není; 13 nesmála. Srdce r; 14 rukou... r; 16 pod srdcem tvojim r; po 16 v r škrtnuto: <jako dva str[omky]> Byly jak Stromky dva; 17 <Pod> pod r; 18 jen čas na nich vážne, (jen vypuštěno) r; 20 Matičko, — prosím, ticha teď buď; r; 21 <kdyby tak v jedné> V tichu tvá tvář r; 22 čekání dlouhé mi (dlouhé mi vypuštěno) zběsnilo hruď r; 23 a jedna má ruka r; po 25 v r škrtnut verš: a oči se bály pohlédnout k zemi.; 26 v r není; 27 zašeptat: Cestičko bílá, — r; 28 matičko, na co jsi, rodič mě, nemyslila? r.

Str. 370 *Pak řekl...* Rkp. S 31, str. 107: 17. III. 1920, bez názvu, a rkp. (r), bez názvu, na listu bílého papíru pod básní *Matičko...* (34×21, majetek dr. Vlasty Kvíčalové z Prahy). — 1 Pak r; 3 vidět chtěl, r; 4 jak jde jí k očím po lících. r; 7 <viděl,> zhléd,; 7 vpad r; 8 <však též že v nich se> a že se v nich už utopil. — r.

Str. 371 *Odejeme...* Rkp. S 31, str. 108—109: 22. III. 1920. — 8 <spolu> v noci

Str. 372 *Bílý dům.* Rkp. S 31, str. 110—111: 25. III. o 2. h. zrána. — *Poslední dva verše jsou posunuty doleva.*

Str. 373 *Březnové naděje.* Rkp. S 31, str. 112—114: *Začato v Praze na přednášce prof. Heyrovského, — ukončeno doma* (Leopold Heyrovský přednášel římské právo na právnické fakultě). Otištěno pod názvem *Zimní naděje* ve Skautu-Junáku roč. XI, č. 7, 15. března 1925, str. 97 (J), s poznámkou: psáno pro Skauta-Junáka, roč. VII. Tiskneme podle S 31, protože v J chybí třetí strofa a není vyloučen redaktorův zásah. — 1 prázdniny, osmáhlé J; 4 v nocích, J; setmí, J; 5 ach blizoučko úst J; 7 i chýší. J; 9 tiši, J; 10 zaplakaly. J; 11 v J začíná odstavec; 1 pasácci, druhové J; 16—20 v J není; 21 To bylo včera, kdy J; 23 — a přišly J; 24 Ruce mé v (mé v vypuštěno) S; 25 a na stole večer mi rozžehl J; 26 v J začíná odstavec; Bože, — J; 27 k Tobě, J; 28 Tvé J; 30 že zas půjdu rozkvetlý po mezích květů, J; 31 nahý. J.

Str. 375 *Do půlnoci svítí dům...* Rkp. S 31, str. 115—116: 28. III. 1920. ¼1. — 1 do půlnoci] po půlnoci S; 15/16 <dům. | V něm pomeranče> <dům, | kde pomeranče,> dům. | Pomeranče (*opraveno tužkou*).

Str. 376 *A zase...* Rkp. S 31, str. 117—118: 28. III. 1920. 1. hod. s půl[noci]. — 16 pův.: vrátím k postýlce (*opraveno tužkou*); po 18 škrtnut tužkou verš: — a spím.

Str. 377 *Člověk*. Cesta roč. II, 1919—1920, č. 50, str. 973 (C), a rkp. S 31, str. 119: I. IV. 1920. Sv. Kopeček.; za básní ink. tužkou: *Otištěno v 50. čís. II. roč. Cesty ze dne 11. VI. 1920.* — 7/8 v S pův.: rozsvítí. | Příští; 8/9 žen. | Člověk S.

Str. 378 *Dlouhé aleje*. Rkp. S 31, str. 120: I. IV. 1920. Sv. Kopeček.

Str. 379 *Nocležníci*. Rkp. S 31, str. 121: 10. IV. 1920. — 5 <mluvíme> říkáme; 9 Nad tím jsme <zaraženi!> <smutni! Srdce zavzdychá,> Nad tím, že smutni být nedovedem, srdce si zavzdychá, (*definitivní text tužkou*).

Str. 380 *Přivítání*. Rkp. S 31, str. 122: 12. IV. 1920. — 4/5 <pomoc | a usmála> pomoc. | Usmála; 13 pův.: rukách; (*opraveno tužkou*); 14 pův.: které se za srdce držely.

Str. 381 *Na přední stráži*. Rkp. S 31, str. 123: 14. IV. 1920. — 3 <dobří,> lepší; 14 <svět> vše

Str. 382 *Větvička s kvetoucí jabloně*. Rkp. S 31, str. 124: 17. IV. 1920. — 1 <větvičko> halouzko

Str. 383 *Jaro*. Červen roč. III, č. 8, 6. května 1920, str. 85 (Če), a rkp. S 31, str. 125—126: 23. IV. 1920., s názvem *Poraněné jaro*; za básní: *Otištěno v 8. čís. »Červen« 6. května 1920. III. roč.* — 1 probojovávalo, S; 2 však do krve se někde zranilo. S; 4 v S není; 5 krev S; 6 nezošetřovaná, S; 11 krve, z živého jen teče! S; 13 posvátné ji S; 15/16 <domů. | Rty> domů, | rty S; 16 jarní krví S; 21 až je celé jarní krví S; 22 až je prudce, prudce políbíme S.

Str. 385 VERŠE SOKOLSKÉ.

Oddíl Verše sokolské tvoří tři rozměrnější básně, které Jiří Wolker napsal pro tělocvičnou akademii, pořádanou 22., 23. a 24. května 1920 v Městském divadle v Prostějově k 50. výročí založení prostějovského

Sokola. Básně byly postupně recitovány žákem, dorostencem a mužem k příležitostným cvičením. Vyšly tiskem v knížce *Upomínka na jubilejní slavnosti Tělocvičné jednoty »Sokol« I. v Prostějově, k 50. výročí založení, konané 22., 23. a 24. května 1920*. Brožura vyšla za redakce Ferdinanda Wolkra, básníkova otce, nákladem Tělocvičné jednoty »Sokol« I. roku 1920. Básně jsou pod pseudonymem *Bratr J.* — na str. 20, 21 a 22, odkud je také přetiskujeme (*S*). Rukopisy prvních dvou básní jsou v Karáskově galerii v Tyršově domě v Praze, rukopis básně třetí nebyl nalezen. Oba rukopisy jsou psány tužkou, každý na jednom lístku bílého útržkového bloku (10,5×15), po obou stranách papíru (*r*). Pro zajímavost uvádíme z noticky o prostějovských slavnostech v čsp. *Moravská orlice* roč. 58, 3. června 1920: Slova výrazná — báseň napsal St. Sova (br. Wolker ml.).

Str. 387 *Píseň káněte*. Otištěno v *S*, str. 20, a rkp. (*r*) v Karáskově galerii. — *Název v r inkoustovou tužkou*; 1/2 jdou. | Volají: pojď, pojď <zahrát> honit se se mnou. *r*; 3 závratnou, — *r*; 5 rozeznem *r*; 8 jízdo, — *r*; 9 jistě, až ke slunci doletím dnes; — *r*; 10 křídla *r*; 11 cesty mé nestaví *r*; 12 <poletím> v jaké to poletím *r*; 13 do výše vzhůru; výš, *r*; 15 veselý, *r*; 17/18 smát, | všechno se vzpíná, otáčí *r*; 19 v *r nezačíná odstavec*; 20 oči. *r*; 21 pohlédnu, *r*; 22 kamkoli pohlédnu, — srdce mi skočí. *r*; *po 22 v r škrtnuty verše*:

Snesu se brzičko do zlatých niv.

Na stromech (*dál nečitelné*)

Vidím i jedli. Je vyšší než věž

24 svý pláně. *r*; 26 sokolem, — já malé káně, *r*.

Str. 388 *Píseň sokolíkova*. Otištěno v *S*, str. 21, a rkp. (*r*) v Karáskově galerii. — *i zvláště r*; 10/11 v jase. | <Snad to> i to (*opraveno inkoustem*) *r*; 13 A zdá se mi, *r*; 18 ve mně *r*] ve mne *S*; 19 byl, *r*; 21 Mě viděl myslivec. A já jsem viděl jej. *r*; 22 Vari. *r*; 23 Vetřelý lovce, *r*; 24 spáry. *r*.

Str. 389 *Píseň sokolova*. Otištěno v *S*, str. 22.

Str. 391 VERŠE DO PAMÁTNÍKU A BLAHOPŘÁNÍ.

Verše do památníku a blahopřání tvoří několik básní příležitostných, které jsme pro jejich speciální zaměření zařadili do zvláštního oddílu.

V pozůstalosti Wolkrově je ještě jeden rukopis s blahopřejnou básní. Je to však zřejmě pokus velmi raného data, a proto jej přetiskujeme pouze v poznámkách. Rukopis, bez názvu, inkoustovou tužkou, je na růžovém lístku z útržkového bloku (11,5×14, v MP), psán po obou stranách. Na konci je napsáno jiným rukopisem: 1916? *Blahopřání strýčkovi Jos. Mrázkovi, kožišníkovi, bytem Újezd, Prostějov.*

Jaro tiše přichází,
země pod ním dme se,
s čistou září sluníčka
svátek Váš též nese.

Zimu již jsme přestáli
— díky Vaším dlaním —
uslyšíme ptáky zas
zpívat v stříbře ranním.

Jako ptáček zpěvem chce
slunci poděkovat,
tak přicházím, strýčku můj,
dnes Vám gratulovat.

Kéž Vám Pánbůh oplatí
štedrou lásku Vaši,
my Vám k tomu přidáme
vřelou lásku naši.

Str. 393 *Verše do památníku*. Rkp. B (popsán na str. 537), str. 11.
Pod názvem těsnopisně: *Na rozloučenou*.

Str. 394 *Do památníku*. Rkp. B, str. 19: 13. XI. 1916. Označená
písmena jsou psána v B červenou tužkou. — 1 <letu,> kroku,

Str. 395 *Vzpomínce*. Rkp. na listu vytrženém z památníku Marie
Haukové (majetek V. Pekárka z Prahy). Pod textem je básníkův
podpis a datum 26. I. 1917.

Str. 396 *Do památníku*. Rkp. S 19 (popsán na str. 576), str. 4.

Str. 397 *Ach, kdyby byly Musy tu*. Text vytištěn podle strojového
opisu (r) pí Z. Wolkerové, rkp. se nedochoval (v MP). Báseň má

název *Velectěnému pánu, panu školnímu radovi Václ. Kubelkovi, řediteli gymnasia v Prostějově* (V. Kubelka — viz vysv. ke str. 434). Pod básní je poznámka pí Z. W.: *Báseň, kterou napsal otcí. Použil jí při přípitku ve společnosti zv. Universita.* (Společnost několika prostějovských rodin s občasnými schůzkami rozličného zaměření.) Báseň je označena datem: *V Prostějově, dne 28. září 1918.* — 16 ze vsí síly,] se vsí síly, r.

Str. 399 VERŠE ZE ŠKOLY.

Oddíl Verše ze školy obsahuje básně, které Jiří Wolker psal na themata školních i domácích úloh z češtiny v sextě, septimě a oktávě. Rukopisy jsou ve třech školních sešitech v měkkých modrých deskách, označených na štítku: C. k. státní gymnasium v Prostějově. Sešit první (S I) je ze třídy VI., škol. rok 1916—1917, má 28 stránek a obsahuje kromě prací v próze veršované úlohy *Strašák*, *Černý demant* a *Homo non sibi natus sed patriae*. Sešit druhý (S II) je ze třídy VII., škol. rok 1917—1918, má 32 stránek a obsahuje veršované úlohy *Čas vše mění, i časy, k vítězství on vede pravdu*, *Dobrovský přehlídí životní své dílo*, *Vždyť jsme jen jednou na světě!*, *Per aspera ad astra*, *Blahodárné následky knihtiskařství*, *Koloběh vod* a *Jednou ranou dub nepadne*. Sešit třetí (S III) je ze třídy VIII., škol. rok 1918—1919 a obsahuje tyto veršované úlohy: *Najde spásu, kdo ji hledá!* *Ruce k dílu, hlavy vzhůru!*, *Věčné světlo*. Všechny sešity jsou v MP. Rukopisy básní *Vždyť jsme jen jednou na světě!*, *Per aspera ad astra* a *Koloběh vod* jsou také v S 10 (popsán na str. 554). Textu v S 10 dáváme přednost ve dvou případech (*Per aspera ad astra* a *Koloběh vod*). Jde totiž o školní komposice, které si Jiří Wolker později přepsal ze školního sešitu do sešitu s vlastními básněmi. K tomuto postupu nás opravňuje vzpomínka Wolkrova spolužáka prof. Bohumila Svozila: »Je tomu již třicetčtyři léta, co jsme maturovali (skoro již 35 let), a přece téměř bezpečně mohu tvrdit, že Wolker zpracovával daná themata spatra přímo ve škole bez jakéhokoliv náčrtu. Nebyl by měl snad ani čas na opisování, když tehdy školním českým komposicím byla vyměřena jedna hodina. I když připouštím, že si snad letmo načrtl osnovu, mám za to, že české školní úlohy Wolkrovy jsou původním zněním. Themata úloh, které jsme psali ve škole, jsme nikdy předem neznali... Že Wolker psal spatra básně na dané thema, které neznal předem, tato vzpomínka a tento postřeh

je u mně dosud živý a dnes jsem si jej obnovil. Shledáváte-li jiné znění v jeho sešitech, znění, která se liší od sebe, to si vysvětluji tím, že Wolker měl zvyk sbírat a třídit svoje básnické pokusy — a snad zlepšoval a opravoval či měnil leccos dodatečně ex post. Čítával je pak svým přátelům. Jinak tomu bude u úkolů domácích. Ty si jistě připravoval doma a konečné znění a konečná forma je zcela bezpečně v kompozičním sešitě.« Tato poslední poznámka prof. Svozila se týká bezprostředně básně *Vždyť jsme jen jednou na světě!*. Báseň *Homo non sibi natus sed patriae* byla otištěna ve Sborníku českého studentstva v Čechách a na Moravě 1917—1918 (*Sb*) s názvem *Matka*; časopisecký otisk je nám základem pro text. Podle námětu by do tohoto oddílu patřily také verše *Studentstvo!*. Protože však jde o mladý, nedokončený pokus, otiskujeme jej pouze v poznámkách. Rukopis veršů je na bílém listu ze sešitu, psán tužkou po obou stranách (v MP). Báseň měla být úvodem k časopisu *Naše kvarta*, k realizaci však nedošlo. (*Naše kvarta* byl studentský časopis, vydávaný J. Wolkerem a jeho spolužáky na prostějovském gymnasiu; vyšlo jen několik čísel.) — *Prvních šest veršů je škrtnuto*:

Studentstvo!

Naděje vlasti, <ty pýcho její jediná,> její pýcho jediná,
na tebe skládáme jen naši budoucnost.
Ty, která znáš tu slavnou minulost,
slavné činy a našich předků ctnost.

Ty květem jsi z všeho nejlepšího,
naděje, která

Studentstvo, ty pýcho naší vlasti,
naději naši v tebe všichni <skládají,> skládáme,
neb v tobě naše budoucnost se vznačí,
na tobě svoje výkvěty jen žádáme.

Tys pevná opora celého celku,
ty jsi ta, jež povedeš náš lid
přes boje k vítězství <, k vítězství> a k míru,
neb po námahách nastává vždy klid.

Buď stále pevnou, tvrdou, neochvějnou,

při našem národě vždy pevně stůj,
však všem nám kdysi dny ty vzendou,
kdy řekneme: »Teď <, kraji, jsi můj!«> jsi, kraji, můj!«

Pak nastane nám doba sklízení,
když uvidíme jasně před sebou,
co zaseli jsme, plody <teď> k nám teď sklání.
<a> <Bůh> Kdos požehnatí ráčil setbu mou.

Před poslední strofou jsou škrtnuty dva verše, nečitelné. Poslední verš je v závorce.

Str. 401 *Strašák*. Rkp. S I, str. 7—10, podtitul v závorce, s označením III. (šk.) — 1 *pův.*: do zlatých lánů; 3 *pův.*: zpila je opojná; 17 v svém srdci (svém *připsáno a vypuštěno*); 24 <teď> hned míří své <kroky> kročeje; 27 <Rvátí> Narvátí; 44 *pův.*: zní tichý; 49 *pův.*: dívá se na tance

Str. 403 *Černý dýmant*. Rkp. S I, str. 15—16, s označením VI. (d).

Str. 404 *Matka*. *Sb* č. 3, str. 55, pod pseudonymem Jiří Ker, rkp. S I, str. 17—18, s názvem *Homo non sibi natus sed patriae. (Cicero)*, s podtitulem *Pojednání* v závorce a s označením VIII., a koncept (r), tužkou, na listu vytrženém z linkovaného sešitu většího slovníčkového formátu (v MP), s názvem *Homo non sibi sed patriae natus. Cicero*. Na 2. str. r je tužkou psaný prozaický koncept. — 1 <dobrým> modrým r; 2 v r *pův.*: pohlíží <na> v tvář mi, praví pak ke mně:; *znění shodné se Sb a S je napsáno v r až za celou básní*; 3 země, r; 4 Jseš S; <nebojíš-li se, že jsi mým hochem?> jsi-li mým synem, či mojím jsi sokem? (jsi *vepsáno dodatečně*) r; 5 <Okolo v krvi sráží se> V rudé se krvi srázejí r; 6 vjelo <:;>, r; 7 dokaž mi, že jsi <mé bílé> bílé mé tělo, r; 8 teče!« S; z žil <proudí!«> teče!« r; 9 velká, S, r; řvavou, r; 12 Srdce S, r; 12 s твоjím S, r] s Svojm *Sb*; 14 <Z jedné jsme> Rudé je, rudé. r.

Str. 405 *Čas vše mění, i časy, k vítězství on vede pravdu*. Rkp. S II, str. 2—3: 23. X. 17, s označením I. šk., a rkp. (r) ve školním sešitě českých komposic ze VII. tř., str. 2 (majetek Boh. Bezecného z Ostravy), s označením I.; r má pouze první dvě strofy.

Str. 407 *Dobrovský přehlíží životní své dílo*. Rkp. S II, str. 4—7:

20. XI., podtitul v závorce, s označením II. (d). — 12 <tu> tak; 22/23 *pův.*: všecko, | jen; 29 žití?] žití. S; 42 <svobody> svobodnou; 47/48 *pův.*: moje | a ve spřízněnou-li ruku

Str. 409 *Vždyť jsme jen jednou na světě!* Rkp. S II, str. 8—11: 3. IV. 18, s označením V., a rkp. (r) v S 10, str. 86—90, s podtitulem (*česká úl.*) — *Název*: na světě. r; 2 *pův.*: cesta. r; 3 A jdem-li smutně, — trudná jest, r; 4 *pův.*: a jdem-li pružně, — r; 5 v r *nezačíná odstavec*; 8 v r *pův.*: zdvíhá.; 9 v r *pův.*: plá?; 10 vůně r; 14 léto r; 21 smrtí r; 22 <žití,> bytí, r; 24 v r *pův.*: a slzami se třpytí.; 26 v r *pův.*: flóru.; 29 v r *začíná odst.*; 31 <plodů žití> <doby plodů> sladkých plodů r; 33 Dárce <podá nám,> podává, S; dárce podá nám, r; 38 v S, a r *pův.*: stíny nazad; mizí, r; 40/41 cizí, | hned vítr vůně r; 41 v S *pův.*: cizí; 46 co vábí? r; 47 v r *pův.*: zapudme.; 49 <a> jen r; 50 k nebi! r; 51/52 životem, | hrob r; 54 v r *pův.*: zamazané jméno.; *po straně připsáno těsnopisně*: deštěm smyté; 61 v r *začíná odstavec*; 63—66 v S *pův.*:

můžem přec píseň jásavou
posledním hledem zkoutí
tou silou, jež v nás vířila
a bouřlivě v nás žila,

63—66 v r:

přec ze vzpomínek životních
posledním hledem zkoutí
můžeme píseň jásavou,
jež bouřlivě v nás žila,

65 <vzpomínek> zahlédnout silou S; 68 v r *pův.*: pak

Str. 412 *Per aspera ad astra.* Rkp. (r) v S 10, str. 85—86, s podtitulem (*Česká školní*), a rkp. S II, str. 12, s označením VI., v obou *pův.* *název*: *Aspera ad astra.* — 6 <co> kdož S; 7 v r *pův.*: z lenivosti; 10 <Neustupuj! Běž stále vpřed,> Neustup! Běž jen stále vpřed, S; byt' jiní <vzad> zpět r; 11 <stále> k horám r; 12 v S *nezačíná strofa*; 13 hlavu svou tam k nebi S; 14 v r *pův.*: a užtíš, že jen trnitou <k nim> tam cestou můžeš jít. (*definit. text inkoustovou tužkou*); a poznáš, S.

Str. 413 *Blahodárné následky knihtiskařství.* Rkp. S II, str. 13—16: 23. IV. 18., s označením VII. (d.), a rkp. (r) na listu bílého papíru ze sešitu, přeloženém na polovinu tak, že vznikl dvoulist (majetek Uni-

versitní knihovny v Olomouci), bez názvu. Na 4. str. jsou latinská slovíčka a pod nimi napříč zlomek veršů:

P o k o r a

Má duše raněná tak <bolem zakvílela,> zakvílela bolem,
že celá <těžkým smutkem> zkrvavěla těž[kým]

Pod tím je těsnopisně:

Má duše raněná tak zakvílela bolem
i celá těžkým smutkem zkrvavěla
a třesoucím se zrakem pohlízejíc kolem
v prach šedý zhroutila se mého těla.

5 hlavou. r; 8 chvíle. r; 15 choval, r; po 20 škrtnuty verše:

Však náhle co to! Písmen jasná řada

(z nich každé <svítilo> <jasně svítilo jak hvězda> jako hvězda ve
plápolu)

se z krabice již do světnice vkrádá

a tichým krokem <přicházejí> <přichází> poskakuje k stolu.

21 v r nerozlomen; 24 tichým krokem r; 25 v r začíná odstavec; klepou. r; 26 Hle, <na stůl jako vojáci> každé jako voják již se stává r; 29 v r začíná odstavec; 30 <na> toužně S; 31 svoji dlouhou r; 30 svíjí r | svítí S; 37 v r začíná odstavec; seřazeny r; 41 v r začíná odstavec; pův. začátek tohoto odstavce v r skrtnutí: »Náš otče rodný«; 43 v r pův.: před okem; <zlaté.> klaté. r; 45 »Náš otče rodný« r; 46 přijde ještě r; 47 lidi, r; 48 kdy také my již dojdeme svého cíle. r; tímto veršem r končí; 50 <těžkou> trudnou S; 57 <těžký> velký S; 62 v S pův.: když ze svého se mistr

Str. 416 *Koloběh vod*. Rkp. (r) v S 10, str. 116—118, s podtitulem (*Česká škol.*), a rkp. S 11, str. 17—19, s označením VIII. — 10 <krokem.> skokem. (opraveno tužkou) r; 13 <širé,> rovné, r; 22 v S, a v r pův.: Ljasneme nebem; 23 v r pův.: jasné když noci; 30 přitisknou k sobě S; 31 ženou; S; 38 ve mračen kouří. S; 40 zlomeny bolem. S; 46 proutků. | proutku. r a S.

Str. 418 *Jednou ranou dub nepadne*. Rkp. S II, str. 20—21, s podtitulem *Výklad*. v závorce. — 11 *Wolkrovo nebozízy je opraveno tužkou na nebozezy*. Autora opravy se nepodařilo určit; 22 tisknout | tisknou S.

Str. 420 *Najde spásu, kdo ji hledá! Ruce k dílu, hlavy vzhůru!*

Rkp. S III, str. 2—4: 14. XI. 1918., s označením I. — *Název*: hledá!
(podle Sládka)] hledá. S; 3/4 pův.: volná. | Lupič; 5 štěstí<!>.

Str. 422 *Věčné Světlo*. Rkp. S III, str. 7—8, s označením III. —
26 z <hloubi> hlubin; 29 <nejasný> nejasně

Str. 425 EPIGRAMY A VERŠE SATIRICKÉ.

Oddíl Epigramy a verše satirické tvoří Wolkrovy básnické pokusy nejranějšího data, z let 1915—1917. Kromě básně *Oh Musy...* nebyla dosud žádná publikována. Radíme chronologicky nejprve epigramy a potom verše, které jsme souhrnně nazvali satirickými. Záměrně zde ponecháváme pouze začáteční písmena jmen v názvech veršů, a to i tam, kde jsou v rukopise celá jména, protože většina osob, jichž se verše týkají, dosud žije. Čtenář je proto nenalezne ani ve vysvětlivkách. Rukopisy části básní jsou ve složce D o 12 stránkách nažloutlého papíru (17×21, v MP). Na straně 1 je autorem napsáno: *První méně cenné a nedopracované pokusy*, a doleji JW. Nad slovy *méně cenné* je dodatečně připsáno menším písmem *bez cenné*. Celý název je škrtnut červenou tužkou. Na 3. str. je název »*Epigramy a menší črty řeči vázanou*«. Wolker Jiří. *Začato L. P. 1915, 29. VI.*

Str. 427 *Z dialogu pana Ba... ba...* Rkp. D, str. 5: 29. VI. Vedle názvu v závorce: *převédeno do řeči vázané*, a pod názvem v závorce: *Věnováno příteli Dorkovi Moravusovi pro uklidnění mysli a vysvětlení »proč se to stalo«*. Druhý rkp. (r) je na nažloutlém lístku (8,5×17, v MP), tužkou, s pův. názvy: *Z výroku; Co říká Ba ba*; a pak s názvem *Z dialogu*. — 3 v r pův.: jenže jsou až příliš česká; 4 v r pův.: jak si mám vybrat; 6 nechám je rač; r; 7/8 v D pův.: »W« — ovu, | káp

Str. 427 *Vítězství padlých*. Rkp. D, str. 5: 29. VI.

Str. 427 *Bez názvu*. Rkp. D, str. 7, bez názvu. — 2 <B...> učenec

Str. 428 *S. B.* Rkp. D, str. 7.

Str. 428 *E...* (ἠοδοδακτύλη). Rkp. D, str. 8.

Str. 429 *Pegas pana F.* Rkp. D, str. 8. — *Vedle 2 napsáno v závorce: stojí*

Str. 429 *Martin Bzdušek...* Rkp. D, str. 8, bez názvu. — 3 <hled[al]> ztratil; 4 *přv.*: s nimi

Str. 430 *Š. J.* Rkp. (r) na 1. str. dvoulistu bílého papíru (17×21, v MP), a rkp. v kapesním kalendáři na rok 1917 (*k*), s názvem *J. Š. Epigram* (v archivu ZW). — 6 bývá jméno *k*; 7 Takto budeš — jaká slotá! — *k*.

Str. 430 *Ἐξαήμερον.* Rkp. (r) na 2. str. dvoulistu bílého papíru (17×21, v MP), a rkp. v kapesním kalendáři na rok 1917 (*k*, v archivu ZW). — 4 za 6 *k*.

Str. 431 *Jedné slečně.* Rkp. (r) na 2. str. dvoulistu bílého papíru (17×21, v MP): 2. X. 17.

Str. 431 *S. S. S.* Rkp. (r) na 2. str. dvoulistu bílého papíru (17×21, v MP): 3. X. 17.

Str. 431 *Krátké vlasy, dlouhý rozum.* Rkp. (r) na předposledním listu slovníčku většího formátu, s názvem na štítku *Plato* (v MP). — *Před 1 varianta začátku, s názvem: Pan P.:*

Nakrátko si vlasy stříhá

ne, že nechce býti lysý

a *škrtnuto slovo:* prodlouží si; 2 *přv.*: ne <ze strachu, že by byl> z obavy, že byl by

Str. 432 *Klasik.* Rkp. D, str. 6—7. — 9 *přv.*: svatých bozích; 12 *přv.*: vedlejší; 18 musím o tom (o tom *vypuštěno*); 26 <prohle[dli]> študovali

Str. 434 *Kdo chceš být u nás slavný!* Rkp. (r) na dvoulistu bílého papíru (17×21, v MP), na 1. str.: 25. III. V závorce je autorem připsáno: *Psáno po žakovské akademii reálky 14. III. [1917].* — 3 <pouhý> <jen> pouhý; 6 *přv.*: zešosat —; 7 <všady> jistě

Str. 434 *Oh Musy...* Rkp. S 18 (popsán na str. 570), str. 16, bez názvu, psáno inkoustovou a obyčejnou tužkou. — *Varianty začátku:*

Poutníče, nechť bol tě schvátí převelký,
neb mohyla tu stojí rady Kubelky.

Poutníče, bol nechť zachvátí tě převelký,
<neb mohyla tu stojí senátora> tu u mohyly rady Kubelky.
4 <z učenců> z filosofů; 5 *pův.*: Buď (*nečitelné slovo*); 8 <někdy>
vždycky; 11 <sláva> jmeno

Str. 435 KONCEPTY.

Do tohoto oddílu jsou zařazeny ty básně z Wolkrovy pozůstalosti, které se sice zachovaly v pouhém náčrtu, jsou však přesto v podstatě ucelené. Nedokončené zlomky jsme zařadili do oddílu Fragmentsy. Rukopisy ke konceptům se vyskytují jednak v sešitech, popsaných v úvodech k předchozím oddílům, jednak v různých školních poznámkových sešitech, a konečně, a to nejčastěji, na volných listech nejružnějšího formátu. Pokud se rukopis do dnešní doby nedochoval, přetiskujeme text podle druhého svazku Díla Jiřího Wolkra, podle posledního, IX. vydání (Praha 1948), uspořádaného Miloslavem Novotným (dále jen Nov II). Tam byly otištěny tyto básně: *Tak často zřím tě, dítě, ve snění...*, *Již otevřel jsem...*, *Tam u hor modravých* (řadíme do Fragmentů), *Vzpomínka a naděje*, *Vybledlý pastel*, *Oh Musy...* (řadíme do oddílu Epigramy a verše satirické), *Ah, tak jsi daleko*, *Kéž u mě byla by jste, paní bílá...*, *Má milá, přiveď dnes mi sen...*, *Pes štěká...*, *Tak — všechno jsi řekla...*, *Když včera měsíc...*, *Potok* (v Nov II pod názvem *Chodil jsem k němu...*), *Balada o hodinách*. Ostatní otiskujeme po prvě. Báseň *Již otevřel jsem...* jsme zařadili do oddílu Musa erotica, protože byla otištěna ve Sborníku českého studentstva v Čechách a na Moravě, a nelze ji tedy považovat za pouhý koncept. Podobně báseň *Když včera měsíc...*, kterou Wolker poslal jako dopis M. Horákové. Pokusili jsme se koncepty seřadit chronologicky podle jejich vzniku, ovšemže jen přibližně, řídíce se přitom námětem, formou a celkovým laděním veršů a přihlížejíce také k tomu, v sousedství jakých rukopisů koncept je, jakým je psán písmem a na jakém papíru.

Str. 437 *Dnes právě šestnáct let...* Rkp. (r), bez názvu, tužkou, ve školním linkovaném sešitě v měkkých modrých deskách, obsahujícím začátky francouzské gramatiky, str. 21, 23 a 24 (v archivu ZW).

Podle prvního verše lze snadno určit datum vzniku: 29. III. 1916. — 1 šestnáct jes[t] (jes[t] *vypuštěno*) let, co <slaný příboj ten moře> už slaný a divý ten (a divý ten *vypuštěno*) a šumící příboj (a *vypuštěno*); 4 *pův.*: šestnácte; 5 <mokrá ta objetí> modré ty (ty *vypuštěno*) hřebeny vln, jež hned (hned *vypuštěno*) jak plazi hned <(nečitelné slovo) mají> přede mnou <plouží> běží; 6 <ramena jsou a k pol[ibku]> Messaliny a dál *pův.*: paže k objetí dlouze rozpjaty; 7 *pův.*: Pluji; 8 *pův.*: nad mojí hlavou <hned mračna> <hned ohromné chuchvalce>; 8 <bud>, jež; 9 bud zářivé (bud *vypuštěno*); 10 <zkrvaví> krvaví; 11 <září> zazáří; 12 *pův.*: z černého moře pak chlad jak; *po* 14 *škrtnut verš*: V dále tam při obzoru, tam, kde <se> cesta má stáčí; 15 *pův.*: Modravé průsvitné páry; 16 *pův.*: , pak zář nebe i moře mně mizí; 19 tak krásnými dýchá (tak a dýchá *vypuštěno*); 20 rostou <a kryjí>, okolo; 21 v náručí] náručí *r*; 22 <šumění> bouření; 23 <strhují> lámou; 23 <zas> jak; 24 <jež> s vřískotem jež; *po* 24 *v r škrtnuty verše*: Měsíc však <brzo> zachází brzo v mrak a všechno tak temné a pusté přede mnou

Str. 438 *Na Štědrý den*. Rkp. (*r*), inkoustovou tužkou, na listu nažloutlého papíru (17×21); verše 48—52 jsou ve složce *D* (popsána v úvodu k oddílu Epigramy a verše satirické), str. 4. Psáno pravděpodobně roku 1916 podle námětu, zpracování, písma i formátu papíru. — 5 a já (*vepsané nečitelné slovo*) se díval (a *vypuštěno*); 10 <Vzduc[h]> Těžký; 13 *pův.*: ze stromku; 20 Poupravilas] Poupravila *r*; 21 a andílku (a *vypuštěno*); 22 pod stromkem čímsi (čímsi *vypuštěno*); *po* 22 *škrtnuty verše*:

a vstalas
a otevře[las]
pak povstalas a okem znalce přeběhla jsi všechno.

23 *pův.*: vstala; 26 je-li <celá> nádhera celá.; *po* 26 *škrtnuto*:
ta nádhera
Pak <odešla jsi> vedlejší jsi dvéře otevřela

28 byla] byla *S*; 29 A pak (*A vypuštěno*); *po* 37 *v r škrtnuty verše*:
Ach, tvoje oči
se jí točí, točí
a moje čelo

41 *vepsán dodatečně*; 43 <pusinku> pusu má; *po* 44 *škrtnut verš*:
Pokojem jakési zvony hlaholí; *po* 47 *škrtnut verš*: A za krkem má malinké, zlaté znamínko.; před 48 (*v D*) *škrtnuty verše*:

<tatínku> Tatínku, — na mne
tak jako štěstí samo.

»Tato, — — — mamó!«

48 ruk[u] srdce; *po* 48 *škrtnut verš*: V očích se odráží <svíčky
všecky> vánoční stromek; 49 <z překvapení> očička; 51 *pův.*:
mámó!«

Str. 440 *Tak často zřím tě, dítě, ve snění...* Rkp. (r), bez názvu,
inkoustovou a obyčejnou tužkou, na dvoulistu bílého papíru (14,5×23),
psáno na všech čtyřech stránkách, na 1. str. datum: 7. VI. 1917. —
Před 1 škrtnut verš: Tak snívám často v tichý noci stín.; 2 <líbám>
hladím; 4 <když> můj; 5 <když noci počátek> když v noční klid;
10 *pův.*: tě, jako; 17 *pův.*: jak <ml[adý]> z jara první, mladý, svěží
kv[ět.]; jak první či (či *vypuštěno*); 21 <nebo> neb; 24 svým
krutým kladivem (krutým *vypuštěno*); 29 zrovna tak (zrovna *vypuš-
těno*); 30 <tak> ti; 36 pak <zrak> <svět> před <očima tvýma>
<zrakem> tvojím se zrakem; 38 tě] ti r; 41 <rozrazí> zlomí se;
42 <se> a spadne <potom> přelomeno; 43 <k[olébka,]>
<pol[ibek,]> kolébka; 45 A za (za *vypuštěno*); *po* 47 *škrtnuty verše*:
svým když zahálí a vůni <svoji v dál> vdechnou zas

Svou vůni vdechne celým stoletím

49 <Já> Svou; baculatou, <mou> tou; 50 <tou> si kdysi
slávy věnec sobě (sobě *vypuštěno*); 51 <a v těle růžovém,> a srdce
tvé; 52 růžové <, jenž> se třepotá; 58 <Mé> Své; 64 <moje,>
naše; *po* 64 *škrtnuty verše*:

Spi tiše v kolébce, jež <slove> podivně
se nazývá

67 <Večer> Noc již; 68 <třepotavých> chvějících se

Str. 443 *Vzpomínka a naděje*. Rkp. (r), inkoustovou tužkou, na
dvoulistu nažloutlého papíru (17×21), psáno na všech čtyřech strán-
kách. Podle ladění a zpracování, příbuzného Klytií, asi z roku 1917. —
3 <rukou> dlaní; 4 v níž] v nichž r; 14 *pův.*: tak rád já; 15 <pak>
když; *po* 16 *škrtnuto*: tam zkadsi; 17 <dolu ke mně> chmůrou
noci.; 19 <mi> již; 21 <Jak> Pak; 23 <A> Již; 25 <bolestně>
tak dlouho; <paprsek> svět[1]o; 26 <šedým obzorem,> někde
v dále; 30 u mne návštěvou! (návštěvou *vypuštěno*); *po* 30 *škrtnuto*:
Jak jasno tu.; 31 <jež jako perel> jak <perel šnůra> šnůra perel;
50 *pův.* neměl autor v úmyslu *verš rozlomit*.

Str. 446 *Žil kdysi v Římě Cicero a Catilina*. Rkp. (r), bez názvu, tužkou, na listu bílého papíru, přeloženém na polovinu (17×21, v MP); na 2. a 3. str. je matematická úloha Vojtěcha Moučky, VII. tř.; báseň začíná na str. 4 a končí na str. 1. Podle námětu a údaje: VII. tř. klademe báseň do roku 1917. — 4 <vlásti.> pásti; 10 <jež> kdož; *za* 11 *škrtnuto*: i z dějepisu; 16 <k tomu,> k těm; 17 <nečitelné slovo> z našich; 28 <přec> že; *po* 28 *škrtnuto*: Vždyť slávu získá

Str. 448 *Pes štěká...* Rkp. ve školním sešitě (S 11) v měkkých modrých deskách o 36 stránkách, na štítku s názvem *Intimní básně*, obsahujícím pouze tuto báseň, str. 1—4. Podle ladění pravděpodobně z období *Úsměvně Satanových*, t. j. z první poloviny roku 1918. — 2 <zplazené> v světnicích šerých; 19 <plachých> plochých; 30 <nevě[rou]> hrubostí; 39 v <bezpečích,> bezpečí; 40 *pův.*: nejchlípněji

Str. 450 *Zatanč si...* Rkp. (r), bez názvu, na listu z linkovaného osmerkového sešítu (12,5×19,5, v MP). Podle ladění a písma asi z roku 1918. — 1 <Zatanči> Zatanč si; 2 <nad srdcem,> nad světem; 3 <z.ada,> zklamání; 6 *pův.*: v bláznivém, divokém kole

Str. 451 *Tak — všechno jsi řekla...* Rkp. (r), bez názvu, tužkou, na dvoulistu bílého papíru (15,7×20,5), na 1. a 4. str. Podle námětu a tvaru papíru klademe do roku 1918. — 2 *pův.*: než odejít někde do ulic; 4 *pův.*: že; 9 *pův.*: Vidím jen před námi; 11 <Přes> <Ve> Přes den tam <asi> jámu; 13 *pův.*: mládence, kteří se vrací do milé; *po* 13 *škrtnuto*:

Proč dnes

Chtěl bych je mít daleko na tisíc mil,

16 <jsou blízko tak> dnes <jsou tak> blízko jsou; *na* 4. str. *škrtnuty verše*:

Tak — teď jsi mi řekla už, — že už má nejsi, —

že už má nebudeš, — že je tu jiný,

ne jenom jiný, — jméno jsi řekla

Str. 452 *Zítرا bude hrozný den*. Rkp. (r), bez názvu, tužkou, na zadní straně obálky (8×17, v MP) s adresou Jiřího Wolkra. Podle špatně čitelného data na poštovním razítku klademe do roku 1918. — *Na líci obálky jsou verše*:

Zase za mnou jeden den.

Milá, zda jsi vzpomínala.

Ze sta přání vybral jsem
jen to nejlepší.

10 *přv.*: vzpomněla?; *za konceptem roztroušena slova*: nejlepší;
srdce rudé; bude; *a za slovy z tisíce napsáno těsnopisně*: jsem vybral
nejlepší

Str. 453 *Oscar Wilde*. Rkp. (*r*), tužkou, v linkovaném osmerkovém
sešitku (12×16,5, v archivu ZW) o 12 stránkách, v měkkých modrých
deskách, obsahujícím latinská slovíčka, na štítku s nadpisem *Voca-*
bula. J. Wolker, str. 9; poslední verš je na str. 10 mezi útržky jiných
veršů. Podle motivu i podle obsahu sešitku klademe do roku 1918. —
Varianta první strofy v r:

<Sad smaragdový> V sad smaragdový <v zlato> slunce v žluté
zlato <skrápí> lije...

až u bílého nebe zpívá ptáče malé
radostnou píseň žití. <Slunce ve zápale>

3 granátová] granátové *r*; 7 *přv.*: mluví h[1]asy svými všemi; 8
<čmel[áci]> včelky; *po pravé straně konceptu je napsáno*: reje *a*
jedno slovo nečitelné.

Str. 454 *Kéž u mě byla by jste, paní bílá...* Rkp. (*r*), bez názvu,
tužkou, na oranžovém lístku z trhacího bloku (12×14,5). Podle ná-
mětu a ladění klademe do roku 1918. — 4 <a> jež; 7 <kéž by,>
u mě

Str. 455 *Můj měsíčku...* Rkp. (*r*), bez názvu, tužkou, na dvoulistu
bílého papíru (20,5×33,5, v MP); z druhého listu je vystřižen neprá-
videlný obdélník o rozměrech cca 10×25; koncept básně je na 1. str.,
na 4. str. jsou čtyři poslední verše. Na 2. str. jsou kresby tužkou, 3.
str. je čistá, na 4. str. je pak ještě koncept básně *Čekám vás...* Kon-
cept můžeme poměrně přesně časově zařadit do léta 1918 podle dato-
vaných veršů *Čekám vás...* na témž papíru a podle básně *Měsíč-*
kovi — závistníku z 26. VII. 1918, k níž byl patrně prvním náčrtem. —
2 *Vždyť víš, že (víš, že vypuštěno)*; <bděli.> rozprávěli.; *po 2*
škrtnuto: Tys teskně; 4 <po> přes; *po 4 škrtnuty verše*:

Já smuten byl a ty tak zádumčivý,
a přec se duše naše usmívaly.

<Já vždy ti říkal:> Vždy říkal jsem ti: smutek štěstí živí
7 <štěstí> krásu; 8 <a jednou přec> a šťastní ti; *po 8 škrtnuty*
verše:

Však, měsíčku, co dnes mi odpovíš?

<Vím, viděls mě>

<Ach, Bože můj,>

Vím, viděls mě, <vždyt>

9 *přv.*: nejrady!; po 9 *škrtnuto*: Nikomu; 11 *přv.*: osvěcovals; 12 *přv.*: svým zádumčivě sladkým, bílým okem.; 13 <chvilinku,> přec.; čtvrtá strofa je ve dvou nedokončených variantách, tiskneme variantu první, 15 je však přejet z varianty druhé; 15 ve variantě první zní: <my> ty o kráse <jsme snili> snils kolikrát.; 13—14 ve variantě druhé:

Stůj <ještě> přec <, vždyt>! Dnes vůbec <nechci> nejdu
spát< !>.

Chci něco <zeptat se,> ptát se tě. Stůj ještě chvíli!

17 *přv.*: Dnes poprvé jsem prost své závisti.; 19 <na zemi mám> mám tu štěstí; 20 <než> ač

Str. 456 *Vybledlý pastel*. Rkp. S 18, str. 22—23 zezadu, tužkou. Klademe do roku 1918, protože S 18 obsahuje koncepty básní z tohoto období a *Vybledlý pastel* má příbuzný námět s básní *Ironický pastel* z roku 1918. — Na 22. str. je varianta první strofy a veršů 9—11:

Praporce poslední, — ach bílá babí léta

se rozletěla lánem širých polí.

To slunce maloučké kdes na konci až světa

<to nepálí nás,> <nás nepálí již,> již nepálí nás, ani nezabolí.

A babí léta stříbrnou svou nití

cos <kolem> v šeru mlhy <cos> <tu> tiše předou, předou.

Co bude to, snad chcete vytušiti.

Před 1 *škrtnuto*:

Jest pozdě po poledni.

Kraj <sivý> tiše, zvolna oddých. Jest pozdní odpoledne.

1 <Pokorně> Tichounce; 2 *přv.*: v široké lány opuštěných <polí,> <lánů,> polí.; 3 <Pokorné slunce> Pokorné slunce; 5 <bílá> letem; 11 *přv.*: Ne, nikdo neví co, ni; 13 <ni> i; 14 *přv.*: proti slunci; 15—18 *psáno po straně napříč*; 16 <kdo> Kdo <šeptal> zoufal to,

Str. 457 *S posledním sluncem...* Rkp. (r), bez názvu, tužkou, na bílém osmerkovém lístku z trhacího bloku (10,5×15). Podle ladění a formátu papíru z roku 1918. — Na druhé straně *škrtnuty verše*:

Vrátím se. Do mojí tichoučké aleje, —
jenom snad šátek váš bíle se zasměje, —
obláček krvavě zahoří,
z dalekých, — zšeřelých pohoří
přeletí pták

3 <nečitelné slovo> krvavých; 15 zanechám u vás, — (u vás, —
vypuštěno).

Str. 458 *Ah, tak jsi daleko...* Rkp. S 24 (popsán na str. 586), str.
11—13. Pravděpodobně z léta 1919, z pobytu ve Stražově: v S 24 jsou
koncepty básní z cyklu *Na horách*, a báseň *Smutek* z července 1919
má tentýž motiv. — *Varianta první strofy*:

Ah daleko, — tak daleko jsi, milá moje,
že celé srdce své bych mezi nás moh položít.
A <přece> ráno přec jsi dnes mi vklouzla do pokoje,
když přestal již jsem spát, — když začal jsem již snít.

Pak jsou škrtnuty verše:

Mám rád tě v daleku, — když jsi jak světlo bílé, —
Mám rád tě v daleku, když jsi jak úsměv bílý, —
chodící po špičkách v mé duši <rozjasněné,> zjasněné,
jak neurčitá zář, již <mlhy> touhy postříbřily

pak dva verše neškrtnuty:

Mám rád tě v daleku, když jsi jak světlo bílé
chodící po špičkách v mé duši, s úsměvem.

1 *nerespektujeme pozdější autorovu přesmyčku*: srdce svoje celé; 2
<— skoro —> téměř; *po 2 škrtnuty verše*:

Proč dnes jsi přišla ke mně do pokoje,
když přestal již jsem spát — a počal snít?

5 se mnou] se mnou. S; 6 <nadějích> radostech; 9 *pův.*: Já neviděl
jsem tě, — <a> i když jsem myslil na tě, —; 10 *pův.*: snad na
samých mých očích <lpěl tvůj ret.> ret tvůj lpěl.; 10 se <chvěl
tvůj ret.> ret tvůj chvěl.; 13 *pův.*: A s tebou; 13 Já] J S; 16 *pův.*:
když věda nevěda jsem tebe objímal.; *pod 16 slabě napsáno*: jenom
duši; *po 16 škrtnuty verše*:

Dnes ráno <nečitelné slovo> jsi mi náhle zjevila se
jak tehdy, když jsem ještě s tebou

Str. 459 *Má milá, přiveď dnes mi sen...* Rkp. se nepodařilo nalézt,
přetiskujeme tedy podle Nov II a časově klademe podle námětu do
léta 1919.

Str. 460 *Potok*. Rkp. S 24, str. 2 zezadu, tužkou, bez názvu, a rkp. (r) na přeloženém lístku hedvábného papíru (15×17), tužkou, s názvem: <Odpoledne.> <Řeka.> <Potůček.> *Potok*. Pod názvem jsou varianty prvních tří veršů, po straně napříč je varianta veršů 1—7. Koncept je pravděpodobně z roku 1919 podle námětu, ladění a písma. — *Varianta prvních tří veršů v r pod názvem:*

Chodil jsem k němu (jak k dobré své duši).

Říkal vždy něco, co slyšet jsem chtěl.

Já radostně <věřil>, klidně věřil jsem všemu,

3 v r *pův.*: Vždycky měl slovičko přichystáno, —; 4 něco, co nezabolí, nezakřičí, (nezabolí, *vypuštěno*) S; <slovičko,> ticho, které nezabolí, — nezakřičí, — nevyruší. r; 5 v r *nezačíná odstavec*; 7 <brachu, —> hochu, — S; <Vzpomínal na tebe dnes její sen.> Patřil ti celý <její> dnešní její sen. r; 8 *pův.*: a půjde-li cestičkou stříbrně bílou, S; 9 v S *připsán dodatečně k 8*; po 10 v S *škrtnuty verše:*

Hochu můj, mohl bys zapomnět?«

Patří ti

Dnes sedím tu tiše.

Str. 461 *Kdo chtěl by se mnou přes noc bdít*. Rkp. (r), bez názvu, tužkou, (12×14,5, v MP), na útržkovém bloku oranžové barvy: 16. XI 19. — 3 *pův.*: ve sklenici; 5 *pův.*: ten dnešní marný, <hluchý> šedý den; 5 <marný> šerý

Str. 462 *Sněženka...* Rkp. věnovala pí Z. Wolkerová 25. I. 1949 soudružkám z Olomouce, text tiskneme podle jejího opisu. Verše jsou pravděpodobně z roku 1919. — 4 *za květům připsáno v závorce: utrhnutým*

Str. 463 *Balada o hodinách*. Rkp. (r), tužkou, na dvoulistu bílého papíru (8,5×17), vlepeném do S 34 (popsán ve svazku prvním Spisů Jiřího Wolkra na str. 225): 26. III. 20 ½ 2 ráno. — 6 *pův.*: nevím, <co> proč strach tělem; 6 <co> nevím,; 12 ani<,>. ; po 12 *škrtnut verš*: věnem jsem je přinesla vám; 17 a 20 zas] za r; 26 *pův.*: zvuk a děsu; po 36 *škrtnuty verše:*

Ale že to vaše přání,

zítra už jich nebude tu.

43 *pův.*: Snědá paní lampu zhasla,; 44 šeptem *vypuštěno a pak vráceno*; 61 <má v srdci> s hodinami

V tomto oddílu jsou ty básně z Wolkrovy pozůstalosti, které zůstaly nedokončeny. Rukopisy fragmentů jsou porůznu ve školních sešitech a na listech volného papíru. Pokoušíme se je řadit chronologicky podobně jako básně v oddílu Koncepty podle vzniku, námětu, ladění, tvaru i podle formátu papíru a písma. Radíme však všechny fragmenty právě tak jako koncepty do jednoho oddílu, tedy nikoliv do oddílů dvou, jak je tomu v Nov II, kde byly ve dvou oddílech Fragmentů otištěny tyto básně: *Dva starci*, *Sluneční píseň*, *Den svítá kdes*, *Kdybych znal slova...*, *Sekáči* (s názvem *Z údolí severních už přišli sekáči...*), *Vidím...* a *Rozžehněte své duše*. Ostatní básně v Nov II v oddílu Fragmenty jsou pozdějšího data, a byly proto zařazeny v našem vydání do svazku prvního. Po prvé otiskujeme básně výše neuvedené. A konečně, na konec celého oddílu, jsme zařadili několik zlomků veršů, které se nepodařilo blíže určit.

Str. 469 *Procesí Bídy*. Rkp. (r), ink. tužkou, v linkovaném školním sešitě o 34 stránkách v měkkých modrých deskách, obsahujícím začátky francouzské gramatiky, str. 17 (v archivu ZW). Pravděpodobně rok 1916 anebo začátek roku 1917. — *Před názvem je verš*: Já často chodím kolem; *název*: <Zástupy> Procesí; 1 *je škrtnut*; 3 <Muži i ženy,> Procesí bídy; 4 a 5 *škrtnuty*; 5 <bídou.> nouzí.

Str. 469 *Touto dobou...* Rkp. (r), bez názvu, tužkou, na bílém lístku útržkového bloku (13,2×15,2, v MP); za verši jsou francouzské číslovky. Asi z roku 1917.

Str. 469 *Mnich*. Rkp. (r), tužkou, ve školním sešitě (S 8) se scénou *Vysílení*, str. 1—2 zezadu, s původním škrtnutým názvem *Nepochození*. Podle ladění a podle toho, že je koncept v S 8, klademe na konec roku 1917. — *Před 1 škrtnut verš*: Tak rád bych <z> s hor svých nedostupných sešel dolů; 2 *pův.*: že bujných trávníků; trávni-[cí]ch; 5 <Jak> Pak; vlídných lidí (vlídných *vypuštěno*); *po 5 škrtnut verš*: jim v oči pohlédnu a obejmů je; 8 *pův.*: v krvavých západech i v ránech purpurových; <o skalný> když krvaví; zlatí<.>; *po 8 škrtnut verš*: Chtěl o bolesti zpívat jsem jim, člověka a nebe; 10 <tíše> v srdci; 12 <vzlykaly> <zpívaly> bouřily; 13 <k nebi.> k letu. 16 <A tmavých> Les <naposled> v pozdrav; 18 <k zemi.> v země klíny

Str. 470 *Ach, pánové*. Rkp. S 12 (popsán na str. 559), bez názvu, tužkou, str. 16. Klademe do konce roku 1917 nebo na začátek roku 1918 podle poznámek v S 12 ze septimánské látky. — 4 *vepsán dodatečně*; 5 *škrtnut*; krysí] kr S; *po* 5 *škrtnut verš*: a oči, v kterých statečnost sní moudrá; 10 <tehdy> <někdy> by teď

Str. 471 *Mám odejít...* Rkp. (r), bez názvu, na listu křídového papíru (16,5×21, v archivu ZW), na jehož 2. str. je koncept veršů *Tě, která se za mnou ohlédla*. Podle tohoto sousedství klademe fragment na začátek roku 1918. — 10 *obestře, láskou*] *obestře láskou r*; 11 A zase <na to> *přihlížeti*; *po* 11 *škrtnut verš*: a v srdci skrývat bolest přenáramnou.

Str. 471 *Jsem mnichem samoty*. Rkp. (r), bez názvu, ve školním sešitě v měkkých modrých deskách s tištěným nadpisem na štítku Úlohy z řečtiny a s vyplněným školním rokem 1917—1918, třída VII. a podpisem *Jiří Wolker*. Sešit má 22 stránek, fragment je na str. 1, na str. 2 jsou verše tužkou:

Jsou dny, kdy z těžký[ch] mraků
padá smutek nekonečný.
Povadnou

Ostatní stránky jsou nepopsané. Fragment je psán tužkou, poslední čtyři verše perem. Klademe do první poloviny roku 1918 podle umístění v sešitu ze VII. tř. — 3 *pův.*: vůněmi minulosti.; 8 <žhavým> žhavou; 9 *pův.*: jako větérek (větérek *škrtnuto tužkou a vedle připsáno tužkou* raní).

Str. 472 *Podzimní menuet*. Rkp. (r), tužkou, v linkovaném osmerkovém sešitu (12×16,5, v archivu ZW) o 12 stránkách, v měkkých modrých deskách, obsahujícím latinská slovíčka, na štítku s nadpisem *Vocabula, J. Wolker*, str. 10, s *pův. názvem Menuet podzimní*. Pravděpodobně z roku 1918. — *Před* 1 *škrtnuty verše*:

Jdu tiše <po> za večera
Zasněnou alejí stromů

a jeden verš neškrtnut: Jdu tiše alejí. List za listem se snáší; 1 <podzimkem.> alejí. 2 <zlatých> něžných; 3 jak <na plese> kdysi na plesích hrst zlatých papillonů<.>; 4 <Je tu tak tiše, klidně> <Je tu tak klidně,> se <snáší> snášela; *po* 4 *škrtnuty zlomky veršů*:

Je mi tak klidně
Tak ticho tu.

Je tu tak <smutně.> klidně, cosi ztajeného brání
každému ruchu.

Sním, v mlhách modravých že tančí tiše kdosi,
na str. 12 škrtnuty tyto zlomky veršů a názvy básně:

Menuet
Padá, padá...
Menuet zlatého listí
Menuet tak smutný
tančí krvavé to listí podzimu

Str. 472 *Dva starci*. Rkp. S 18 (popsán na str. 570), tužkou obyčejnou a inkoustovou, str. 10—12 zezadu; před posledním veršem je napsáno těsnopisně: *Nauč jednou, nauč se tu dělat*. Klademe do roku 1918 podle S 18, který obsahuje koncepty básní z tohoto roku. — *Varianata začátku*:

V zář klasů obilných a žhavý letní jas
vztáh podzimek svou ruku. Zkalil záři vráz
těžkými myšlenkami rozervaných mraků.
Nezralé plody <smutně> zachvěly se chladem,
zžehnuté <ledem> víchrem klesly hlavy máků,
a zdálo se, že kdosi kráčí sadem
přes pole od hor, <na cestě se staví> <odkuds z širé dáli>
<kde starci dvě>

před 1 verš: V plameny klasů, v <nečitelné slovo> rozžhavená letní pole; 2 *přív.*: než Čas naň kývl.; 5 <mračný> krutých; *po 8 škrtnuty verše*:

<Dvě> Dva starci žebráci šli tiše širou plání,
když do zad zhrbených jim první úder vlít.

Str. 473 *Tam u hor modravých...* Rkp. S 18, bez názvu, tužkou, str. 1—3 a 6 zezadu, opravováno a dopisováno inkoustem. Časově klademe do roku 1918. — *Před 1 verše*:

Tam v starých pralesích, kde slunce zapadá
v <posvátných> posvátném šeru sukovitých stromů
1 *přív.*: v <starých> temných pralesích; 2 <krví značí> nachem barví; 8 <nečitelné slovo> bledé; *po 8 škrtnuty verše*:

A chodí tu již věky. Stromy snění
jim nad hlavami divné melodie

Sbor stromů staletých jim tiše zpívá

o tom, co <bylo> kdysi slavně v zemi plálo
 <jak silou vítěznou a> a o tom, co již v chladný popel ztlívá.
 10 *pův.*: <píseň> písničku o tom, co kdys dávno bylo.; *po 10 škrtnut*
verš: Vždy bývá smutná taká píseň snívá; 12 a <soumrak pochmurný
se> s šerem pochmurným se; 15/16 *pův.*: vzdychá. | Však také ne-
 směle a; 17 *pův.*: A stíny jdou. I starci; 18 <bílé> světlé; 21 <A
 <všichni> po mechu jdou,> Jdou po mechu a; 22 *pův.*: avšak
 žádné květy nevyrostly na nich; 24 *pův.*: <zda z dále přece zvon>
 zda <ztracený zvon> dvanáctá přec v dále; *po 24 škrtnuty verše*:
 Je ticho tam. Jen mraky odtud kráčí.
 Bouřlivé chuchvalce par mělké vody,
 jež nikdy nebouří, jen někdy trochu smáčí
 25 *pův.*: jen mraky nebem kráčí.; *po 25 škrtnuty verše*:
 v zoufalé spleti od neznámé země.
 Jsou jejich rysy
po 26 škrtnuto: však ani tam; 28 a 29 *utrženy, přetiskujeme tedy*
podle Nov II.

Str. 474 *Sluneční píseň*. Rkp. S 18, tužkou, str. 7 zezadu. Podle
 námětu i podle umístění v S 18 z podzimu 1918. — *Po 5 v S škrtnuty*
verše:

Oh, jak nám srdce zní a touhy k nebi letí
 objaté

Str. 474 *Den svítá kdes*. Rkp. S 18, bez názvu, inkoustovou tužkou,
 str. 41. Podle S 18 z roku 1918. — 1 <Již> Den; <zakleto>
 hasne již; 2 *pův.*: <je v ranní mlhy> kdes v ranní mlze; 5 *pův.*:
 ruku tvoji v dlaních

Str. 475 *Ten večer...* Rkp. (r), bez názvu, tužkou, na dvoulistu
 linkovaného papíru (16,5×19,5, v archivu ZW). Podle ladění pravdě-
 podobně z roku 1918. — 1 městem *škrtnuto, nadepsáno a opět škr-*
nuto; 3 *pův.*: nekonečně smutném bolu; 7 <řekli> dali; 9 *pův.*:
 A na to vždy, když Noc <nečitelné slovo> svůj; 10 *pův.*: nejkrás-
 něji; 15 <krása> cena; 16 jenž] jež r.

Str. 476 *Návštěva*. Rkp. (r), tužkou, na bílém osmerkovém lístku
 z trhacího bloku (10,5×15). Na druhé straně jsou anglická slovíčka.
 Patrně z roku 1918 podle ladění a námětu; nad názvem *škrtnuto*:

Dnes někdo (a slovo nečitelné). — 6 *pův.*: v mlčení; 7 *pův.*: trochu pobledli; ; *po* 8 *škrtnuty verše*:

Když potom po loučení kolem domu šel
v tu stranu, kudy odešla má milá,
tu pohled můj se (*nedopsáno*) rozletěl
(*nedopsáno*) políbila.

Str. 476 *Když jsme se z pohřbu alejí topolů vraceli...* Rkp. (r), bez názvu, inkoustovou tužkou, na obou stranách bílého lístku z útržkového bloku osmerkového formátu (10,5×15); druhá strofa je ve dvou variantách; druhá varianta na 2. str. lístku je ucelenější, tiskneme proto ji. Podle námětu podzim, zima 1918. — 4 <bolem> smutkem; 5 <uschovat,> schovat; ; 7 <stíny> hlasy; *první varianta druhé strofy*:

Když domu jsme se vrátili
a báli usednout si kolem stolu
pro prázdné křeslo, — které zakvílí,
tak ruce jen jsme podali si spolu.

8 *pův.*: A když; 13 <A znaveni,> Prochladlí; ; 14 <ani> tak; ; *po* 14 *škrtnut verš*: <zbylo> Zbylo by místo u našeho stolu.

Str. 477 *Jdu alejí topolů od hřbitova.* Rkp. (r), bez názvu, inkoustovou tužkou, na bílém lístku osmerkového formátu z trhacího bloku (10,5×15). Podle námětu podobně jako předcházející báseň z podzimu nebo zimy 1918. — 3 neznámá, podivná, (podivná, *vypuštěno*); 4 <ze svatě> posvátné; 6 <Smutné> Těžké; 6/7 *pův.*: nebe, | vidím; 9—10 *škrtnuty*; ; *po* 10 *škrtnuty verše*:

Bože, jak hořce mu
pro koho hořce dnes zavoní kvítí,

Str. 477 *Sníh včera napadal.* Rkp. S 7 (popsán na str. 555), bez názvu, inkoustovou tužkou, str. 36. Téměř varianta básně *U okna z 2. X. 1918*, proto klademe do listopadu nebo prosince 1918. — 1 *pův.*: Dnes tiše; 2 <svítí> lesknou; ; *po* 4 *škrtnuto*: Dnes; 5 <Dnes> A; 6 *pův.*: byla vytesána; 7 A] a S; 8 <a marně září,> a <marně> barvu,

Str. 478 *Kdybych znal slova...* Rkp. (r), bez názvu, tužkou, na dvoulistu modře a červeně linkovaného papíru (12×19); na str. 2 a 3

jsou kresby hlaviček, na 4. str. je jiná varianta téže básně. Podle ladění klademe do roku 1919. — *Varianta na 4. str.:*

Kdybych znal slova
<tak bych vám něco řekl snad.>
řekl bych něco vám snad.
Něco, co z jarního večera
slýchávám plakat, slyším se smát,
něco, co hladí a volá
z daleka, zdola
do šera.

Za touto variantou dva verše škrtnuty:

Kdybych znal slova, tak řekl bych vám snad,
zavřu své oči.

1 pův.: Kdybych znal slova — tak zastřel bych <zrak,> oči,; *po 4 škrtnuty verše:*

pro kterou zastírám <si zrak,> oči,
když slyším ji plakat <, když> a tiše se smát
6 slýchávám] <slýchávám> když slyším ji r.

Str. 478 *Sekáči*. Rkp. (r) na listu modře a červeně linkovaného papíru, tužkou. Na 1. str. rukopis bez názvu je podkladem pro náš text, na 2. str. je obráceně s názvem *Sekáči* varianta začátku. Další rkp. je v S 24, tužkou, str. 5 zezadu, a má 7 veršů. Podle námětu klademe báseň do léta 1919. — *Rkp. na 2. str. r:*

Z údolí přišli sekáči.
V halenách bílých, opálení, bosí;
uzlíček v rukou, — přes ramena kosy,
ne zasmušilí, — ani usměvaví.
<Dnes nad horami již se nemračí.
A rozešli se do luk.>
<Rozešli do luk se. Je slyšet, jak je zdraví.>

Za touto variantou napříč:

přes kamení
ledová zamrazení

1 sekáči. S; 2 v r pův.: <šli> tak přísně, jak by nesli; <Šli přísně, —> Jsou přísní, — jako služebníci velikého krále. S; *další verše v S:*

<Ti nesmějí se,> Neusmívají se a ani nepláčí <.>,
<Jdou v šedých> v šedivých halenách, zamlklí, bosí,
uzlíček v rukou, podél hlavy kosy,

jdou stále dál a dále.

Vše zdívnělo, když večer přišli k nám.

4 *v r pův.*: V halenách; 5 *v r pův.*: a podél hlavy; *po 14 v r škrtnut verš*: vše zachvělo se divným neklidem.

Str. 479 *Vidím...* Rkp. S 24 (popsán na str. 586), bez názvu, str. 25—26. Podle S 24 řadíme báseň do roku 1919. — 1 *Vidím i šera škrtnuto*, šera *nadepsáno znovu*; 2 <cesty,> hřbitovy; 3 *pův.*: kladl; 10 <kde jsem líbával rety,> o nichž jsem věděl, *r*; 11 *pův.*: o nichž jsem věděl: že zítra mě zradí; *po 11 škrtnut verš*: na šeré zákoutí; 12 <Vidím> Vidím; 18 *škrtnut*.

Str. 479 *Vesnický hřbitov*. Rkp. (*r*), tužkou, v S 18, str. 50 zezadu; podle S 18 z roku 1918.

Str. 480 *Tři zlomky*. První: Rkp. S 8 (popsán na str. 619), bez názvu, tužkou, 3. str. zezadu, patrně z roku 1918. — *Před 1 verš*: Když se tak rozhlížím; *za 2 škrtnuto*: závidím, trpím a

Druhý: Rkp. (*r*), bez názvu, tužkou, na 8. str. rkp. prózy *Krahujec*, podobně jako koncept básně *Kvetoucí strom*, asi z roku 1918.

Třetí: Rkp. (*r*), bez názvu, na dvoulistu obvyklého papíru s anglickými slovíčky, na 2. str. obráceně (v archivu ZW). Podle motivu pravděpodobně z roku 1919.

Str. 481 DODATEK.

Báseň *Stojí, stojí kopeček...* přinášíme dodatkem. Jde totiž podle rukopisu o báseň staršího data (pravděpodobně léto 1922), která by proto patřila do prvního svazku Spisů Jiřího Wolkra. Protože však byl rukopis nalezen dodatečně, publikujeme jej v tomto svazku. Báseň bez názvu, inkoustovou tužkou, je psána na 4 lístcích nažloutlého útržkového bloku (12,5×15,5, v MP), po jedné straně papíru. Na prvním lístku v pravém horním rohu je cizím rukopisem napsáno: 1919. — 6 *pův.*: a za krávou; 9 <bělavý> trkavý; 11 <Zora> Ma-ma; 28 <dvířka> vrátka; 50 <trochu k krávě> hned se k ní však

Tento oddíl zahrnuje Wolkrovy překlady ze slovinštiny a z němčiny; především z poesie slovinské, na nichž Wolker pracoval za pomoci prof. Vojtěcha Měrky. Za života Wolkrova vyšly některé básně časopisecky a teprve po smrti básníkově vydal V. Měrka překlady ve dvou sbírkách: *Dragotin Kette: Pohádky. Ze slovinštiny přeložil prof. Dr Měrka Vojtěch a Jiří Wolker.* (Nákladem T. Štanglerové v Košicích.) Knížka vyšla r. 1924 podle údaje V. Měrky v doslovu ke druhé sbírce společných překladů: *Jiří Wolker: Bratrská poesie. Spolupracoval Dr Měrka Vojtěch.* (Nákladem Terezie Štanglerové v Košicích, b. r.) Zde na 3. str. je maturitní fotografie J. Wolkra a na 7. str. je faksimile Wolkrova rukopisného překladu Cankarovy básně *Já zablátil jsem lásku tvoji čistou.* Kniha přináší neúplný překlad Cankarovy sbírky *Erotika* (28 čísel), Kettovy Básně (3 čísla) a Gradnikovy *Padající hvězdy* (2 čísla). V našem vydání řadíme na první místo dětské básně Kettovy, protože jejich český překlad vyšel dříve než *Bratrská poesie*. V samotném řazení básní se však přidržujeme originálu: tak proti českému vydání Kettových *Pohádek* (*Hošík a květ, Kohout a slepička, Osel a kohout, Staničkova smrt, Toničkův sen*) zachováváme pořadí, jaké je v Aškercově vydání Kettova díla (*Dragotin Kette: Poezije, Lublaň 1907, 2. vyd.*), podle něhož jsme k dětským veršům přiřadili také báseň *Sultán a psíček*, jejíž rukopis ani časopisecký otisk se nepodařilo nalézt (přetiskujeme tedy podle *Nov II*). V Aškercově vydání jsou všechny tyto básně v oddílu *Bajky a dětské básně*; z dalšího oddílu Aškercova vydání (*Básně*) jsou přeložena dvě čísla *Děkuji ti za tvá slova sladká...*, *Štěstí vrátilas mi...*; báseň *Že ráží mou jsi...* je z oddílu *Sonety*, druhá z cyklu *Vzpomínky*. Podobně zachováváme i pořadí básní Cankarovy sbírky *Erotika*: včlenili jsme tedy do tohoto cyklu básně *Čekal jsem tě...* (vyšla v Hlasech z Hané) a *Aničko, skloň svou šij...* (přetiskujeme podle *Nov II*), které nejsou publikovány v *Bratrské poesii*. Shodně s originálem, ale proti *Bratrské poesii*, neoznačujeme jednotlivé básně pořadovými čísly. Za Gradnikovy verše řadíme potom Wolkrovy překlady z němčiny, z nichž dva — *Jaro a Hřbitov bezejmenných* — otiskla Zdena Wolkerová v knize *Jiří Wolker ve vzpomínkách své matky, 2. vyd. 1951, str. 97 a 107*. Druhé dva překlady dosud tištěny nebyly. Rukopisy překladů nebyly až na malé výjimky nalezeny. Za základ bereme vydání knižní (*Pohádky a Bratrská poesie*, dále jen BP) i s jeho grafickou podobou, odlišnou lec-

kde od originálu; v podrobnějších poznámkách je však uvádíme jen tam, kde se vyskytuje ještě jiné znění, nebo kde se naše znění od knižního vydání liší.

Str. 497 *Štěstí vrátilas mi...* — 5 jak] jako BP.

Str. 497 *Že růží mou jsi...* — V orig. a v BP bez názvu.

Str. 500 *Tam odtud...* — 16 jež] jenž BP.

Str. 501 *Venku podzimní noc kvílí...* — 24 Pověz, zda ti mohou růže] Pověz, zda mohou růže BP.

Str. 503 *Z dnů mladosti mé...* 19 sbohem! — zář (pomlka převzata podle orig.)] sbohem! zář BP.

Str. 504 *Oj, milenko má...* BP a Hlasy z Hané roč. XXXVII, č. 70, 31. srpna 1918 (H), s názvem *Ivan Cankar: Ukázky ze sbírky »Erotika«*. Podávají prof. Dr V. Měrka a J. Wolker. — 6 pnu, H; 10 tak. H; 12 a mně H.

Str. 505 *Plula luna...* BP a Hlasy z Hané roč. XXXVII, č. 73, 11. září 1918 (H), s názvem *Ivan Cankar: Ukázky ze sbírky »Erotika«*. Překládají prof. Dr V. Měrka a J. Wolker.

Str. 505 *Já pochoval jsem svoji lásku...* — 11 A v půlnoc jako plaché stíny] A v půlnoc jak plaché stíny BP.

Str. 506 *Já cítil dávno...* BP a rkp. (r) na 4. str. rukopisu prózy *Krahujec*, inkoustovou tužkou. — Před 1 v r *těsnopisem*: To tušení mě <dlouho těší>; to tušení se dlouho a škrtnut verš: <To> Zlé tušení se ve mně dlouho chvělo; 1 <tušil> cítil dávno <to již> již to <tiše> ve své duši r; 2 hle, —; vyplnila. r; 4 <tušil> cítil dávno <to již> již to r; 5 <oko moje> oka mého r. 6 jsem, — r; 7 <tušil> cítil r; 8 hle, — r; 9 Vysoká mezi námi vstala stěna, r; 10 <z> v druhé <jitro <jasně> bílé> slunce svítí, r; 11 v r *pův.*: <a tobě> teď tobě kynou nejkrásnější chvíle.; 12 Vysoká mezi námi vstala stěna r; 13 a pozdě, již se tenkrát k zemi zřítí, r; 14 až tvář tvá bude bledá, zaslzená. r; 15 Vysoká mezi námi vstala stěna r; 16 <z> v druhé <jitro> slunce svítí. r.

Str. 507 *Na cestě jsme potkali se.* BP a Hlasy z Hané roč. XXXVII, č. 73, 11. září 1918 (H), s názvem jako báseň *Plula luna* ... — 2 planou. H.

Str. 507 *Jako ta Diana* ... BP a Prostějovský rozhled roč. VIII, č. 79, 5. října 1918 (P), s názvem *Z chystané Candarovy* [!] sbírky: *Erotika*. (Dle překladu dra Měrky sveršoval Jiří Wolker). — 1 mramoru, P; 3 rudému, — P.

Str. 510 *Čekal jsem tě* ... BP a Hlasy z Hané roč. XXXVII, č. 102, 18. prosince 1918 (H), za Měrkovým článkem o Ivanu Cankarovi, s názvem *Ivan Cankar: »Erotika«*. Přel. prof. Dr V. Měrka a J. Wolker. — *Báseň není v H odstavcována, zachováváme odstavce podle originálu*; 6 by tiše H; 16 šeptajíce! H.

Str. 512 *Aničko, skloň svou šij.* — *Zachováváme odstavcování podle originálu*.

Str. 514 *Neházej na mou cestu vonných růží* ... — 15 smrt jde přede mnou.] smrt přede mnou. BP.

Str. 515 *Já zablátil jsem* ... BP a faksimile rkp. (r) na 7. str. BP, s označením 7. — 9 Ach r; 10 <pouze> jenom r; 11 <mně ve tvář> když v tvář mně r; na konci r je napsáno VyšN a po straně 23.

Str. 515 *Nevěř mi, drahá* ... BP a Hlasy z Hané roč. XXXVII, č. 102, 18. prosince (H), s názvem *Ivan Cankar: »Erotika«*. Přel. prof. Dr V. Měrka a J. Wolker. — 1 drahá — H; 2 v H není posunut doprava; 3 v žalosti svojí H; 4 v H začíná strofa; 8 Přijď ke mně, milá, H; 11 Aničko moje! H.

Str. 516 *Hle, zloději* ... BP a Prostějovský rozhled roč. IX, č. 1, 8. ledna 1919 (P), za Měrkovým článkem k Cankarovu úmrtí. Za básní s názvem *Ivan Cankar: Erotika* je napsáno: *Přeložili prof. dr. V. Měrka a J. Wolker.* — 2 na vozech, P; 3 zjasněným večerem P; 24 jež [!] P; 26 mě P; 36 dluhy. P.

Str. 528 *Poutníkova noční píseň*. Rkp., bez názvu, tužkou, je na rubu tuhého lístku navštívenkového formátu. Na přední straně lístku je motto z Kollára: ——— cesty mohou býti rozličné ——— a pod

tím: Obětina studujících c. k. gymnasia v Prostějově (v MP). V německém originále jsou tyto verše uvedeny pod názvem Ein gleiches (Podobná) za básní s názvem Wanderers Nachtlid (Poutníkova noční píseň). — 7 pův.: Brzo již asi

Str. 529 *Zimní píseň*. Rkp., bez názvu, překladu básně (v něm. orig. Winterlied), zhudebněné německým skladatelem Engelbertem Humperdinckem (1854—1921), je nadepsán v notách přímo nad melodií. Podle slov básnickovy matky pochází překlad z poslední doby Wolkrova života a byl pořízen pro koncertní pěvkyni M. Pittnerovou, pocházející z Prostějova. Wolker hrál pravděpodobně k písni doprovod.

Str. 530 *Na jaře*. Rkp. je na lístku nažloutlého papíru (10,5×17, v MP), opravován tužkou; za názvem je dvojtečka, za celou básní je podpis *Jiří Wolker*. — 27 pův.: a ze tváří se řinul zas; *poslední strofa pův. zněla:*

Já vzpomínal jsem na milé,
jež kryje zeleň rovů.
Ty Vesna při své vší síle
nemůže vzbudit znovu.

Pak škrtnut verš: Mé srdce milých vzpomíná; 31 pův.: vstát ač již (*nečitelné slovo*).

Str. 532 *Hřbitov bezejmenných*. Rkp. je ve složce s hudebními skladbami J. Wolkra (v MP). Na slova této básně od neznámého autora, kterou přivezl za války do Prostějova Wolkrův přítel Theodor Moravus, opsav si ji na hřbitově sebevrahů u Vídně, složil J. Wolker píseň.